Jules Verne

Jules Verne

ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN-MARIE CABIDOULIN

I.

O PLECARE ÎNTÂRZIATĂ

— Hei! Căpitane Bourcart, plecarea nu are loc azi?

— Nu, domnule Brunei, şi mi-e teamă că nu vom putea pleca nici mâine… Nici chiar peste opt zile…

— Asta-i foarte neplăcut…

— Şi mai ales îngrijorător, spuse domnul Bourcart clătinând din cap. Saint-Enoch trebuia să fi plecat încă de la sfârşitul lunii trecute, pentru a putea ajunge în sezonul favorabil în regiunea unde se pescuieşte… Veţi vedea că va fi lăsat în urmă de către englezi şi americani.

— Şi astea toate din cauza celor doi oameni care vă lipsesc de la bord?

— Da… Domnule Brunei… De unul din ei nu mă pot lipsi, de celălalt, de care m-aş dispensa la nevoie dacă regulamentele marinăreşti nu m-ar sili…

— Oare acesta din urmă să fie dogarul? Întrebă domnul Brunei.

— Nu, credeţi-mă, nu el! Nu!… Pe corabia mea de dogar am la fel de mare nevoie ca şi de pânze, cârmă sau busolă, deoarece am două mii de butoaie în cală…

— Şi din câţi oameni se compune echipajul lui Saint-Enoch, căpitane Bourcart?

— Ar fi 34, domnule Brunei, dacă echipajul ar fi complet. Vedeţi, este mult mai folositor un dogar care să aibă grijă de butoaie decât un medic care să îngrijească de oameni! Butoaiele au nevoie tot timpul să fie reparate, în timp ce

oamenii… Se repară şi singuri! De altfel oamenii nu suferă niciodată de boli pe mare.

— Evident că n-ar trebui să se îmbolnăvească. În aerul de mare atât de curat, căpitane Bourcart… Şi totuşi câteodată…

— Domnule Brunei, mai va până să am eu un bolnav pe Saint-Enoch…

— Felicitările mele, căpitane. Dar ce să faci? O corabie este o corabie şi ca atare trebuie să se supună regulamentelor maritime. Când un echipaj are un anumit număr de ofiţeri şi de marinari, trebuie să angajeze şi un medic… Aşa se cade… Însă dumneavoastră nu aveţi…

— Acesta este şi motivul pentru care Saint-Enoch nu se află astăzi în dreptul istmului Saint-Vincent. Unde ar fi trebuit să fie.

Această discuţie între căpitanul Bourcart şi domnul Brunei avea loc pe la 11 dimineaţa, pe digul din Havre, la oarecare distanţă de semafor. Cei doi se cunoşteau de multă vreme, unul din ei fost căpitan pe vasele de cabotaj, ajuns ofiţer de port, şi celălalt comandant al corăbiei cu trei catarge Saint-Enoch. Cu câtă nerăbdare aştepta acesta din urmă să-şi completeze echipajul pentru a putea ieşi în larg!

Bourcart (Evariste-Simon), în vârstă de cincizeci de ani, era foarte preţuit în portul Havre, portul de ataş al navei. Celibatar, fără familie, fără rude apropiate, navigând încă din copilărie, fusese mus, elev marinar, matelot şi maistru militar de marină în serviciul statului.

După multe călătorii ca locotenent şi ajutor de comandant în marina comercială, ajunsese să fie de zece ani comandantul vasului Saint-Enoch, o balenieră care-i aparţinea pe jumătate, ca asociat al firmei Fraţii Morice. Marinar excelent, fiind în acelaşi timp prudent, îndrăzneţ şi hotărât, păstra întotdeauna – contrar celor mai mulţi dintre colegii săi – o extremă politeţe în funcţiile ce le îndeplinea, fără să înjure sau să blesteme, dând ordinele într-un mod civilizat. Bineînţeles, nu ajungea până acolo încât să-i spună

gabierului: „fii bun şi întinde terţarolele din vârful catargului”, sau cârmaciului – „fii atât de amabil şi ţine direcţia spre dreapta!” Dar se vorbea despre el ca despre cel mai politicos căpitan de cursă lungă.

De notat de asemenea că domnul Bourcart, norocos în expediţiile făcute, avusese tot timpul rezultate excelente şi drumuri fără probleme. Niciodată, nici ofiţerii, nici marinarii nu se plânseseră de el. Deci, dacă echipajul lui Saint-Enoch nu era complet de data aceasta şi căpitanul nu reuşea să-l completeze, acest lucru nu trebuia pus în seama lipsei de încredere sau rezervelor din partea personalului maritim.

Bourcart şi Brunei tocmai se opriseră aproape de suportul metalic al clopotului de pe terasa semicirculară care se afla la capătul digului. Mareometrul indica atunci cel mai coborât nivel al refluxului şi catargul fix al semnalizărilor nu arbora nici un steag sau fanion, nici o navă nu se pregătea să intre sau să iasă şi nici un barcaz de pescuit n-ar fi găsit destulă apă în canal în timpul mareei de lună nouă. De aceea curioşii nu se aflau pe dig ca atunci când marea era înaltă din cauza fluxului. Vapoarele din Honfleur, Trouville, Caen şi Southampton se aflau legate la pontoanele lor. Până la ora trei după-amiaza nu se va face nici o mişcare în avanport.

Timp de câteva momente, privirile căpitanului Bourcart îndreptate spre larg străbătură acest vast sector cuprins între îndepărtatele înălţimi ale Ouistrekam-lui şi masivele faleze ale farurilor din Heve. Vremea devenea ploioasă, cerul se acoperise de nori cenuşii plutind foarte sus în văzduh. Vântul bătea din nord-est – o briză capricioasă care se va înteţi când va începe fluxul.

Câteva nave străbăteau golful, unele cu pânzele umflate spre orizontul din est, celelalte brăzdând spaţiul cu dâre de fum. Desigur că domnul Bourcart privea plin de invidie pe colegii săi mai norocoşi care părăsiseră portul. Se înţelege de la sine că, până şi de la această distanţă, se exprima în

termeni politicoşi şi nu şi-ar fi permis să-i trateze cum ar fi făcut-o un lup de mare.

— Da, zise el domnului Brunei, aceşti oameni vrednici vor avea un drum bun, cu vântul în vergă, în timp ce eu mai sunt în bazin şi nu pot porni!… Vezi dumneata, eu numesc asta ghinion şi este pentru prima oară că se întâmplă aşa ceva.

— Aveţi răbdare, domnule Bourcart, de vreme ce nu puteţi să plecaţi, răspunse râzând domnul Brunei…

— Dar asta fac de cincisprezece zile nesfârşite! Exclamă căpitanul nu fără oarecare amărăciune.

— Nu-i nimic! Nava are pânze bune şi veţi recâştiga repede timpul pierdut… Cu o viteză de 11 noduri, pe un vânt bun, străbaţi un drum lung!… Dar spuneţi-mi, domnule Bourcart, nu se simte mai bine doctorul Sinoquet?

— Nu, din păcate! Nu este nimic grav. Reumatismele îl ţin la pat nemişcat şi mai durează câteva săptămâni! Cine ar fi crezut că un om atât de obişnuit cu marea şi care timp de zece ani a cutreierat cu mine toate ţinuturile Pacificului o să păţească un asemenea necaz.

— Ei! Insinua ofiţerul de port, poate că s-a îmbolnăvit din cauza atâtor călătorii…

— Aş, de unde! Afirmă căpitanul Bourcart. Să capeţi reumatism la bordul lui Saint-Enoch! De ce nu holeră sau friguri galbene! Cum a putut să-ţi vină o asemenea idee, domnule Brunei…?

Şi domnul Bourcart lăsă să-i cadă braţele, uluit că poţi spune o astfel de prostie… Saint-Enoch… O navă aşa de bine amenajată, confortabilă şi în care nu pătrunde umezeala!… Să capeţi reumatism!… Mai repede ai putea să capeţi această boală în sala de consiliu a primăriei sau în saloanele subprefecturii decât în cabinele sau în careul lui Saint-Enoch! Reumatism! Oare a suferit el vreodată de aşa ceva?… Şi totuşi nu părăsea niciodată nava, nici când era liber, nici când nava acosta în portul Havre. Să ai un apartament în oraş, de ce? Când ai locuinţa ta la bord! Şi n-

ar fi schimbat această locuinţă nici pentru cea mai confortabilă cameră de la Hotel de Bordeaux sau Terminus! Reumatism? Nu, nici măcar câte o răceală. Şi s-a auzit vreodată un strănut la bordul lui Saint-Enoch?

Şi, întărâtându-se singur, vrednicul nostru comandant ar fi continuat mult şi bine pe această temă, dacă domnul Brunei nu l-ar fi întrerupt, zicând:

— Fie, domnule Bourcart, reumatismul doctorului Sinoquet nu se datoreşte decât vacanţelor petrecute pe uscat! Îl are totuşi, ăsta-i adevărul, şi de aceea nu se poate îmbarca…

— Mai rău, zise domnul Bourcart, este că nu-i pot găsi un înlocuitor, în pofida tuturor încercărilor mele…

— Răbdare, vă repet, trebuie să aveţi răbdare, domnule căpitan!

Veţi sfârşi prin a pune mâna pe un doctor tânăr, dornic să cutreiere lumea, setos de călătorii… Ce-ar putea fi mai ispititor decât să debutezi cu o minunată expediţie de pescuit balene în apele Pacificului!

— Desigur, domnule Brunei, ar trebui să am numai grija să aleg ce-i mai bun… Cu toate astea, nimeni nu se-nghesuie şi mă găsesc încă în situaţia de a nu avea cine să mânuiască lanseta şi bisturiul, cleştele de dinţi sau rindeaua de dogărie!

— Dar, fiindcă veni vorba, întrebă ofiţerul de port, nu tot reumatismul e de vină că nu mai aveţi dogar.

— Nu! Vrednicul meu Brulard nu se mai poate sluji de braţul stâng, care este anchilozat, şi suferă şi de picioare…

— Deci are articulaţiile prinse? Se informă domnul Brunei.

— Da, se pare că Brulard nu mai este în stare să navigheze. Şi, să ştiţi, domnule Brunei, un vas echipat pentru pescuitul balenei nu se poate dispensa de un dogar, tot aşa cum nu se poate lipsi de harponeri şi prin urmare trebuie să găsesc unul cu orice preţ!

Domnul Brunei se arătă convins că Brulard nu suferea de reumatism, deoarece Saint-Enoch se prezenta ca un fel de

sanatoriu şi că echipajul său călătorea în cele mai bune condiţii igienice, după spusele căpitanului. Dar nu era mai puţin adevărat că doctorul Sinoquet şi dogarul Brulard nu aveau cum să mai ia parte la această expediţie.

Deodată domnul Bourcart, strigat pe nume, se-ntoarse să vadă cine-l cheamă.

— Dumneata, Heurtaux? Zise el strângând prieteneşte mâna secundului său. Încântat să te văd; de data asta te aduce o veste bună?

— Poate, căpitane, răspunse Heurtaux, poate… Vin să-ţi comunic că o persoană s-a prezentat la bord… Încă de acum vreo oră.

— Un dogar?… Un medic? Întrebă repede căpitanul Bourcart.

— Nu ştiu, căpitane. În tot cazul, această persoană părea contrariată de faptul că nu te-a găsit…

— Un om mai în vârstă?

— Nu, un tânăr, dar va reveni curând… M-am apucat deci să vă caut şi cum m-am gândit că vă pot întâlni pe dig…

— Unde mă aflu întotdeauna, Heurtaux, când nu sunt la bord…

— Da, ştiu… Astfel m-am îndreptat spre catargul de semnalizare…

— Ai făcut foarte bine, Heurtaux, zise Bourcart, şi nu voi lipsi la întoarcerea omului. Domnule Brunei, îmi cer permisiunea de a vă părăsi…

— Mergi, dragă domnule căpitan, răspunse ofiţerul de port, presimt că vei ieşi curând din încurcătură…

— Pe jumătate numai, domnule Brunei, şi asta dacă persoana e medic sau dogar!

Acestea spuse, ofiţerul de port şi căpitanul Bourcart îşi strânseră cu căldură mâna. Apoi acesta din urmă, însoţit de secund, se-ntoarse pe dig, trecu podul şi ajunse la bazinul Comerţului, oprindu-se apoi înaintea pasarelei care ducea spre Saint-Enoch. Îndată ce urcară pe punte, domnul Bourcart se duse în cabina sa, a cărei uşă dădea spre careu

şi a cărei fereastră dădea spre dunetă. După ce ordonă să fie prevenit de îndată ce soseşte vizitatorul, începu să aştepte citind un ziar local.

Aşteptarea nu fu lungă. Zece minute mai târziu, tânărul anunţat se prezentă la bord şi fu dus în careu unde căpitanul Bourcart veni în întâmpinarea sa.

După toate probabilităţile, dacă vizitatorul nu era dogar, n-ar fi fost imposibil să fie medic – un medic tânăr de 26-27 de ani.

După ce se schimbară saluturile de rigoare – şi desigur că domnul Bourcart nu putea rămâne în urmă pe acest teren faţă de persoana care-l onora cu vizita sa – tânărul se exprimă în aceşti termeni:

— Am aflat la Bursă că plecarea navei Saint-Enoch a fost întârziată din cauza îmbolnăvirii medicului său obişnuit…

— Din păcate, e foarte adevărat, domnule…

— Filhiol e numele meu, sunt doctorul Filhiol, domnule căpitan, şi vin să vă ofer serviciile mele pentru a-l înlocui pe doctorul Sinoquet la bordul navei dumneavoastră.

Căpitanul Bourcart află că tânărul vizitator, originar din Rouen, aparţinea unei familii de industriaşi din acest. Oraş. Dorinţa sa era să-şi exercite profesiunea în marina comercială. Totuşi, înainte de a intra în serviciul Companiei Transatlantice, ar fi fost fericit să poată lua parte la o expediţie de pescuit balene şi să debuteze astfel cu o navigaţie anevoioasă în apele Pacificului. Putea prezenta cele mai bune referinţe. Căpitanul Bourcart n-avea decât să ia informaţii despre el la diverşi comercianţi sau armatori din Havre.

Domnul Bourcart îl cercetase cu atenţie pe doctorul Filhiol, care avea o înfăţişare plăcută şi simpatică. Nu încăpea nici o îndoială că era un om viguros care avea şi un caracter hotărât. Căpitanul se pricepea. Un om voinic şi sănătos ca ăsta nu va căpăta reumatism pe navă. De aceea îi spuse imediat:

— Domnule, veniţi la momentul potrivit, nu vă ascund acest lucru şi, dacă, ceea ce de altfel sunt sigur dinainte, informaţiile despre dumneavoastră sunt favorabile, sunteţi angajat. Veţi putea începând chiar de mâine să vă instalaţi pe Saint-Enoch şi cred că n-o să vă pară rău…

— Sunt sigur, domnule căpitan, răspunse doctorul Filhiol. Înainte să luaţi informaţii despre mine, vă mărturisesc că am luat eu despre dumneavoastră.

— Şi ai făcut foarte bine, spuse domnul Bourcart. Dacă nu trebuie niciodată să te îmbarci fără pesmeţi, cu atât mai puţin trebuie să-ţi înscrii numele în registrul unei nave fără să ştii cu cine ai de-a face.

— Aşa m-am gândit şi eu.

— Aţi avut dreptate, domnule Filhiol, şi, dacă nu mă-nşel, informaţiile pe care le-aţi primit au fost în favoarea mea.

— Toate, în adevăr, şi vreau să sper că cele ce le veţi primi despre mine vor fi la fel de bune.

Era limpede că atât căpitanul Bourcart, cât şi tânărul doctor, dacă se-ntreceau în sinceritate, o făceau şi în ceea ce priveşte politeţea.

— V-aş pune încă o singură întrebare, reluă domnul Bourcart. Aţi mai călătorit pe mare, domnule doctor?

— Am făcut câteva scurte traversări ale Canalului Mânecii.

— Şi nu v-aţi simţit rău?

— Nu, deloc şi cred că nu mă voi simţi niciodată rău pe mare.

— Sunteţi de acord că un medic trebuie să ia în consideraţie această eventualitate?

— Desigur, domnule Bourcart…

— Acuma nu trebuie să vă ascund că expediţiile noastre de pescuit sunt grele şi periculoase! Nu suntem cruţaţi de neplăceri, adesea de lipsuri de tot felul şi ele constituie ucenicia aspră a vieţii de marinar…

— Ştiu, domnule căpitan, şi nu mi-e teamă de această ucenicie…

— Şi expediţiile noastre nu sunt numai primejdioase, domnule Filhiol, dar sunt şi lungi câteodată… Aceasta depinde de împrejurări mai mult sau mai puţin prielnice… Cine ştie dacă Saint-Enoch n-ar putea rămâne pe mare doi sau trei ani fără să se-ntoarcă.

— Va reveni când va reveni, domnule căpitan, şi esenţialul este să readucă în port pe toţi cei ce i-a luat cu el la plecare!

Domnul Bourcart nu putea fi decât foarte satisfăcut de sentimentele doctorului exprimate în acest fel şi desigur că se vor înţelege bine în toate privinţele dacă referinţele luate vor permite angajarea lui.

— Domnule, îi spuse el, nu voi avea decât să mă felicit de a fi intrat în legătură cu dumneavoastră şi, începând de mâine, după ce voi fi primit informaţiile, sper că numele dumneavoastră va figura în jurnalul de bord.

— La revedere deci, domnule căpitan, răspunse doctorul, dar pe când plecarea?

— Plecarea ar putea fi chiar şi mâine, la mareea de seară, dacă voi fi reuşit să-l înlocuiesc pe dogar, cum am reuşit cu doctorul…

— Ah! Nu aveţi încă întreg echipajul, domnule căpitan?

— Nu, din nefericire, domnule Filhiol, şi este imposibil să mai pot conta pe sărmanul Brulard…

— Este bolnav?

— Da, dacă poţi fi considerat bolnav când ai un reumatism care-ţi înţepeneşte braţele şi picioarele… Şi, totuşi, fiţi sigur că nu l-a căpătat pe Saint-Enoch…

— Dar cred, domnule căpitan, că pot să vă recomand eu un dogar…

— Dumneavoastră?

Şi căpitanul Bourcart era gata, ca de obicei, să exprime mulţumiri premature la adresa acestui providenţial doctor. I se părea că a şi început să audă răsunând loviturile ciocanului de lemn pe doagele butoaielor din cală. Dar, din

păcate, bucuria lui fu de scurtă durată şi clătină jalnic din cap după ce domnul Filhiol adăugă:
— Nu v-aţi gândit încă la meşterul Cabidoulin?
— Jean-Marie Cabidoulin… Din strada Tournettes? Exclamă domnul Bourcart.
— Chiar el!… Ar putea oare exista doi Cabidoulin la Havre sau chiar în altă parte?
— Jean-Marie Cabidoulin, repetă căpitanul Bourcart.
— În persoană…
— Şi cum de îl cunoaşteţi dumneavoastră pe Cabidoulin?
— Pentru că eu l-am căutat şi îngrijit…
— Atunci… Şi el… Este bolnav? Există o epidemie la dogari…
— Nu, liniştiţi-vă, domnule căpitan… O rană la degetul mare, care acum este vindecată şi care nu-l mai poate împiedica să mânuiască rindeaua… Este un om sănătos, cu o constituţie bună, destul de robust pentru vârsta lui de vreo cincizeci de ani şi care s-ar potrivi foarte bine la nevoile navei.
— Fără-ndoială, răspunse domnul Bourcart. Din nefericire, dacă îl cunoaşteţi pe Jean-Marie Cabidoulin, îl cunosc şi eu şi cred că nici un căpitan n-ar consimţi să-l îmbarce…
— De ce?
— Îşi cunoaşte bine meseria şi a luat parte la destule expediţii de pescuit. Ultima datează de vreo cinci-şase ani…
— Mi-aţi putea spune, domnule Bourcart, pentru ce lumea nu mai vrea să ştie de el?
— Pentru că este o cobe, domnule Filhiol, pentru că tot timpul prezice calamităţi şi catastrofe… Pentru că, auzindu-l, când faci o călătorie pe mare, că are să fie ultima ta călătorie, din care nu te vei mai întoarce! Şi apoi mai vorbeşte mereu despre monştri marini pe care pretinde că i-a văzut… Şi pe care îi va mai întâlni!… Vezi dumneata, domnule Filhiol, acest om este capabil să demoralizeze un întreg echipaj…!
— Sunteţi serios, domnule căpitan, sau glumiţi?

— Foarte serios!

— Totuşi… În lipsa altuia şi pentru că aveţi nevoie de un dogar…

— Ştiu prea bine că în lipsa altuia… Şi totuşi la acest dogar nu m-aş fi gândit niciodată!… În fine, când nu poţi porni spre nord… Te îndrepţi spre sud… Şi, dacă meşterul Cabidoulin ar voi… Dar nu va fi de acord…

— Se poate totuşi încerca…

— Nu… N-are rost… Şi apoi Cabidoulin… Cabidoulin! Repetă domnul Bourcart...

— Dacă am merge să vorbim cu el? Propuse domnul Filhiol. Căpitanul Bourcart şovăia, încurcat, încrucişa şi îşi desfăcea braţele, gândindu-se dacă să meargă sau nu; cântărea alternativele şi clătina din cap ca şi cum se găsea într-un moment când trebuia să decidă dacă să o ia sau nu pe un drum greşit. În fine, dorinţa de a putea porni cât mai curând posibil îl împinse să accepte mai mult decât orice altceva.

— Să mergem, răspunse el.

După o clipă, amândoi părăsiră bazinul comerţului şi se îndreptară spre locuinţa dogarului.

Jean-Marie Cabidoulin era acasă, în odaia lui de la parter, care se găsea în fundul unei curţi. Era un om voinic, în vârstă de 52 de ani. Îi primi îmbrăcat cu pantaloni de catifea reiată şi surtuc, purtând pe cap o şapcă de lutru. Îşi pusese un şorţ lung, cafeniu pentru ca să lucreze. Nu avea prea mult de lucru şi, dacă nu ar fi strâns ceva bani, n-ar fi putut face în fiecare seară partida lui de manila la cafeneaua din faţă cu un pensionar bătrân, fost gardian de faruri la Heve.

Jean-Marie Cabidoulin era la curent cu tot ce se petrecea în Havre, sosirea şi plecarea transatlanticelor, schimbarea piloţilor, ştiri de pe mare, în fine cu tot ce se vorbea pe dig în timpul mareelor de zi. Meşterul Cabidoulin îl cunoştea deci de mult pe căpitanul Bourcart, încât, imediat ce-l văzu pe pragul atelierului, exclamă:

— Ei bine, Saint-Enoch tot mai stă acostat la cheu în bazinul Comerţului, blocat ca şi cum ar fi prins de gheţuri…?

— Da, meştere Cabidoulin, răspunse cam sec căpitanul Bourcart.

— Şi fără doctor?

— Ţi-l prezint pe doctor.

— Ah! Dumneavoastră sunteţi, domnule Filhiol?

— Chiar eu şi, dacă l-am însoţit pe domnul Bourcart, a fost ca să te rog să te îmbarci cu noi…

— Să mă îmbarc? Să mă îmbarc, repetă dogarul strângând în mână ciocanul.

— Da, Jean-Marie Cabidoulin… Zise căpitanul Bourcart. Nu este oare ispititor să faci un ultim drum pe o navă bună în tovărăşia unor oameni de treabă?

— Dar, domnule Bourcart, nu m-aş fi aşteptat la o asemenea propunere! Ştiţi foarte bine că sunt la pensie… Nu mai navighez decât pe străzile din Havre, unde nu există nici ciocniri, nici pericol de furtuni… Şi vreţi…?

— Mai gândeşte-te, meştere Cabidoulin. Nu ai încă vârsta să mucegăieşti pe geamandura dumitale, să stai nemişcat ca un vechi ponton pe fundul unui port!

— Ridică ancora, Jean-Marie, ridică ancora! Spuse şi doctorul Filhiol în glumă, ca să-l ajute pe domnul Bourcart.

Meşterul Cabidoulin făcu o mutră gravă, luându-şi probabil chipul de cobe şi cu o voce surdă răspunse:

— Ascultă-mă bine, domnule căpitan, şi dumneata de asemenea, doctore Filhiol… Este o idee pe care am avut-o întotdeauna şi care nu mi-o va scoate nimeni din cap…

— Ce idee? Întrebă domnul Bourcart.

— Aceea că, tot navigând, sfârşeşti cu siguranţă prin a naufragia mai devreme sau mai târziu!… Desigur că Saint-Enoch are un comandant bun… Are un echipaj bun… Văd că va avea şi un doctor bun, dar am convingerea că, dacă m-aş îmbarca, am să trec prin peripeţii prin care n-am mai trecut niciodată.

— Nu mai spune!… Exclamă domnul Bourcart.

— Aşa cum vă prevestesc, afirmă meşterul Cabidoulin, nişte peripeţii groaznice! De aceea mi-am promis să-mi termin liniştit viaţa pe uscat…!

— Haide, astea-s închipuiri, zise doctorul Filhiol. Nu toate navele sunt sortite să piară cu oameni şi bunuri cu tot…

— Nu, fără-ndoială, replică dogarul, dar ce vreţi, am eu aşa, o presimţire… Că, dacă aş porni pe mare, nu mă voi mai întoarce.

— Haida-de, Jean-Marie Cabidoulin, răspunse căpitanul Bourcart, nu-i serios ceea ce spui…

— Ba-i foarte serios şi, între noi fie vorba, nu mai am de ce să fiu curios. N-am văzut oare, în timpul cât am călătorit pe mare, ţările calde, ţările reci, insulele Pacificului şi Atlanticului, aisberguri, banchize.

— Felicitările mele, n-ai a te plânge, zise doctorul Filhiol.

— Şi ştiţi ce mai am de văzut?

— Ce, meştere Cabidoulin?

— Ceea ce n-am văzut încă… Un monstru groaznic, marele şarpe al mării.

— Pe care n-o să-l vezi niciodată… Afirmă domnul Filhiol.

— De ce?

— Pentru că nu există!… Am citit tot ce s-a scris despre aceşti pretinşi monştri marini şi repet că şarpele de mare nu există!

— Există! Exclamă dogarul cu un glas atât de pătruns, încât n-ar fi avut nici un rost să-l contrazici.

Pe scurt, după multe stăruinţe, convins până la urmă de salariul mare oferit de căpitanul Bourcart, Jean-Marie Cabidoulin se decise să facă o ultimă expediţie de pescuit şi chiar în aceeaşi seară se prezentă cu sacul în spinare la bordul lui Saint-Enoch.

ÎI.

SAINT-ENOCH.

A doua zi, la 7 noiembrie 1863, Saint-Enoch părăsi portul Havre remorcat de Hercule, care-l scoase în larg în timpul

fluxului. Vremea era destul de proastă. Nori joşi şi zdrenţuiţi goneau pe cer mânaţi de un vânt tare din nord-vest.

Nava căpitanului Bourcart, cu o capacitate de circa 550 de tone, era înzestrată cu toate uneltele întrebuinţate în mod obişnuit pentru dificilul pescuit al balenelor din meleagurile îndepărtate ale Pacificului. Cu toate că fusese construită cu zece ani în urmă, se ţinea bine pe orice timp. Echipajul se ocupase întotdeauna să fie în perfectă stare atât velatura, cât şi coca şi tocmai terminase curăţirea şi vopsirea la dana portului.

Saint-Enoch, o corabie cu trei catarge, avea ca pânze trinca, vela mare, randa, gabierul mic şi gabierul mare, gabierul artimon, vela în cruce, artimon, rândunica mare şi rândunica mică, rândunica artimon, focul mare şi mic, focul săgeţii, zburătorii, velastraiurile şi bonetele.

În aşteptarea plecării, domnul Bourcart montase la locul lor uneltele pentru vânarea balenelor. Patru baleniere erau fixate la locurile lor; la babord a secundului, precum şi ale primului şi celui de al doilea locotenent, iar la tribord cea a căpitanului. Alte patru de schimb erau aşezate pe cavaleţii de lemn ai punţii. Între arborele trinchet şi arborele mare, în faţa bocaportului au fost instalate, una lângă alta, cele două oale de fier împrejmuite cu un zid de cărămizi. Acestea servesc la topirea grăsimii. În spatele oalelor, două găuri proiectate în acest scop serveau la ieşirea fumului şi, în faţă, ceva mai jos de gura oalelor, două cuptoare slujeau la întreţinerea focului de dedesubtul lor.

Iată şi lista ofiţerilor şi oamenilor echipajului îmbarcaţi pe Saint-Enoch:

Căpitanul Bourcart (Evariste-Simon), vârsta 50 de ani.
Secundul Ffeurtaux (Jean-Frarftrois), 40 de ani.
Primul locotenent Coquebert (Yves), 32 de ani.
Al doilea locotenent Allotte (Romain), 27 de ani.
Şeful echipajului Ollive (Mathurin), 45 de ani.
Pescar harponer Thiebaut (Louis), 37 de ani.

Pescar harponer Kardek (Pierre), 32 de ani.
Pescar harponer Durut (Jean), 32 de ani.
Pescar harponer Ducrest. (Alain), 31 de ani.
Doctorul Filhiol, 27 de ani.
Dogarul Cabidoulin (Jean-Marie), 52 de ani.
Fierarul Thomas (Gille), 45 de ani.
Dulgherul Ferut (Marcel), 36 de ani.
Opt mateloţi.
Unsprezece elevi marinari.
Un şef ospătar.
Un bucătar.

În total 34 de oameni, adică personalul obişnuit al unei baleniere de tonajul navei Saint-Enoch.

Aproape jumătate din echipaj era alcătuită din mateloţi normanzi şi bretoni. Doar dulgherul Ferut era originar din Paris, cartierul Belleville, unde exercitase meseria de maşinist la diverse teatre din Capitală.

Ofiţerii mai fuseseră în expediţii la bordul lui Saint-Enoch şi se arătau vrednici de toată lauda. Aveau calităţile cerute de această meserie. În expediţia precedentă parcurseseră meleagurile din nordul şi sudul Pacificului. Călătorie fericită s-ar putea spune, căci timp de 44 de luni cât durase, nu avusese loc nici un incident grav; expediţia fusese de asemenea rodnică, deoarece nava adusese două mii de butoaie de ulei care se vânduseră la un preţ bun.

Secundul Heurtaux se dovedea foarte priceput în ce privea reparaţiile de la bord. După ce servise în calitate de aspirant auxiliar în marina de stat, se îmbarcase apoi pe vase comerciale şi acum naviga aşteptând să ajungă comandant de navă. Trecea pe drept cuvânt ca un bun marinar şi era foarte sever în materie de disciplină.

Despre primul locotenent, Coquebert, şi cel de al doilea locotenent, Allotte, şi ei excelenţi ofiţeri, nu era nimic de spus, dacă nu că desfăşuraseră un zel extraordinar, aproape imprudent, în urmărirea balenelor; luptau cu vitejie şi îndrăzneală; căutau să se întreacă în muncă şi-şi

riscau în mod aventuros balenierele, în pofida recomandărilor şi ordinelor ferme ale căpitanului de a fi prudenţi. Dar pasiunea pescarului la pescuit este la fel cu a vânătorului la vânat – o atracţie irezistibilă, o ardoare instinctivă. Cei doi locotenenţi le transmiteau, chiar prea mult, aceste sentimente şi oamenilor din subordine, mai ales locotenentul Romain Allotte.

Câteva cuvinte despre şeful echipajului Mathurin Ollive. Acest om mic de stat, slab şi nervos, foarte rezistent la oboseală, priceput la treabă, numai ochi şi urechi, poseda calităţile speciale care caracterizează pe căpitanii din marina de război. Cu siguranţă, între cei aliaţi la bord, el se interesa cel mai puţin de prinderea balenelor. Dacă o navă era înzestrată special pentru acest fel de pescuit sau pentru transportul altor mărfuri dintr-un port într-altul, o considera înainte de toate o navă şi şefului Ollive nu-i păsa decât de problemele de navigaţie. Căpitanul Bourcart îi acorda o mare încredere, pe care de altfel o merita.

Cât despre cei opt mateloţi, cei mai mulţi dintre ei luaseră parte la precedenta cursă a lui Saint-Enoch şi alcătuiau un echipaj sigur şi foarte experimentat.

Dintre cei 11 elevi marinari nu erau decât doi care debutau în această aspră expediţie a marelui pescuit. Aceşti băieţi, între 14 şi 18 ani, care îşi făcuseră practica în marina comercială, aveau să fie întrebuinţaţi alături de mateloţi la armarea balenierelor.

Mai rămâneau fierarul Thomas, dogarul Cabidoulin, dulgherul Ferut, bucătarul şi şeful ospătar. În afară de dogar, toţi făceau parte din personalul navei de trei ani încoace şi-şi cunoşteau bine îndatoririle. Trebuie adăugat că meşterii Ollive şi Cabidoulin se ştiau de multă vreme deoarece navigaseră deseori împreună. Astfel, primul, obişnuit cu maniile celui de-al doilea, îl întâmpină cu aceste cuvinte:

— Ei, bătrâne, ai venit deci!

— Da, zise celălalt.

— Mai faci o încercare?
— Precum vezi.
— Şi tot nu ţi-a ieşit din cap blestemata de idee că se va sfârşi rău?
— Foarte rău, răspunse serios dogarul.
— Bine, zise Mathurin Ollive, sper că ai să ne scuteşti de prezicerile tale…
— Poţi fi sigur de contrariul!
— Atunci te priveşte, dar dacă ni se-ntâmplă vreo nenorocire…
— Ar însemna că nu m-am înşelat, replică Jean-Marie Cabidoulin.

Cine ştie dacă dogarului nu începea să-i pară rău că a acceptat oferta căpitanului Bourcart?

Îndată ce Saint-Enoch trecu de dig, vântul având tendinţa de a se înteţi, s-a dat ordin să se întindă gabierele, din care şeful echipajului scoase două terţarole. Apoi, imediat ce Hercule desprinse remorca, gabierele fură întinse şi de asemenea focul mic şi vela artimon, iar în acelaşi timp căpitanul Bourcart dispuse să se lege mura trincăi.

În aceste condiţii, corabia putea să manevreze spre nord-est în aşa fel, încât să poată ocoli capul istmului Barfleur.

Vântul îl obliga pe Saint-Enoch să navigheze aproape de ţărm cu viteză mai mică. De altfel mersul navei era bun şi chiar la vânt de cinci carturi înainta cu zece mile pe oră.

A trebuit să navigheze aproape de ţărm trei zile înainte de a putea să-l debarce pe pilot la Hougue. Din acest moment mersul navei deveni normal în timp ce cobora pe Canalul Mânecii. Băteau vânturi prielnice pentru navigaţie. Căpitanul Bourcart, după ce ordonă să se întindă rândunicile, velastraiurile şi zburătorii, putu să constate că Saint-Enoch nu pierduse nimic din calităţile sale nautice. Greementul fusese aproape în întregime refăcut în vederea acestei expediţii în regiunile îndepărtate, în care o navă suportă solicitări foarte obositoare.

— Timp frumos, mare liniştită şi vânt prielnic, spuse domnul Bourcart doctorului Filhiol, cu care se plimba pe dunetă. Iată o traversare care începe bine, lucru rar când trebuie să străbaţi Canalul Mânecii în acest anotimp!

— Felicitările mele, căpitane, răspunse doctorul, dar ne aflăm abia la începutul călătoriei.

— Oh! Ştiu, domnule Filhiol, nu ajunge să începi cu bine o călătorie, important este s-o termini cu bine! Nu vă fie teamă, avem o navă bună sub picioarele noastre şi, dacă n-a fost lansată chiar ieri, nu înseamnă că nu are o cocă solidă şi un greement bun… Pretind chiar că oferă mai multă garanţie decât o navă nouă şi credeţi-mă că-i cunosc destul de bine valoarea.

— Aş adăuga, căpitane, că nu e vorba numai să facem o călătorie excelentă. Trebuie ca aceasta să dea şi foloase serioase, ceea ce nu depinde nici de corabie, nici de ofiţeri şi nici de echipaj…

— Este aşa cum spuneţi, răspunse căpitanul. Balena se iveşte sau nu… Trebuie să avem noroc ca în orice împrejurare şi şansa nu se poate comanda. Te întorci cu butoaiele pline sau cu ele goale, bineînţeles!… Dar Saint-Enoch este la a cincea sa expediţie de când a ieşit din şantierele din Honfleur şi cele precedente s-au soldat toate în favoarea sa…

— Semn bun, căpitane. Şi socotiţi să începeţi pescuitul când ajungeţi în Pacific?

— Vreau, domnule Filhiol, să profit de toate ocaziile şi, dacă vom întâlni balene în Atlantic, înainte de a trece de Cap, bărcile noastre se vor grăbi să le vâneze. Totul este să le observi la mică distanţă şi să ajungi să le prinzi fără să pierzi prea mult timp în drum, respectând ruta.

Câteva zile după plecarea din Havre, domnul Bourcart organiză serviciul de veghe: doi oameni la catarge, unul la trinchet şi celălalt la arborele mare. Acest serviciu era îndeplinit de harponeri şi mateloţi, în timp ce elevii marinari făceau cu rândul la timonă.

De altfel, pentru a fi gata la nevoie, fiecare balenieră primi armamentul necesar pescuitului. Dacă deci o balenă ar fi semnalată în apropierea navei, n-aveau decât să coboare ambarcaţiunile, ceea ce s-ar efectua în câteva minute. Dar asemenea eventualitate nu se prevedea înainte ca Saint-Enoch să ajungă în plin Atlantic.

Îndată ce văzu că se află la capătul Canalului Mânecii, căpitanul Bourcart urmă drumul spre vest pentru a putea ocoli Ouessant. În momentul când pământul Franţei trebuia să dispară, el i-l arătă doctorului Filhiol.

— La revedere! Exclamară amândoi.

Adresând acest salut de ultimă oră ţării lor, se întrebau desigur câte luni, câţi ani vor trece poate înainte de a o revedea…

Vântul bătând destul de tare spre nord-est, Saint-Enoch nu avu decât să slăbească scotele pentru a o lua spre capul Ortegal de la capătul limbii de pământ din nord-vestul Spaniei. Nu va mai fi nevoie să treacă prin golful Gascogne, unde drumul unei corăbii mici se face cu mari riscuri, când vântul suflă din larg şi o împinge spre coastă. De câte ori navele care nu reuşesc să ţină direcţia sunt obligate să se adăpostească în porturile franceze sau spaniole!

Când căpitanul şi ofiţerii săi se strângeau la ora mesei, se discuta desigur despre ce se va întâmpla în această nouă expediţie. Ea debuta în condiţii prielnice. Nava se va găsi în plin sezon în regiunile de pescuit şi domnul Bourcart arăta atâta încredere, încât putea s-o sădească în sufletele celor mai rezervaţi.

— Dacă ţinem seama, declară el într-o zi, că plecarea noastră a fost întârziată cu 15 zile şi că acum ar fi trebuit să fim în dreptul insulelor Ascension şi Sfânta Elena, ar fi o mare nedreptate să ne plângem…

— Cu condiţia, replică locotenentul Coquebert, cu condiţia ca vântul să sufle din direcţia bună cel puţin o lună şi atunci vom câştiga uşor timpul pierdut.

— Totuşi, zise domnul Heurtaux, păcat că tânărul nostru doctor n-a avut mai devreme excelenta idee de a se îmbarca pe Saint-Enoch.

— Şi eu regret, replică vesel domnul Filhiol, căci nu puteam găsi nicăieri o primire mai călduroasă şi o societate mai plăcută.

— Părerile de rău n-au nici un rost, prieteni! Zise domnul Bourcart. Ideile bune nu vin totdeauna când vrei…

— Nici balenele, exclamă Romain Allotte. Aşa că, atunci când sunt semnalate, trebuie să fii pregătit…

— De altfel, remarcă doctorul, nu numai medicul lipsea personalului de pe Saint-Enoch, lipsea şi dogarul…

— E adevărat, răspunse căpitanul Bourcart, şi să nu uităm că dumneavoastră sunteţi acela, dragă domnule Filhiol, care mi-a vorbit de Jean-Marie Cabidoulin. Desigur că fără intervenţia dumneavoastră nu m-aş fi gândit nici un moment să mă duc la el…

— În fine, se află la bord, încheie domnul Heurtaux şi asta-i esenţialul. Dar aşa cum îl cunosc, n-aş fi crezut niciodată că va consimţi să-şi părăsească prăvălia şi butoaiele… În mai multe rânduri, cu toate avantajele ce i se ofereau, a refuzat să plece pe mare şi trebuie că aţi avut darul convingerii…

— Ei bine, zise căpitanul Bourcart, n-am întâmpinat o prea mare împotrivire… Spunea că e sătul de navigaţie… A avut şansa să fi scăpat cu bine până acum… De ce să puie soarta la încercare? Totdeauna sfârşeşti prin a-ţi lăsa oasele… Trebuie să ştii să te opreşti la timp… Pe scurt, cunoaşteţi cu toţii văicărelile acestui om vrednic! Şi apoi pretenţia că a văzut tot ce se putea vedea în cursul unei expediţii de pescuit…

— Niciodată n-ai văzut totul, declară locotenentul Allotte, şi, în ceea ce mă priveşte, aştept totdeauna întâmplări noi… Neobişnuite…

— Ceea ce ar fi neobişnuit, aş zice chiar de necrezut… Afirmă domnul Bourcart, ar fi ca norocul să-l părăsească pe Saint-Enoch. Asta ar însemna ca expediţia de faţă să nu fie

la fel de bună ca cele dinainte, din care am avut mari beneficii! Să primim, cum se zice, o lovitură pe la spate, iar nava noastră să nu aducă plinul său de balene şi de grăsime! Sunt însă foarte liniştit în această privinţă! Trecutul garantează viitorul şi, atunci când Saint-Enoch se va înapoia în bazinul comerţului, va avea cele 2 000 de butoaie pline ochi.

Şi, pe legea mea, dacă l-ar fi auzit vorbind cu încrederea lui de nezdruncinat, chiar şi Jean-Marie Cabidoulin şi-ar fi zis, poate, că cel puţin în această expediţie nu avea să se teamă de nici un risc, atât de norocoasă era nava căpitanului Bourcart!

După ce ajunse în sud-est în dreptul înălţimilor capului Ortegal, Saint-Enoch, favorizat de condiţiile atmosferice, se-ndrepta spre Madere pentru a trece apoi între Azore şi insulele Canare. La această latitudine, echipajul găsi un climat excelent, o temperatură medie, îndată ce trecură de tropice înainte de insulele Capului Verde.

Ceea ce-l făcea pe căpitanul Bourcart, pe ofiţerii şi mateloţii săi să se mire, era că până atunci nu putuseră urmări nici o balenă. Dacă zăriră câteva de două-trei ori, ele erau la o distanţă atât de mare, că n-avea rost să coboare bărcile. Ar fi fost vreme şi osteneală pierdute fără nici un rezultat; mai bine să ajungă în regiunile de pescuit într-un timp cât mai scurt, fie pe mările din Noua Zeelandă – foarte solicitate în această epocă a anului – fie pe cele din Pacificul septentrional. Iată de ce nu trebuiau să întârzie.

Navele din porturile Europei, ca să ajungă în Oceanul Pacific, pot alege între două căi aproape egale ca parcurs: fie să treacă pe la Capul Bunei Speranţe din sudul Africii, fie să ocolească pe la capul Horn din sudul Ţării de Foc. Aşa se întâmpla atâta timp cât încă nu se deschisese Canalul Panama. Dar, în ce priveşte drumul pe la capul Horn, trebuia coborât până la paralela 55 a emisferei meridionale unde sunt furtuni puternice. Fără-ndoială, e mai bine ca o navă să se angajeze prin sinuozităţile strâmtorii Magellan şi

să evite astfel marile furtuni ale capului. În ce priveşte corăbiile, ele nu s-ar putea aventura fără să aibă nesfârşite întârzieri, mai ales când este vorba să treacă prin această strâmtoare de la est spre vest.

În general este deci mult mai avantajos s-o iei pe la sudul Africii, apoi prin Oceanul Indian şi Marea de Sud, unde în numeroase porturi ale coastei australiene te poţi adăposti uşor până în Noua Zeelandă.

Căpitanul Bourcart alesese mereu acest drum în precedentele sale călătorii şi o făcu şi acum. Nici nu avu nevoie să se îndrepte mult spre vest, fiind slujit de un vânt neschimbător şi după ce depăşi insulele Capului Verde, întâlni curând Ascension şi, după câteva zile, Sfânta-Elena.

La această epocă a anului, dincolo de Ecuator, regiunile Atlanticului sunt foarte umblate. Nu se scurgeau nici 48 de ore fără ca Saint-Enoch să nu întâlnească câteva vapoare care treceau cu mare viteză sau câte unul din acele clipere iuţi şi subţiri, singurele care se pot lua la întrecere cu steamerul. Dar căpitanul Bourcart n-avea timp să le dea lecţii de cumpănire. De cele mai multe ori, se arătau numai pentru a ridica pavilionul care le indica naţionalitatea şi de obicei nu aveau de transmis sau de primit nici un fel de informaţii maritime.

Din insula Ascension, trecând între ea şi coastă, cei de pe Saint-Enoch n-au putut să zărească decât vârfurile vulcanilor care se-nalţă deasupră-i. Ajunsă în dreptul insulei Sfânta-Elena, nava o lăsă în urmă la tribord, la o distanţă de trei sau patru mile. Din tot echipajul, doctorul Filhiol era singurul care n-o văzuse şi timp de o oră privirea sa nu se putu desprinde de piscul Dianei, deasupra văgăunei unde se găsea închisoarea Longwood.

Timpul, destul de schimbător, deşi direcţia vântului era constantă, favoriza mersul navei care, fără să-şi schimbe murele, n-avea nevoie decât să strângă sau să întindă din pânze. Oamenii de veghe postaţi pe vergi erau numai ochi.

Şi totuşi balenele nu se iveau; ele se găseau probabil mai la sud la câteva mile depărtare de Cap.

— La naiba, căpitane, spunea câteodată dogarul, nu era nevoie să mă îmbarcaţi dacă n-am de lucru la bord…

— Va veni timpul… Repeta domnul Bourcart.

— Sau nu va veni, răspundea dogarul clătinând din cap, şi nu vom avea nici un butoi plin când vom ajunge în Noua Zeelandă…

— E posibil, meştere Cabidoulin, dar îl vom umple acolo… O să ai destulă treabă, fii sigur!

— Cândva, domnule căpitan, balenele mişunau în partea asta a Atlanticului…

— De… Recunosc şi este sigur că vor fi din ce în ce mai puţine, ceea ce este destul de trist!

Într-adevăr, oamenii de veghe abia semnalară două-trei balene – una dintre ele destul de mare. Din nefericire, aflându-se prea aproape de navă, se scufundară numaidecât şi apoi nu se mai văzură. Cu viteza mare cu care înoată aceste cetacee, pot străbate o mare distanţă înainte de a reveni la suprafaţă. Coborând balenierele ca să le urmăreşti, ar fi însemnat să te expui la o mare oboseală fără şanse serioase de reuşită.

Ajunseră la Capul Bunei Speranţe pe la mijlocul lunii decembrie. La acea vreme, de-a lungul coastei Africii întâlneai multe nave care aveau ca destinaţie marea colonie engleză. Se întâmpla rar ca orizontul să nu fie brăzdat de fumul vreunui bastiment.

De mai multe ori, în timpul călătoriilor precedente, domnul Bourcart se oprise în portul Capetown, când Saint-Enoch se-ntorcea din expediţie, şi putuse vinde acolo o parte din încărcătură. N-avură deci de ce să coboare pe uscat. Corabia ocoli sudul Africii, ale cărei ultime înălţimi rămaseră în urmă cu vreo cinci mile la babord. Capul Bunei Speranţe se numea la început, pe bună dreptate, Capul Furtunilor. De data aceasta îşi justifică vechea denumire, cu toate că emisfera meridională se găsea în plină vară. Saint-

Enoch trebui să înfrunte vânturi puternice care-l siliră să meargă cu viteză redusă. Totuşi suferi o mică întârziere şi câteva avarii fără mare importanţă, pe care meşterul Cabidoulin n-avu cum să le ia drept semne rele. Apoi, profitând de curentul antarctic care se-ndreaptă spre est înainte de a devia în apropierea insulelor Kerguelen, putu să-şi continue drumul în condiţii favorabile.

În ziua de 30 ianuarie, puţin după răsăritul soarelui, unul din oamenii de veghe strigă de pe vergile arborelui trinchet:

— Pământ pe direcţia vântului.

Calculele căpitanului Bourcart situau vasul la 76 grade longitudine la est de meridianul Parisului şi la 37 grade latitudine sudică, adică în apropierea insulelor Amsterdam şi Saint-Paul.

La două mii de mile de aceasta din urmă, Saint-Enoch se opri. Pirogele secundului Heurtaux şi locotenentului Allotte fură trimise aproape de coastă cu undiţe şi plase, căci peşte se găseşte cât vrei pe lângă malurile insulei. În adevăr, după-amiază ele se întoarseră cu o cantitate de peşte de bună calitate şi de languste, nu mai puţin gustoase, care alcătuiră masa pentru câteva zile.

După insuia Saint-Paul, după ce schimbă direcţia spre paralela 40, dus de un vânt care-i asigura viteza de 70-80 de leghe în 24 de ore, Saint-Enoch ajunse în dimineaţa zilei de 15 februarie la Snares, în partea de sud a Noii-Zeelande.

III.

PE COASTA DE EST A NOII-ZEELANDE.

De vreo treizeci de ani balenierele exploatează aceste meleaguri ale Noii Zeelande unde pescuitul dă roade deosebit de bogate. În această perioadă a anului, era poate locul din Pacific unde balenele apăreau la suprafaţă în număr mare. Doar că sunt de obicei împrăştiate şi rar le întâlneşti în apropierea navei. Totuşi, preţul acestei specii de cetacee este atât de mare, încât căpitanii nu mai vor să

ţină seama de oboseala şi de primejdiile la care te supune dificila lor captură.

Tocmai asta-i explica domnul Bourcart doctorului Filhiol, când Saint-Enoch ajunse în dreptul insulei Tawai-Pounamou, marea insulă meridională a arhipelagului neo-zeelandez.

— Desigur, adăugă el, o navă ca a noastră, dacă-i surâde norocul, ar putea să-şi facă aici plinul în câteva săptămâni. Dar ar trebui ca timpul să fie mereu frumos şi în aceste locuri eşti la cheremul unor furtuni zilnice, care sunt de o violenţă extraordinară.

— Nu există pe insulă porturi în care să fie uşor să te refugiezi? Întrebă domnul Filhiol.

— Fără-ndoială că sunt şi numai pe litoralul estic se găsesc Dunedin, Oamari, Akaroa, Christchurch, Blenheim, pentru a nu le înşira decât pe cele principale. Este însă adevărat că balenele nu vin să se zbenguie pe lângă porturi şi trebuie să le cauţi la câteva mile în largul mării…

— Oricum, domnule căpitan, nu aveţi de gând să vă opriţi puţin în unul din porturi înainte de a pune echipajul la treabă?

— Intenţia mea este să rămân trei sau patru zile, pentru a putea să reînnoim proviziile, mai ales cu carne proaspătă, ceea ce ar constitui o variaţie la sărăturile pe care le consumăm de obicei…

— Şi unde are să arunce Saint-Enoch ancora?

— În portul Akaroa.

— Şi când va ajunge acolo?

— Mâine dimineaţă.

— Aţi mai oprit în acest port?

— De mai multe ori… Cunosc trecerile şi, în caz de furtună mare, sunt sigur că găsesc un adăpost excelent.

Totuşi, deşi cunoştea atât de bine locul, nu putu să ajungă în port decât cu mare greutate. Când începu să se zărească uscatul, Saint-Enoch trebui să manevreze cu vântul în faţă pe o briză puternică. Apoi, când nu mai avea de făcut decât

două volte ca să intre în canal, mura focului mare se rupse şi fu nevoit să se întoarcă în larg.

De altfel, vântul se înteţea, marea devenea furioasă şi după-amiază le fu cu neputinţă să ajungă la Akaroa. Nevrând să rămână în timpul nopţii prea aproape de coastă, căpitanul Bourcart retrase vasul până la şase seara, apoi reveni mai aproape reducând pânzele la una singură, şi aşteptă să se facă ziuă.

A doua zi, la 17 februarie, Saint-Enoch putu în fine să intre pe acest canal întortocheat, strâns între două coline destul de înalte, care duce la Akaroa. Pe ţărm apărură câteva ferme şi pe coasta colinelor se vedeau boi şi vaci care păşteau pe păşuni grase.

După ce naviga pe o distanţă de opt mile şi jumătate, tot manevrând, Saint-Enoch aruncă ancora puţin înainte de amiază.

Akaroa aparţine peninsulei Banks, care se desprinde de coasta Tawai-Pounamou, mai jos de paralela 44. Ea formează o anexă a provinciei Canterbury, una din cele două mari părţi ale insulei. Oraşul nu era încă decât un mic târg zidit în dreapta strâmtorii, în faţa munţilor înşiraţi pe celălalt mal cât vedeai cu ochii. În această parte trăiau băştinaşii Maori în mijlocul unor păduri minunate de brazi care furnizau lemnul pentru construcţiile maritime. În orăşel locuiau trei mici colonii de englezi, germani şi francezi aduşi aici în 1840 de nava Robert de Paris. Guvernul concesionase acestor colonişti o anumită porţiune de terenuri, acordându-se câştigul pe care îl vor dobândi din exploatarea pământului. Astfel, lângă coastă s-au însămânţat ogoare cu grâu şi s-au cultivat, în jurul numeroaselor case de lemn, grădini în care cresc diverse specii de legume şi fructe – mai ales piersici, în mare cantiate şi foarte gustoase.

Î n locul unde ancoră Saint-Enoch se putea vedea un fel de ghiol în mijlocul căruia se afla o insuliţă pustie. Acolo se aflau câteva nave, între care şi una americană – Zireh Swif,

care capturase un număr de balene. Domnul Bourcart se duse la bordul acestei nave să cumpere o lădiţă cu tutun, deoarece provizia sa începuse să scadă. În general, tot timpul escalei fu întrebuinţat pentru a reînnoi rezervele de apă sau lemne şi pentru a curăţi coca. Apa dulce era procurată de lângă colonia engleză, dintr-un mic izvor limpede. Lemnul fu tăiat pe malul drept al canalului locuit de Maori. Aceştia începură chiar să se împotrivească, pretinzând o despăgubire. Atunci păru preferabil să se aprovizioneze de pe celălalt mal, unde lemnul nu costa decât oboseala de a-l doborî şi a-l tăia. Cât despre carnea proaspătă, bucătarul o găsea cu uşurinţă şi mai multe vite tăiate sau vii trebuiau să fie ambarcate în momentul plecării.

Două zile după sosirea lui Saint-Enoch, o balenieră franceză – Caulaincourt – intra în portul Akaroa, cu pavilionul în vârful catargului. La politeţe trebuie răspuns cu politeţe. Când căpitanul Bourcart voi să arboreze pavilionul său, văzu însă că se-negrise de la praful de mangal cu care erau acoperite toate lăzile pentru a distruge şobolanii care se-nmulţiseră îngrozitor de la plecarea din Havre şi care împuţiseră nava.

Marcel Ferut susţinea că trebuie să te fereşti să omori aceste animale inteligente.

— Şi de ce? Întrebă odată unul dintre elevii marinari.

— Pentru că, dacă Saint-Enoch ar fi în pericol de a naufragia, ne-ar preveni.

— Şobolanii?

— Da, şobolanii, care ar fugi.

— Cum?

— Înot… Replică glumeţul dulgher.

În aceeaşi după-amiază, domnul Bourcart, totdeauna cel mai politicos dintre oameni, îl trimise pe domnul Heurtaux la bordul lui Caulaincourt pentru a transmite scuzele sale de a nu fi putut răspunde la salut cu pavilionul său care, din

tricolor, devenise unicolor şi încă ce unicolor! Un pavilion negru!

Escala lui Saint-Enoch dură patru zile. În afara orelor de serviciu, căpitanul Bourcart găsi că e bine să lase echipajul să meargă în oraş. Cu toate că exista riscul ca unii să nu se mai întoarcă, deoarece în aceste locuri sunt foarte căutaţi oameni care despică buşteni în lung.

Aici pădurile sunt nesfârşite, ceea ce determină pe marinari să părăsească vasul.

De data aceasta însă echipajul fu complet la ora reglementară şi niciunul nu lipsea la apelul făcut în ziua plecării.

Dacă oamenii nu avuseseră bani pentru cumpărături, s-au desfătat cel puţin gratuit cu piersicile pe care colonişti francezi le-au îngăduit să le culeagă, precum şi cu un vin gustos preparat din aceste fructe.

La 22 februarie domnul Bourcart dădu ordine pentru pregătirea plecării. Nu mai intenţiona să revină la Akaroa decât în cazul unei furtuni căreia nava sa n-ar fi putut să-i facă faţă. De altfel, în această dimineaţă, discutând cu secundul, cei doi locotenenţi, doctorul Filhiol şi şeful echipajului, zise:

— Expediţia noastră, dacă împrejurările nu se vor opune, se va compune din două etape. În primul rând vom pescui în regiunile din Noua Zeelandă timp de cinci sau şase săptămâni. În al doilea rând, Saint-Enoch va pleca spre ţărmurile Californiei de sud, unde în această perioadă a anului cred că va fi uşor să ne completăm încărcătura.

— Ei! Spuse domnul Heurtaux. Nu s-ar putea întâmpla să he făcem plinul de ulei în mările Noii-Zeelande?

— Nu cred, răspunse domnul Bourean. Am discutat cu căpitanul navei americane… După părerea lui, balenele au şi pornit spre regiunile nordice…

— Acolo unde vor merge, vom şti să le prindem, zise locotenentul Coquebert. Bizuiţi-vă pe mine, am să le iau urma, oricât de departe se vor duce.

— Şi vă rog să credeţi, domnule căpitan, zise Romain Allotte, că şi eu voi ţine pasul cu camaradul meu…

— Stărui, prieteni, zise domnul Bourcart, ca ambiţia de a vă întrece unul pe celălalt să nu vă facă să comiteţi imprudenţe! Deci rămâne stabilit că, după regiunile Noii Zeelande, să urmeze meleagurile californiene de sud, unde de multe ori am pescuit cu bune rezultate. Apoi… Vom vedea ce vom face, după împrejurări. Tu ce gândeşti, Ollive?

— Cred, domnule căpitan, răspunse acesta, că Saint-Enoch se va îndrepta unde veţi dori să-l conduceţi, chiar şi până la marea Bering. Cât despre balene, vă urez să pescuiţi cu duzinile. Dar acest lucru îi priveşte pe şefii de baleniere şi pe harponeri şi nu pe şeful echipajului.

— Bine, bătrânul meu camarad, replică surâzător domnul Bourcart, dacă asta-i părerea ta, rămâi la ea, aşa cum Jean-Marie Cabidoulin rămâne la a lui! Lucrurile îşi vor urma cursul orişicum.

— Şi eu cred la fel, zise Ollive.

— Fiindcă veni vorba, tot vă mai luaţi peste picior tu şi cu dogarul?

— Da, domnule căpitan. Cu mania lui de a prezice nenorociri, Cabidoulin crede că va sfârşi prin a mă înspăimânta. Dar îl cunosc de multă vreme şi m-am obişnuit cu el!… Cu atât mai mare este prostia lui, cu cât a scăpat teafăr din toate călătoriile pe care le-a făcut! Mai bine rămânea ancorat la el, în dugheană, în mijlocul butoaielor…

— Lasă-i să trăncănească, Ollive, răspunse căpitanul Bourcart. Toate astea nu sunt decât vorbe! Jean-Marie Cabidoulin este totuşi un om de treabă!

După-amiază. Saint Enoch manevră sub un vânt prielnic la patru mile de Akaroa, când o primă balenă fu semnalată de harponerul Louis Thiebault. Era ora două şi acest cetaceu mare respira la mică distanţă. Domnul Bourcart opri imediat nava. Apoi se lansară două din cele patru baleniere, cea a locotenentului Coquebert şi cea a locotenentului

Allotte. Ofiţerii coborâră şi se aşezară în fundul bărcilor. Harponerii Durut şi Ducrest luaseră loc înainte pe puntea teugii. Unul din mateloţi apucă vâsla din pupa şi patru oameni începură să tragă la ramele laterale.

Cu râvna care-i însufleţea, cei doi locotenenţi ajunseră aproape în acelaşi timp la locul de unde puteau să lanseze harponul şi să împungă balena.

De harpon este prinsă o parâmă de circa trei sute de braţe, bine înfăşurată şi pusă într-un hârdău din mijlocul ambarcaţiunii, în aşa fel ca nimic să nu stinghereasca desfăşurarea ei. Cei doi harponeri lansară harpoanele. Atinsă în partea stângă, balena fugi cu o neînchipuită iuţeală. În acest moment, cu toate precauţiunile luate, parâma locotenentului Coquebert se-ncurcă şi fură siliţi s-o taie. Romain Allotte rămase singur pe urmele animalului, camaradul său fiind nevoit – nu fără părere de rău – să părăsească vânătoarea.

În acest timp baleniera era trasă fără a se putea împotrivi izbiturii la suprafaţa valurilor, în timp ce vâsla din spate o ferea de devieri bruşte. Când balena se scufundă în apă pentru prima oară, i se dădu parâmă, în aşteptarea reapariţiei ei la suprafaţă.

— Atenţiune! Atenţiune! Strigă locotenentul Allotte. Îndată ce se va ivi, eu arunc cu o lance şi tu ţinteşti în acelaşi timp cu cealaltă.

— Totu-i gata, răspunse harponerul aşezat în faţă, pe punte. La bordul balenierelor este obiceiul să ai totdeauna la tribord, odată cu două harpoane de schimb şi trei lăncii ascuţite ca un brici. La babord sunt aşezate şi cangea toporişca care servesc la tăierea arterelor balenei când aleargă cu o viteză atât de mare, încât ar fi cu neputinţă să te afli la remorca ei fără a primejdui siguranţa ambarcaţiunii. Atunci, zic oamenii de meserie, „trebuie lucrat cu lancea”.

În momentul în care balena ieşi la suprafaţă la mică distanţă, baleniera trase cu putere de parâmă şi se apropie

de ea. Atât locotenentul cât şi harponerul aruncară lăncile. Cum acestea nu atinseseră însă organe esenţiale, balena în loc să sufle sânge, scoase ca de obicei apă curată pe nări, fugind în direcţia nord-est. Aveau deci certitudinea că nu era rănită mortal.

La bordul lui Saint-Enoch căpitanul şi echipajul urmăreau cu cel mai mare interes peripeţiile acestei vânători, care putea să se prelungească. Într-adevăr, nu era imposibil ca animalul să încerce să scape timp de câteva ore. Domnul Bourcart îndreptă nava mai aproape de pirogă de care-l despărţeau cel puţin două mile.

Ambarcaţiunea alerga cu o viteză fantastică. După cât îl cunoşteau pe cel de-al doilea locotenent, el nu se va resemna să-şi părăsească prada, în pofida sfaturilor pe care le primise. Cât despre Yves Coquebert, după ce descurcă parâma, se pregătea să-l ajungă pe camaradul său.

După o jumătate de oră le-a fost uşor să constate că balena începea să obosească. Scufundările ei nu durau decât câteva minute, dovadă că nu mai putea să respire.

Romain Allotte, profitând de faptul că viteza ei scăzuse, strânse parâma şi, când fu ajuns din urmă de locotenentul Coquebert, harponerul Ducrest reuşi să taie una din înotătoarele balenei cu ajutorul toporiştii; alte lovituri îi fură date în coastă. După o ultimă scufundare, reapăru lovind apa cu o putere aşa de mare, încât una din bărci era să se răstoarne. În fine, scoase capul din apă şi suflă roşu, ceea ce arăta apropiatu-i sfârşit.

Totuşi, trebuia să te fereşti de ultimele zvârcoliri ale unui animal atât de puternic. În astfel de momente, balenierele sunt în mare primejdie şi o lovitură de coadă ajunge să le sfarme. De data aceasta, cei doi locotenenţi fură destul de îndemânateci ca să le ferească de vreo ameninţare, iar balena, după ce se întoarse pe o coastă, începu să plutească remorcată la suprafaţa mării.

Cele două ambarcaţiuni se găseau atunci la mai mult de o milă şi jumătate de Saint-Enoch care manevră imediat ca să

le economisească din drum. Hula creştea din cauza vântului care bătea din nord-vest. De altfel, balena capturată – o balenă enormă – avea o asemenea greutate, încât oamenii ar fi avut mari dificultăţi s-o deplaseze. Se-ntâmpla câteodată ca balenierele să fie trase la o distanţă de câteva leghe de navă. În acest caz, dacă merg împotriva curentului, sunt obligate să priponească balena cu ajutorul unei ancore mari şi animalul nu-i remorcat decât atunci când curentul ia direcţia inversă.

Acum n-avură nevoie să aştepte. Pe la patru Saint-Enoch putu să se apropie până la câteva cabluri. Cele două baleniere traseră lângă navă şi, înainte de ora cinci, balena fu legată de-a lungul bordului.

Locotenentul Allotte şi oamenii săi primiră felicitări din partea întregului echipaj. Animalul era într-adevăr impresionant de mare. Măsura aproape 22 de metri lungime şi avea o circumferinţă de 12 metri în spatele aripilor pectorale, ceea ce presupunea o greutate de cel puţin 70 de mii de kilograme.

— Felicitările mele, Allotte, felicitările mele! Repeta domnul Bourcart. Iată un început fericit şi nu ne-ar trebui prea multe balene de această mărime, pentru a ne umple cala. Ce părere ai dumneata, meştere Cabidoulin?

— După părerea mea, răspunse dogarul, de la acest animal am umple cu ulei cel puţin o sută de butoaie şi, dacă cumva mă înşel cu zece, înseamnă că nu mai sunt în stare să cântăresc din ochi ca mai înainte.

Fără-ndoială că Jean-Marie Cabidoulin se pricepea destul de bine ca să nu facă nici o greşeală.

— Astăzi, zise atunci căpitanul Bourcart, e prea târziu. Vine refluxul, vântul se moaie şi vom rămâne aici cu o velatură redusă. Legaţi însă bine balena. Mâine ne vom ocupa cu tăierea ei.

Noaptea trecu calmă şi Saint-Enoch nu trebui să facă nici o manevră. Îndată ce răsări soarele, echipajul îşi împărţi munca; în primul rând se trecu la verificarea uneltelor

pentru a vira balena spre vinci. Îi petrecură un lanţ pe sub aripa de sus, apoi înfăşurară cu el balena în aşa fel ca să nu poată aluneca. După ce harponerii înlăturară cealaltă aripă, mateloţii trecură la barele vinciului pentru a trage animalul. Aşa se întoarce singur pe spate şi operaţia se va face fără dificultate. Când balena se află în poziţia necesară, îi desfăcură capul în patru; buzele care fură tăiate şi agăţate pe un cârlig uriaş; gâtul şi limba care căzură împreună pe punte peste bastingaj; apoi capătul botului pe care sunt fixate fanoanele, în număr niciodată mai mic de cinci sute.

Această muncă ceru cel mai mult timp, căci pentru a avea ultima parte a gâtului, trebuie să tai cu ferăstrăul osul destul de mare şi foarte tare care leagă capul de trup. În plus, meşterul Cabidoulin supraveghea toată treaba, iar echipajul se pricepea şi el.

Îndată ce cele patru bucăţi ale capului fură depozitate pe punte, oamenii se ocupară să scoată grăsimea balenei, după ce o tăiaseră în felii mari, groase de un braţ şi lungi de 8-9 picioare.

Când cea mai mare parte fu la bord, mateloţii putură să taie coada şi să arunce spre larg ce rămăsese din schelet. Se strânseră apoi cioturile de pe care era mai uşor de desfăcut grăsimea odată aflate pe punte, decât când trupul balenei plutea legat de coasta navei.

Toată dimineaţa, fără a pierde nici o clipă, oamenii executară această muncă anevoioasă şi domnul Bourcart puse să fie reluată pe la ora unu, după masa de prânz.

Mateloţii se apucară atunci să despice capul monstruos. Când harponerii răsturnară pe punte cele patru bucăţi, marinarii desprinseră cu toporul fanoanele care sunt mai mult sau mai puţin lungi, după grosimea lor. Dintre aceste lame fibroase şi cornoase, primele sunt scurte şi înguste, apoi se fac mai late când se apropie de mijlocul maxilarului şi se-ngustează din nou în fundul gurii.

Înşirate cu o perfectă regularitate, îmbucate unele într-altele, ele formează un fel de grilaj sau plasă care reţine

peştişorii şi planctonul cu care se hrănesc balenele. După scoaterea fanoanelor, Jean-Marie Cabidoulin le transportă lângă dunetă. Nu mai era nevoie decât să le cureţi, pentru a desprinde materia albă care provine din gingie şi este de calitate superioară.

Cât despre grăsimea conţinută de creier, ea fu luată şi pusă deoparte. În fine, după ce goliră capul de toate părţile utilizabile, aruncară rămăşiţele în mare. În restul timpului şi în ziua următoare, echipajul se ocupă cu topirea grăsimii. Cum oamenii de veghe nu mai semnalară altă balenă, n-avură de ce să pregătească balenierele şi toată lumea luă parte la muncă. Meşterul Cabidoulin puse oamenii să rânduiască o mulţime de hârdaie pe punte între arborele mare şi teuga de la prova. După ce aşezară grăsimea în hârdaie bucată cu bucată, ea fu supusă unei presiuni mecanice pentru a se fragmenta în aşa fel încât să poată intra în oalele cuptorului unde trebuia să fie topită la foc. Apoi resturile – „escrabul” cum se mai zice – va servi la întreţinerea focului de la cuptor cât timp va funcţiona pentru topirea întregii grăsimi, transformând-o în ulei. După ce vor termina, nu vor mai avea decât să umple butoaiele din cală.

Această manoperă nu prezintă nici o dificultate. Ea constă în a lăsa să curgă printr-o deschizătură mică lichidul într-un vas plasat în interior cu ajutorul unui furtun de pânză care are un robinet la capăt.

Cu asta treaba se isprăveşte şi reîncepe în aceleaşi condiţii când bărcile capturează alte balene.

Seara, după ce înmagazinaseră uleiul, domnul Bourcart îl întrebă pe meşterul Cabidoulin dacă nu s-a înşelat în ce priveşte cantitatea de ulei dată de animal.

— Nu, căpitane, zise dulgherul. Am scos 115 butoaie.

— Aproape exact! Exclamă doctorul Filhiol. Ei bine, dacă nu vezi, nu crezi!

— De acord, răspunse Heurtaux, şi dacă nu mă-nşel această balenă a fost una din cele mai mari pe care am

capturat-o vreodată.

— O ispravă grozavă a locotenentului Allotte! Adăugă căpitanul Bourcart. Dacă o repetă de zece ori, aproape că ne-am făcut plinul!

După cum se vede, pronosticurile optimiste ale domnului Bourcart păreau a se adeveri în pofida prezicerilor funeste ale lui Jean-Marie Cabidoulin.

Aceste regiuni ale Noii Zeelande sunt pe bună dreptate foarte căutate, înaintea sosirii lui Saint-Enoch, mai multe nave englezeşti şi americane se întorseseră după expediţii excelente. Balenele de aici se lăsau mai uşor capturate ca altele. Deoarece au capul mai puţin fin, poţi să te apropii de ele, fără să le atragi atenţia. Din nefericire, vijeliile sunt atât de dese şi teribile pe aceste mări, că aproape în fiecare noapte trebuie să stai în larg cu majoritatea pânzelor strânse, ferindu-te să nu eşuezi.

În timpul celor patru săptămâni pe care domnul Bourcart le petrecuse în apropierea Noii-Zeelande, echipajul captură unsprezece balene. Două fură prinse de secundul Heurtaux, trei de locotenentul Coquebert, patru de locotenentul Allotte şi două de căpitan. Dar nu fuseseră atât de mari şi profitabile ca prima. De altfel, suflătorii începeau să plece spre regiunile mai nordice. Astfel Sainî-Enoch, neavând decât 900 de butoaie cu ulei, trebuia să caute ale regiuni de pescuit. Căpitanul Bourcart se gândi să plece în golful Iles, colonie engleză aşezată pe litoralul de est al lui Ika-Na-Maoui, insulă septentrională a arhipelagului. Poate că acolo îşi va putea dubla încărcătura înainte de a ajunge la coastele occidentale ale Americii.

În acest golf, Saint-Ennch s-ar şi aproviziona cu cartofi, mult mai uşor decât în împrejurimile din Akarao, unde această legumă nu este cultivată decât în cantitate mică.

Nava plecă în seara de 29 martie şi după două zile intră în golful Ues. Ancora fu aruncată la adâncimea de zece braţe, la mică distanţă de coastă.

În acest port făceau escală mai multe baleniere, care se pregăteau să părăsească Noua-Zeelandă.

Îndată ce strânseră pânzele, căpitanul Bourcart se informă unde ar putea găsi cartofi. I se zise de o fermă din interior, aflată la o depărtare de vreo douăsprezece mile. Cei doi locotenenţi plecară imediat cu un englez drept ghid.

Bărcile urcară un râu întortochiat, care curgea între două coline înalte.

De-a lungul râului se puteau observa case de lemn locuite de maori. Erau înconjurate de grădini bogate în legume, pe care indigenii le schimbă bucuros pe haine de fabricaţie europeană.

La capătul râului se afla o fermă unde se găseau puzderie de cartofi. Cumpărară cât aveau nevoie şi-i băgară în mai mulţi saci de împletitură. Întorcându-se la bord în aceeaşi seară, ambarcaţiunile aduseră în plus o cantitate de stridii de calitate excelentă, culese de pe stâncile de la mal. Adevărat ospăţ pentru careu şi pentru popota echipajului! A doua zi, ospătarul navei putu să-şi procure ceapă din grădinile populaţiei maori.

Ofiţerii şi mateloţii lui Saint-Enoch n-avură de ce să se plângă în timpul acestei escale. Primiţi pretutindeni cu ospitalitate, intrau în casele locuitorilor, unde li se ofereau răcoritoare; nu limonadă sau bere – indigenilor nu le plac asemenea băuturi – ci nişte pepeni verzi gustoşi, care le umpleau grădinile, şi smochine nu mai puţin bune, care atârnau cu grămada pe crengile copacilor.

Domnul Bourcart nu rămase decât trei zile în golful Iles. Ştiind că balenele părăseau aceste regiuni, luă măsurile necesare pentru următoarea lungă traversare de aproape patru mii de mile.

În adevăr, Saint-Enoch trebuia să-şi încheie în golful Sainte-Marguerite, pe coasta de sud a Californiei, expediţia care începuse aşa de promiţător.

Când i se repeta dogarului acest lucru, murmura printre dinţi:

— Începutul este începutul, să aşteptăm sfârşitul…

— Să aşteptăm sfârşitul, răspunse meşterul Ollive, ridicând din umeri.

IV.

STRĂBĂTÂND PACIFICUL.

La 3 aprilie, în zori, Saint-Enoch părăsi portul din golful Iles. Nu-i mai lipseau pentru aprovizionare decât nucile de cocos, păsările şi nişte porci. Neputând să şi le procure din cele două escale din Noua Zeelandă, căpitanul Bourcart îşi propunea să ajungă într-una din insulele Arhipelagului Navigatorilor, unde asemenea articole de consum se găsesc cu siguranţă.

Vântul bătea din direcţia cea bună şi cele 900 de mile care despart Ika-Na-Maoui de tropicul Capricornului fură străbătute în opt zile cu pânzele întinse şi mura la babord.

În acea zi, 12 aprilie, răspunzând unei întrebări pe care i-o adresase doctorul Filhiol, domnul Bourcart zise:

— Da, ne aflăm poate în locul dintre paralela 23 şi meridianul 175, unde Oceanul Pacific are cea mai mare adâncime. În cursul sondajelor care au fost făcute de pe nava Penguin s-au depănat 4 900 de braţe de saulă, fără să se atingă fundul.

— Credeam, zise doctorul Filhiol, că abisurile cele mai mari se află în mările Japoniei…

— Eroare, declară căpitanu Bourcart. Aici sunt locuri mai adânci cu 245 de braţe, ceea ce dă un total de nouă mii de metri…

— Ei, răspunse doctorul Filhiol, măsoară cât munţii din Himalaia: 8 600 metri Dhaulagiri1 din Nepal sau 9 000 metri Chamalari din Boutan…

— Iată, iubite doctor, o comparaţie foarte instructivă.

— Ea demonstrează, domnule căpitan, că cele mai înalte vârfuri de pe Pământ nu egalează hăurile submarine. În timpul formării sale, când globul nostru avea tendinţa să-şi ia forma definitivă, depresiunile au dobândit mai mare

însemnătate decât ridicăturile scoarţei şi poate că aceste adâncimi nu vor fi niciodată cunoscute cu exactitate.

Trei zile după aceea, la 15 aprilie, după ce trecuse de insulele Samoa din arhipelagul Navigatorilor, Saint-Enoch ancora la câteva cabluri de insula Savai, care este una dintre cele mai mari ale acestui grup.

Vreo doisprezece indigeni, însoţindu-l pe regele lor, se urcară la bord, împreună cu un englez care le servea de interpret. Băştinaşii erau aproape goi. Nici regele lor nu era mai îmbrăcat decât supuşii. Dar o cămaşă de pânză pe care căpitanul Bourcart i-o dădu în dar nu întârzie să acopere goliciunea regală, după ce suveranul se încăpăţână la început să-şi treacă picioarele prin mâneci…

Bărcile trimise la ţărm, după sfatul englezului, aduseră la înapoiere un transport de nuci proaspete.

După apusul soarelui, Saint-Enoch viră ancora, de teamă să nu fie prea aproape de coastă şi manevră apoi în larg toată noaptea.

Odată cu sosirea zorilor, căpitanul Bourcart se-ntoarse şi aruncă ancora în locul unde fusese în ziua precedentă. Băştinaşii dădură şefului ospătar vreo douăzeci de broaşte ţestoase foarte frumoase, cam tot atâţia porci din soiul celor mici şi o cantitate însemnată de păsări. Aceste provizii fură plătite cu obiecte ieftine, foarte căutate de samoezi, şi în special cu cuţite de proastă calitate, cu preţul de cinci soli2 bucata.

La trei zile după plecare, oamenii de veghe semnalară o ceată de caşaloţi care zburdau la o distanţă de 4-5 mile la babord. Vântul bătea slab şi Saint-Enoch ieşea cu greutate în larg. Se şi făcuse târziu, aproape de ora cinci. Cu toate acestea, căpitanul Bourcart nu vru să piardă ocazia de a captura unul sau mai multe exemplare din aceste animale. Două baleniere fură coborâte imediat, una a secundului Heurtaux şi cealaltă a locotenentului Coquebert. În ele luară loc aceşti ofiţeri cu harponerii şi mateloţii lor. Cu

ajutorul ramelor, marea fiind destul de calmă, se-ndreptară spre grupul de caşaloţi.

De pe dunetă, căpitanul Bourcart şi doctorul Filhiol aveau să urmărească cu mult interes peripeţiile pescuitului.

— Este mult mai dificil decât pescuitul balenelor, zise domnul Bourcart, şi aduce un câştig mai mic. Îndată ce unul dintre caşaloţi este harponat, eşti adesea obligat să-i dai parâmă, căci se scufundă la mare adâncime cu o repeziciune extraordinară. Dar, dacă baleniera a reuşit să ţină parâma strâns în timpul primei scufundări, ai aproape certitudinea că ai prins prada. Odată ieşită la suprafaţă, toporişca şi lancea o ucid imediat.

Aşa s-a şi întâmplat în acea zi. Cele două baleniere nu putură să atingă decât un singur caşalot de mărime mijlocie deşi există unii a căror lungime o depăşeşte pe-a unei balene.

Noaptea începuse să se lase şi, cum se ridicau nori la est, era imprudent să întârzii. Aşa că seara echipajul se ocupă doar de acest unic exemplar.

După două zile nu mai avu rost să încerce să pescuiască aici. Caşaloţii dispăruseră şi Saint-Enoch, servit de un vânt prielnic, îşi reluă drumul spre nord-est.

În acea zi apăru o altă navă, care urma aceeaşi direcţie, la o distanţă de trei sau patru mile. Era o corabie cu trei catarge a cărei naţionalitate n-o puteai recunoaşte la o depărtare atât de mare. Cu toate acestea, după forma pe care o avea coca şi câteva detalii în ce priveşte velatura, părea să fie engleză.

În mijlocul zilei se dezlănţui una din vijeliile de la vest la est, foarte primejdioase prin violenţa dacă nu prin durata lor, provocând naufragii, dacă navele nu sunt pregătite să le înfrunte.

Într-o clipă marea se montă şi valurile măturau bordul. Căpitanul Bourcart trebui să schimbe direcţia pentru a ţine piept rafalelor de vânt care izbeau în velele gabier, trincă, rândunici şi focul mic.

În cursul manevrei, matelotul Gastinet se caţără până în partea din afară a focului mare pentru a desprinde o scotă şi-şi pierdu echilibrul, căzând în mare.

— Om la apă! Strigă unul din camarazii lui, care de pe teuga de la prova îl văzuse scufundându-se în valuri.

Toată lumea, se repezi pe punte şi domnul Bourcart urcă repede pe dunetă ca să conducă operaţiile de salvare a matelotului.

Dacă Gastinet n-ar fi fost un bun înotător, ar fi fost pierdut. Marea era prea agitată pentru a putea coborî o ambarcaţiune. Rămânea ca singur mijloc de a-l ajuta, să-i arunci colaci de salvare, ceea ce se făcu de altfel imediat.

Din nefericire, Gastinet fusese luat de vânt şi, cum nava devia, colacii nu putură ajunge până acolo. Însă el îi văzu şi căută să se prindă de ei înotând din răsputeri.

— Întindeţi trinca şi rândunica de furtună, comandă căpitanul Bourcart.

Şi, virând, Saint-Enoch se apropie de omul care se zbătea în mijlocul valurilor. De altfel, Gastinet reuşise să apuce unul din colaci şi, cu condiţia să se ţină bine, era sigur că va fi readus pe navă îndată ce aceasta va fi ajuns lângă el.

Deodată însă situaţia se complică înfiorător.

— Un rechin… Un rechin! Strigară câţiva mateloţi de la bord.

Unul din formidabilii rechini cu spini apărea şi dispărea în dreptul navei, după ce trecuse pe lângă pupa. Este cunoscută lăcomia şi forţa acestor monştri care – cum s-a spus pe drept cuvânt – nu sunt decât stomac şi fălci. Ce s-ar întâmpla dacă pe nenorocitul marinar l-ar înhăţa rechinul, dacă n-ar fi tras imediat la bord?!

Dar, cu toate că monstrul se afla numai la o sută de picioare de el, Gastinet nu-l zări. Nu auzi nici măcar ce i se striga de sus, de pe dunetă, şi nu-şi dădea seama de primejdia ce-l ameninţa. În acest moment răsunară câteva focuri de armă. Secundul Heurtaux şi Romain Allotte, smulgând carabinele din rastel, începură să tragă asupra

rechinului. Îl nimeriră? Greu de ştiut. Oricum, se scufundă şi nu i se mai ivi capul deasupra valurilor.

Între timp, cu bara strânsă nava începu să manevreze în direcţia vântului. Dar, pe o mare atât de furtunoasă, va reuşi să facă abaterea?

Dacă nu putea să întoarcă, ceea ce era de temut în asemenea condiţii – manevra ar fi fost inutilă…

Trăiră o clipă de profundă îngrijorare. Saint-Enoch, în timp ce pânzele sale se umflau şi pocneau puternic, avu câteva secunde de ezitare. În fine, focurile intrară sub vânt şi astfel nava depăşi direcţia furtunii, după ce se înclinase transversal şi pârâise din toate încheieturile.

Atunci, cu scotele întinse ţeapăn, se menţinu cât putu de aproape de colacul de care se agăţase matelotul. Oamenii avură cum să-i arunce un capăt de parâmă pe care îşi încleşta mâinile cu toată puterea, şi-l traseră peste bastingaj în momentul când monstrul, întorcându-se, se-ndrepta spre el cu fălcile deschise, gata să-i reteze piciorul.

După ce-l aduseră pe punte, Gastinet îşi pierdu cunoştinţa. Dar doctorul Filhiol îl trezi din leşin fără nici o dificultate.

Între timp, harponerul Ducrest îi aruncase monstrului un cârlig în care era înfipt un os cu carne de vacă.

Rechinul însă părea că fugise, căci nu se mai vedea… Deodată simţiră o smucitură puternică şi parâma ar fi fost trasă în adânc dacă nu ar fi încolăcit-o şi amarat-o de una din cavilele bastingajului. Cârligul se agăţase de botul rechinului şi nu se desprindea. Şase oameni începură să tragă parâma şi scoaseră animalul din apă. Apoi îi prinseră coada într-un laţ, îl ridicară cu vinciul pe punte şi-l despicară cu câteva lovituri de topor.

De obicei, mateloţii vor să vadă ce conţine stomacul monstrului al cărui nume, după cum se pretinde, e semnificativ, căci vine de la cuvântul latin „requiem”.

Iată ce scoaseră din burta rechinului, în care ar fi fost loc şi pentru sărmanul Gastinet: o cantitate de obiecte căzute în mare, o sticlă goală, trei cutii de conserve şi ele goale,

mai multe bucăţi de sfoară groasă, o bucată de mătase, diverse resturi de oase, o pălărie de pânză impermeabilă, o cizmă pescărească veche şi cadrul unui coteţ.

Se-nţelege că acest inventar îl interesa cel mai mult pe doctorul Filhiol.

— Este o adevărată ladă de gunoi a mării! Exclamă el.

De fapt nu se putea imagina o caracterizare mai justă. Medicul adăugă:

— Nu ne mai rămâne acum altceva de făcut decât să azvârlim rechinul peste bord.

— Nu, dragul meu Filhiol, spuse domnul Bourcart.

— Şi ce vrei să faci cu acest rechin, domnule căpitan?

— Să-l desfac şi să păstrez tot ce are o valoare. Şi numai în ceea ce te interesează pe dumneata, doctore, din aceşti rechini se extrage o untură care nu se încheagă niciodată şi care are toate calităţile medicinale ale unturii de morun. În ceea ce priveşte pielea, după ce este uscată şi lustruită, serveşte bijutierilor să fabrice giuvaeruri pline de fantezie, legătorilor de cărţi să facă scoarţe şi tâmplarilor să facă răzuitoare pentru lemn.

— Te pomeneşti, domnule căpitan c-ai să-mi spui că se mănâncă şi carnea de rechin?

— Fără-ndoială şi aripile lui sunt foarte căutate pe pieţele cerescului imperiu şi se plăteşte până la şapte sute de franci tona… Dacă noi nu putem să ne ospătăm, precum chinezii, cu carne de rechin, putem face însă din ea un clei de peşte care este superior cleiului de nisetru la limpezirea vinului, a berii şi a lichiorurilor. În plus, cine-i suportă gustul uleios – un fileu de rechin este ceva foarte bun… Vezi deci că acest animal e de mare preţ.

La data de 25 aprilie domnul Bourcart nota în jurnalul de bord că trecuseră linia ecuatorului. La ora nouă dimineaţa în ziua aceea, pe o vreme frumoasă, făcu cu ajutorul sextantului o primă operaţie fixând longitudinea – adică ora locului – şi va completa calculul când soarele va trece pe meridian, ţinând seama, cu lochul, de distanţa parcursă

între cei doi timpi ai operaţiei; la prânz acest al doilea calcul îi indică latitudinea prin poziţia soarelui deasupra orizontului şi căpitanul determină definitiv ora la cronometru.

Vremea se arătă prielnică şi cerul senin. De aceea domnul Bourcart considera calculele făcute de el ca foarte exacte. Apoi se adresă celor din jur:

— Prieteni, am trecut ecuatorul iar Saint-Enoch s-a întors în emisfera nordică.

Cum doctorul Filhiol era singurul de la bord care nu trecuse încă linia ecuatorului şi nu fusese botezat când străbătuse Atlanticul, îl scutiră şi de data aceasta de ceremoniile mai mult sau mai puţin neplăcute ale lui moş Tropic. Ofiţerii se mulţumiră să bea în careu pentru succesul expediţiei şi acelaşi lucru îl făcu şi echipajul… Oamenii primiră o porţie dublă de rachiu, cum se obişnuia de fiecare dată când se captura o balenă.

A trebuit, în pofida nesfârşitelor lui bombăneli, ca şi Jean-Marie Cabidoulin să ciocnească un pahar cu meşterul Ollive:

— O duşcă bună nu se refuză, îi zise camaradul său.

— Nu, fireşte, replică dogarul, dar asta nu mă va face să-mi schimb părerea!

— Nu ţi-o schimba, bătrâne, şi bea totuşi cu mine!

În partea asta a Pacificului vânturile sunt foarte slabe în această perioadă a anului şi Saint-Enoch abia se mişca. Zilele păreau nespus de lungi.

Stând aproape locului din zori şi până seara şi de cu seara până dimineaţa, corabia devine o jucărie a hulei. Atunci lumea încearcă să se distreze cu lectura, cu conversaţia, când nu reuşeşte să uite dormind orele pe care trebuie să le petreacă în mijlocul căldurilor apăsătoare de la tropice.

Într-o după-amiază, la 27 aprilie, domnul Bourcart, doctorul Filhiol, ofiţerii, meşterul Ollive şi meşterul Cabidoulin, adăpostiţi sub tenda dunetei, vorbeau de una şi de alta.

Secundul, adresându-se dogarului, îi zise:

— Hai, Cabidoulin, mărturiseşte că 900 de butoaie cu ulei în cală este un bun început pentru sezonul de pescuit.

— Nouă sute de butoaie, domnule Heurtaux, răspunse dogarul, nu sunt două mii şi celelalte 1 100 nu se vor umple, poate, tot aşa de uşor cum se umple o ceaşcă la cambuză.

— Doar dacă, spuse râzând locotenentul Coquebert, nu mai întâlnim nici o balenă…

— Deoarece marele şarpe al mării le-a înghiţit pe toate, adăugă pe acelaşi ton locotenentul Allotte.

— E posibil, răspunse dogarul fără să glumească.

— Meştere Cabidoulin, interveni căpitanul Bourcart, tot mai crezi că există un astfel de monstru?

Ba bine că nu, încăpăţânatul! Zise meşterul Ollive. Numai despre asta trăncăneşte tot timpul pe puntea prova.

— Şi n-o să-mi tacă gura nici de acum înainte, zise dogarul.

— Bine, spuse domnul Heurtaux, nu-i nici o pagubă pentru oamenii noştri, nu cred ei în prostiile lui Cabidoulin! Dar în ce-i priveşte pe elevii marinari, asta-i altă poveste şi nu sunt sigur dacă nu va sfârşi prin a-i înfricoşa…

— Deci… ai grijă să-ţi ţii gura, Cabidoulin, ordonă domnul Bourcart.

— Şi de ce, căpitane? Răspunse dogarul. Cel puţin echipajul prevenit şi atunci când îl va vedea pe şarpele mării… Sau oricare alt monstru marin…

— Cum, întrebă domnul Heurtaux, eşti convins că-l vom vedea pe faimosul şarpe al mării?

— Nu încape nici o îndoială.

— De ce?

— De ce? Vezi, domnule Heurtaux, asta-i credinţa mea iar glumele domnului Ollive n-or să mi-o schimbe…

— Totuşi, în patruzeci de ani de navigaţie pe oceanele Atlantic şi Pacific nu l-ai putut vedea, după câte ştiu, pe acest animal fantastic.

— Ba chiar eram sigur că nu-l voi vedea niciodată, deoarece am ieşit la pensie, răspunse dogarul. Dar domnul Bourcart a venit să mă angajeze şi ştiu că de data asta nu voi mai scăpa!

— Ei bine, pe mine nu m-ar supăra o asemenea întâlnire! Exclamă locotenentul Allotte.

— Nu spune asta, domnule locotenent, nu spune asta! Replică dogarul cu o voce gravă.

— Haida-de, Jean-Marie Cabidoulin, reluă domnul Bourcart, ceea ce spui n-are nici o noimă… Marele şarpe al mării!… Ţi-o repet pentru a suta oară… Nimeni nu l-a văzut vreodată şi nimeni nu-l va vedea, pentru simplul motiv că nu există şi nu poate exista…

— Există, domnule căpitan, şi încă în aşa fel, încât Saint-Enoch va face cunoştinţă cu el înainte de terminarea expediţiei şi cine ştie dacă ea nu se va termina chiar din această cauză!

Trebuie să recunoaştem că Jean-Marie Cabidoulin era atât de sigur, că nu numai elevii marinari, dar chiar o parte din mateloţi începeau să creadă în ameninţătoarele preziceri ale dogarului. Va reuşi oare căpitanul Bourcart să-i închidă gura unui om atât de convins de ceea ce spune?

Doctorul Filhiol, întrebat de domnul Bourcart ce părere are despre pretinsul şarpe al mării, zise:

— Am citit aproape tot ce s-a scris cu privire la acest subiect şi cunosc şi glumele care s-au făcut pe seama ziarului „Constitutionel” care a înfăţişat legendele despre el drept realitate… Asemenea istorii nu sunt noi, domnule căpitan. Au apărut încă de la începutul erei noastre. De pe atunci credulitatea oamenilor atribuia dimensiuni gigantice unor animale precum caracatiţa, sepia, calmarul sau alte cefalopode, care în mod obişnuit nu măsurau mai mult de 70-80 de centimetri cu tentacule cu tot. E o mare diferenţă între aceste dimensiuni şi cele atribuite de imaginaţie unor uriaşi ai speciei care voiau să te prindă cu braţe de 30, 60 şi chiar 100 de picioare lungime. Şi nu s-a vorbit oare de un

krakeu lung de o jumătate de leghe, care apuca navele şi le trăgea în fundul oceanului?

Jean-Marie Cabidoulin asculta cu mare atenţie spusele doctorului, dar nu înceta, clătinând din cap, să li se-mpotrivească.

— Nu, continuă domnul Filhiol, toate sunt nişte poveşti cărora, poate, le dădeau crezare cei din vechime. Chiar în timpul lui Pliniu se vorbea despre un şarpe amfibiu cu un cap mare ca de câine, cu urechi îndoite spre spate, cu trupul acoperit de solzi gălbui, care se arunca asupra bărcilor şi le scufunda. Apoi, după 10-12 secole, episcopul norvegian Pontoppidan afirma că există un monstru marin ale cărui coarne se asemuie cu nişte catarge armate cu vergi şi, când pescarii credeau că se află deasupra unor hăuri, de fapt se aflau la abia câteva picioare adâncime, deoarece animalul înota sub chila şalupelor! Şi după câte istoriseau, animalul avea un cap enorm de cal, ochi negri, o coamă albă şi, când se deplasa, disloca un asemenea volum de apă, încât marea se dezlănţuia în vârtejuri aidoma curentului Măel-Strom.

— Şi de ce să nu fi istorisit dacă l-au văzut? Întrebă dogarul.

— Ei! L-au văzut sau au crezut că l-au văzut, bietul meu Cabidoulin! Rosti căpitanul Bourcart.

— Şi apoi, adăugă doctorul Filhiol – chiar aceşti oameni de bună credinţă nu erau de acord între ei, unii afirmând că pretinsul monstru avea botul ascuţit şi că scotea apă pe nară, alţii susţinând că avea aripi în formă de ureche de elefant. După aceea a fost vorba de marea balenă albă de pe coastele Groenlandei, faimosul Moby Dick, pe care balenierele scoţiene au căutat-o mai mult de două secole fără s-o poată captura, pentru bunul motiv că n-au zărit-o niciodată…

— Ceea ce nu i-a împiedicat să fie convinşi că există… Zise râzând domnul Bourcart.

— Bineînţeles, încuviinţă domnul Filhiol, tot aşa a fost şi cu şarpele nu mai puţin legendar, despre care se vorbea acum vreo patruzeci de ani că a venit pentru prima oară să se zbenguiască în plin golf Gloucester şi pentru a doua – la 30 de mile distanţă de Boston, în apele americane.

Jean-Marie Cabidoulin fu oare clătinat în credinţa sa de argumentele doctorului? Nu, fără îndoială; şi ar fi putut să-i răspundă: „De vreme ce în mare se găsesc tot felul de plante extraordinare, alge cu o lungime de 800-1 000 de picioare, de ce n-ar fi şi monştrii de dimensiuni enorme, organizaţi să trăiască la mari adâncimi, pe care nu le părăsesc decât în rare răstimpuri?”

— Sigur e, continuă doctorul, că în 1819, un sloop – adică o ambarcaţiune cu un singur catarg – numit Concordia, aflându-se la 15 000 de mile de Race-Point, a întâlnit un fel de reptilă al cărei trup ieşea la suprafaţa mării cu 5-6 picioare; avea pielea negricioasă şi un cap de cal, dar nu măsura în lungime decât vreo 50 de picioare, fiind deci mai mică decât caşaloţii şi balenele.

În 1848, la bordul lui Peking, echipajul a crezut că vede un animal enorm având peste 100 de picioare lungime, care se mişca la suprafaţa mării. În timpul cercetărilor s-a constatat că nu era decât o algă nemăsurat de mare, acoperită de tot felul de paraziţi marini.

În 1849, în strâmtoarea care separă insula Osterssen de continent, căpitanul Schielderup declara că a întâlnit un şarpe de 600 de picioare care dormea pe apă.

În 1857, oamenii de veghe de pe Castillan semnalaseră prezenţa unui monstru cu capul mare în formă de butoi, a cărui lungime putea fi estimată la 200 de picioare.

În 1862, comandantul Bouyer al avizoului Alecton…

— Mă scuzaţi că vă întrerup, domnule Filhiol, zise meşterul Cabidoulin, eu cunosc un matelot care era la bord…

— La bordul lui Alecton întrebă domnul Bourcart.

— Da…

— Şi acest matelot a văzut ceea ce a povestit comandantul avizoului?

— Cum mă vezi şi cum te văd, şi echipajul a tras la bord un adevărat monstru…

— Fie, răspunse doctorul Filhiol, dar s-a dovedit până la urmă că nu era decât un enorm cefalopod de culoare brun-roşiatică, cu ochii în vârful capului, cu o gură ca un cioc de papagal, cu corpul fusiform mai gros la mijloc, aripi rotunjite în două loburi cărnoase care se găseau la capătul posterior şi opt braţe în jurul capului… Această masă de carne moale nu cântărea mai puţin de 2 000 de kilograme, cu toate că animalul măsura doar 5-6 metri de la cap la coadă… Nu era deci un şarpe de mare…

— Când există caracatiţe şi calmari de felul acesta, răspunse dogarul, mă întreb de ce n-ar exista şi şarpele de mare…?

Iată, de altfel, descoperirile făcute mai târziu în legătură cu specimenele teratologice care se află în adâncurile mari:

În 1864 la câteva sute de mile în largul portului San-Francisco, nava olandeză Cornelis se ciocni de o caracatiţă care îşi înfăşurase una din tentaculele cu ventuze în jurul subarbelor bompresului, împingându-l până la suprafaţa apei. Când acest tentacul fu tăiat cu lovituri de topor, alte două se agăţară de şarturile arborelui trinchet şi de cabestan. Apoi, după amputarea lor, a trebuit să se mai taie alte opt tentacule care făceau ca nava să capete o mare înclinare spre tribord.

Câţiva ani mai târziu, în golful Mexic a fost văzut un batracian cu cap de broască, cu ochii bulbucaţi, care avea două braţe verzi-albăstrui; cu mâinile lui mari prinse copastia unei ambarcaţiuni. Şase focuri de revolver abia reuşiră să facă această „manta” să dea drumul prăzii. Braţele animalului se legau de trup printr-un înveliş asemănător cu al liliecilor. Batracianul băgă groaza în această parte a golfului.

În 1863 de pe cuterul Lida s-a zărit, în strâmtoarea Sleat, între insula Skye şi uscat, o masă mişcătoare de-a curmezişul dârei de apă lăsată de vapor. De asemenea nava Nestor a trecut nu departe de un gigant oceanic lung de 250 de picioare şi lat de 50, cu un cap pătrat, dungat cu benzi negre şi galbene, asemănător cu o salamandră. În fine, în 1875, la 20 de mile distanţă de capul San-Roque din nord-estul Braziliei, comandantului navei Pauline, George Drivor, i se păru că zăreşte un şarpe enorm încolăcit în jurul unei balene ca un şarpe boa constrictor. Acest şarpe de culoarea unui ţipar de mare, măsurând vreo 160-170 de picioare, se lupta cu prada şi sfârşi prin a o trage în adânc.

Iată fapte relatate în ultimii 30 de ani în rapoartele căpitanilor de nave. Ele arată că există, fără-ndoială, anumite animale de mare destul de neobişnuite. Făcând abstracţie de unele exagerări şi refuzând să admitem că oceanele sunt bântuite de fiinţe al căror volum este de 10 sau de 100 de ori mai mare decât al celor mai puternice balene, este foarte probabil că trebuie acordată oarecare crezare povestirilor referitoare la asemenea fenomene. Dar, până a pretinde, împreună cu Jean-Marie Cabidoulin, că în mare se găsesc şerpi, caracatiţe sau calmari de dimensiuni şi puteri care le-ar îngădui să scufunde nave de tonaj mijlociu, mai e cale lungă. Dacă un număr de nave dispar, fără a se mai putea şti ceva de ele, asta se datorează faptului că a avut loc o ciocnire, că s-au sfărâmat de stânci, sau că au pierit într-o furtună. Sunt destule, chiar prea multe, cauzele naufragiilor, fără să mai fie nevoie, cum o făcea încăpăţânatul de dogar, să ne gândim neapărat la pitoni, himere şi hidre extra-naturale.

Între timp acalmia se prelungea spre marea plictiseală a ofiţerilor şi echipajului lui Saint-Enoch. Nimic nu permitea să se prevadă sfârşitul ei, când deodată, la 5 mai, condiţiile atmosferice se schimbară. Un vânt tare înverzi suprafaţa mării şi nava îşi reluă drumul spre nord-est. În aceeaşi zi,

nava, despre care ştiau că urmează acelaşi drum, reapăru şi se apropie chiar de Saint-Enoch la mai puţin de o milă.

Nimeni de la bord nu se îndoi că este o balenieră. Fie că nu-şi începuse încă expediţia de pescuit, fie că aceasta nu fusese fructuoasă, nava părea destul de uşoară şi cala ei trebuia să fie aproape goală.

— Cred, zise domnul Bourcart, că această corabie caută să ajungă ca şi noi pe coastele Californiei de sud… Poate chiar în golful Marguerite…

— E posibil, răspunse domnul Heurtaux, şi, dacă este aşa, am putea face drumul împreună…

— Ce-o fi, americană, germană, engleză, norvegiană?… Întrebă locotenentul Coquebert.

— Putem afla, zise căpitanul Bourcart. Să ridicăm pavilionul şi ea îl va ridica pe al său. Aşa vom şti ce dorim.

După o clipă, culorile franceze fluturau pe vârful artimonului lui Saint-Enoch.

Nava cealaltă nu avu însă politeţea să răspundă.

V.

GOLFUL MARGUERITE.

După ce avură din nou vânt prielnic, domnul Bourcart se gândi, pe bună dreptate, că nu trebuie să-i mai fie teamă de acalmie în apropierea tropicului Cancerului. Putea ajunge fără întârziere la golful Marguerite însă de-abia la finele sezonului. Balenele care se află în golf nu vin aici în mod obişnuit decât în perioada când dau naştere puilor, apoi pleacă din nou spre regiunile Pacificului septentrional…

Totuşi, Saint-Enoch, după ce strânsese jumătate din încărcătura de ulei, va mai găsi probabil prilejul să umple cele câteva sute de butoaie de care avea nevoie. Dar dacă nava întâlnită încă nu-şi începuse, cum se presupunea, expediţia şi dacă, aşa cum se părea, voia să se apuce să pescuiască în golful Marguerite, era mai mult ca sigur că din cauza sezonului avansat nu-şi va putea face plinul.

Coasta americană li se arătă la 13 mai în dreptul tropicelor. Din primele ore zăriră capul Saint-Lucas în

partea sudică a peninsulei din California veche, care mărgineşte golful îngust ce poartă acelaşi nume şi al cărui mal opus îl formează litoralul Sonorei mexicane.

Mergând de-a lungul acestei coaste, Saint-Enoch trecu prin faţa mai multor insule unde trăiau iezi, lupi de mare şi nenumărate cârduri de păsări acvatice. Barca trimisă la ţărm cu domnul Heurtaux, care era un bun vânător, nu se întoarse goală. Lupii de mare au fost jupuiţi pentru a se păstra pielea, iar iezii au fost tăiaţi pentru carnea lor care, din punct de vedere comestibil, este de excelentă calitate.

Continuând să urce de-a lungul litoralului la mică distanţă, ajutat de un vânt uşor din sud-vest, Saint-Enoch trecu, la babord, de golful Tortue. La capătul golfului văzură ancorate un număr de vase care vânau probabil elefanţi de mare.

La 7 mai, pe la şapte seara, căpitanul Bourcart se găsea la intrarea golfului Marguerite, în care intenţiona să ancoreze. Prevăzător, deoarece noaptea trebuia să se lase în curând, se-ndreptă spre largul mării şi manevră în aşa fel, încât a doua zi dimineaţa, la răsăritul soarelui, se-ntoarse la intrarea în golf.

Curentul cobora atunci împotriva vântului, iscând un clipocit aidoma celui când te afli aproape de fundul mării. Se putea teme ca apa să nu fie aici destul de adâncă. De aceea domnul Bourcart trimise două bărci cu sonde pentru a se asigura cu exactitate. Se linişti însă când se stabili cu sondele că apa este adâncă de 15-20 de braţe. Nava intră deci în canal şi ajunse imediat în golful Marguerite.

Oamenii de veghe nu mai zăriseră corabia care nu-şi ridicase pavilionul. Poate că la urma urmei era în căutarea altor locuri mai populate de balene.

Cum golful este plin cu bancuri de nisip, Saint-Enoch nu înainta decât cu mare grijă. Domnul Bourcart mai vizitase acest golf, dar nisipul se deplasa tot timpul şi deci era important să recunoşti direcţia canalului. Din această cauză

Saint-Enoch ancoră într-un mic golfuleţ foarte bine adăpostit.

Îndată ce pânzele fură strânse şi ancora aruncată, cele trei baleniere de la bord coborâră şi traseră la mal, pentru a aduce scoici comestibile, care se găseau cu duiumul pe stânci şi pe mal. De altfel apele golfului sunt pline de peşti de diferite specii, de barbuni, somoni şi altele. Lupii de mare şi broaştele ţestoase nu lipsesc, la fel nici rechinii. Îţi poţi procura cu uşurinţă lemne din pădurile dese de la marginea mării.

Golful Marguerite măsoară 30-35 de mile, adică vreo 12 leghe. Pentru a naviga fără avarii, este necesar să urmezi în toată lungimea un canal îngust pe alocuri de 40-50 de metri şi care e plin de bancuri de nisip şi stânci.

În scopul securităţii drumului, căpitanul Bourcart puse să se adune câteva pietroaie mari care fură legate la capătul unei parâme, celălalt capăt al parâmei era prins de câte un butoi bine închis, alcătuind astfel un soi de geamanduri, pe care oamenii le plasau de fiecare parte a canalului, pentru a indica unde se află cotiturile.

Le trebuiră patru zile pentru a putea ajunge la o lagună mai adâncă, de cel puţin două leghe. Între timp, refluxul îi sili să ancoreze de două ori.

Profitând de aceste opriri, domnul Heurtaux, însoţit de doi locotenenţi, coborî pe uscat şi vână în împrejurimi. Doborâră mai multe perechi de iezi, precum şi câţiva şacali ce se găsesc în număr mare în pădurile din apropiere. Între timp mateloţii făceau provizii de stridii gustoase şi mai pescuiau ceva peşte.

În fine, la 11 mai după-amiază Saint-Enoch ajunse la locul unde voia să rămână.

Hotărâră să arunce ancora într-un golfuleţ, la o distanţă de trei cabluri de fundul apei, mărginit la nord de movile împădurite. Din celelalte părţi ale malului, care era neted, având toate plaje cu nisip, porneau două limbi de pământ rotunjite, presărate de stânci negre foarte tari. Acest

golfuleţ se deschidea în litoralul de vest al lagunei şi era totdeauna destulă apă, chiar pe mare joasă, pentru ca nava să nu eşueze. În plus, cum se-ntâmplă în mările Pacificului, mareele nu erau prea mari nici pe lună plină sau lună nouă şi nu exista o diferenţă de mai mult de două braţe şi jumătate între fluxul maxim şi refluxul minim.

Alegerea era foarte nimerită. Echipajul nu trebuia să se-ndepărteze pentru a aduce lemne. Un pârâu, care curgea între movile, forma o sursă de apă dulce de unde te aprovizionai uşor.

Se-nţelege de la sine că Saint-Enoch nu urma să rămână aici ancorat definitiv. Când ambarcaţiunile vor fi coborâte pentru capturarea unei balene, fie în lagună, fie în afara ei, va fi totdeauna gata să plece repede, pentru a sprijini vânătoarea, dacă va avea un vânt prielnic.

Patruzeci şi opt de ore după sosirea navei, o corabie cu trei catarge se arătă la patru mile depărtare în larg. Echipajul recunoscu imediat nava întâlnită înainte. Era o corabie engleză. Aflară mai târziu că se numea Repton şi venea din Belfast. Pe căpitan îl chema King şi pe secund Strok. Sosiseră aici pentru a-şi începe campania de pescuit în golful Marguerite. Nava nu căută să ancoreze în golfuleţul unde se găsea Saint-Enoch. Se-ndreptă, dimpotrivă, spre ultima parte a lagunei şi aruncă ancora aproape de ţărm. Cum se afla doar la vreo două mile jumătate depărtare, nu o puteau pierde din ochi.

Iar de data aceasta pavilionul francez nu o salută la trecerea sa.

Alte nave, de naţionalitate americană, navigau în diverse părţi ale golfului Marguerite şi de aici puteai trage concluzia că balenele nu părăsiseră definitiv golful.

Încă în prima zi, aşteptând ocazia să se coboare balenierele, meşterul Cabidoulin, dulgherul Ferut şi fierarul Thomas, însoţiţi de câţiva mateloţi, se duseră la liziera pădurii ca să doboare câţiva copaci. Trebuiau să reînnoiască urgent provizia de lemne, atât pentru nevoile

bucătăriei, cât şi pentru alimentarea cuptorului de pe punte. Era o treabă foarte importantă, pe care o au mereu în vedere căpitanii balenierelor. Munca se arătă destul de uşoară, cu toate că se făcuse foarte cald. Arşiţa se explică deoarece paralela 25 străbate aproape în întregime golful Marguerite şi în emisfera nordică, această latitudine este cea care traversează nordul Indiei şi al Africii.

La 25 mai, cu o oră înainte de apusul soarelui, harponerul Kardek, care se afla pe o vergă a arborelui trinchet, zări, la două mile depărtare de golfuleţ, mai multe cetacee, fără-ndoială în căutarea fundului de apă ridicat, prielnic puilor de balenă.

Se decise ca a doua zi, la prima oră, să fie pregătite bărcile; probabil că şi alte nave vor lua aceleaşi măsuri pentru a începe pescuitul.

În seara aceea, când domnul Filhiol îl întrebă pe căpitanul Bourcart dacă această operaţie se va efectua în aceleaşi condiţiuni ca şi în Noua Zeelandă, primi acest răspuns:

— Nu chiar la fel, dragă doctore, şi trebuie să fim mai precauţi. Aici vom avea de-a face cu femele care, dacă dau mai mult ulei decât masculii, sunt însă mult mai primejdioase… Când una din ele vede că este urmărită, nu întârzie să o ia la fugă şi nu numai că părăseşte golful fără să se mai întoarcă tot sezonul, dar e urmată şi de celelalte. Şi pe urmă n-ai decât să te duci să le cauţi în larg, în Pacific!

— Şi când sunt împreună cu puii, domnule căpitan?

— Atunci, zise domnul Bourcart, balenierele au toate şansele să reuşească. Balena care ia parte la zbenguielile puiului uită să mai fie bănuitoare. Te poţi apropia până la a o atinge cu toporişca, tăindu-i înotătoarele. Dacă n-ai prins-o cu harponul, e suficient să porneşti în urmărirea ei, chiar dacă va trebui să dureze câteva ore. Puiul îi întârzie fuga, căci oboseşte şi-şi pierde forţele. Şi, cum mama nu vrea să-l părăsească, ai toate şansele să te afli în condiţii bune pentru a o împunge…

— Dar, domnule căpitan, nu spuneaţi că femelele sunt mult mai primejdioase decât masculii?

— Da, domnule Filhiol, şi trebuie ca harponerul să fie foarte atent ca să nu-i rănească puiul. Altminteri mama devine furioasă şi face mari stricăciuni, aruncându-se asupra balenierelor, lovindu-le cu coada şi sfărâmându-le. De aici accidente grave. De aceea, după o campanie de pescuit în golful Marguerite, nu rareori se-ntâmplă să întâlneşti numeroase rămăşiţe de ambarcaţiuni şi destui oameni au plătit cu viaţa o imprudenţă sau o neîndemânare a harponerului!

Înainte de ora şapte dimineaţa, echipajul era gata să-nceapă vânarea cetaceelor zărite în ajun. În afară de harpoane, lănci şi topoare, căpitanul Bourean şi cei doi locotenenţi luară cu ei tunuri de tranşee, întrebuinţate totdeauna cu succes la capturarea acestui gen de balene. La o jumătate de milă distanţă de golfuleţ se zări o femelă cu puiul ei şi balenierele ridicară pânzele pentru a o putea acosta fără să-i atragă atenţia.

Desigur că Romain Allotte o luase înaintea celorlalţi şi ajunsese primul la şapte braţe de animal. Acesta, care se pregătea să se scufunde, zări probabil barca. Imediat Ducrest ridică harponul şi-l lansă cu atâta putere, că se înfipse în animal până la mâner.

În aceeaşi clipă sosiră şi celelalte trei baleniere, gata să întoarcă animalul şi să-l tragă la vas. Dar, datorită ghinionului pe care-l au deseori vânătorii de balene, harponul se rupse şi, urmată de pui, femela începu să fugă.

Se repeziră după ea cu o îndârjire nemaipomenită. Cetaceul fugea înaintea ambarcaţiunilor la o distanţă de vreo 60-80 de braţe. Răsuflarea lui – vapori de apă condensată într-o ploaie fină – se ridica până la 8-10 metri şi, cum apa era curată, însemna că nu fusese rănit mortal.

Între timp mateloţii se opinteau din răsputeri la rame. Timp de două ore a fost imposibil să te apropii într-atât,

încât să arunci harponul. Poate că ar fi putut lovi puiul, dar căpitanul, prevăzător, se opuse.

Doctorul Filhiol, dornic să nu piardă desfăşurarea luptei, luase loc la pupa, în ambarcaţiunea domnului Bourcart. Împărtăşea înflăcărarea care-i însufleţea pe tovarăşii săi şi-şi exprimă temerea să nu se istovească înainte de a ajunge animalul.

Într-adevăr, balena scăpa scufundându-se des şi reapărând după câteva minute. Nu se depărtase prea mult de golfuleţ – vreo trei patru mile – şi acum se apropia din nou de el. Se părea chiar că-şi încetineşte viteza, căci puiul rămânea în urmă.

Pe la ora unsprezece şi jumătate, un al doilea harpon fu lansat din ambarcaţiunea domnului Heurtaux. De data aceasta nu trebuiră să-i dea decât puţin drumul la parâmă. Celelalte baleniere se apropiară şi ele, nu fără a se feri de loviturile de coadă. Îndată ce atacară animalul cu toporiştile şi lănciile, balena suflă cu sânge şi muri la suprafaţa apei, în timp ce puiul dispăru în adânc.

Curentul fiind prielnic, remorcară balena cu uşurinţă la bordul lui Saint-Enoch, unde domnul Bourcart ordonă să se pregătească uneltele pentru a o întoarce în aceeaşi după-amiază.

A doua zi sosi la bord un spaniol care ceru să intre la căpitan. Era unul dintre acei oameni denumiţi carcasieri, cărora li se dă grăsimea care rămâne în interiorul scheletului. Când spaniolul examină balena suspendată lângă coasta navei, zise:

— Este într-adevăr una din cele mai mari care au fost văzute vreodată capturate în golful Marguerite, de trei luni încoace…

— Sezonul a fost bun? Întrebă domnul Bourcart.

— Nu cine ştie ce, răspunse spaniolul, şi n-am avut de curăţat decât vreo şase schelete. Aşa că aş dori să mi-l cedaţi pe acesta.

— Cu plăcere.

În timpul următoarelor 48 de ore, spaniolul rămase la bord şi asistă la toate operaţiile necesare topirii grăsimii. Aceasta balenă dădu nu mai puţin de 125 de butoaie de ulei de bună calitate. Cât despre schelet, spaniolul îl duse la întreprinderea sa, care se afla pe litoralul lagunei, la două mile distanţă de golfuleţ.

Când plecă, doctorul Filhiol îi zise căpitanului:

— Ştiţi, domnule Bourcart, ce obţine acest om de la un schelet de balenă?

— Cel mult câteva bidoane de ulei…

— Vă înşelaţi; chiar el mi-a spus că îmbucătăţirea procură câteodată cel puţin vreo 15 butoaie…

— Cincisprezece, domnule Filhiol! Ei bine, este ultima oară că am fost păcălit; de acum înainte vom curăţa scheletele noi înşine.

Saint-Enoch rămase până la 17 iunie în golful Marguerite pentru a-şi completa încărcătura.

În acest timp echipajul putu să captureze mai multe balene, între altele nişte masculi foarte greu de prins, dacă nu chiar foarte primejdioşi, când erau harponaţi, într-atât se arătau de furioşi.

Unul dintre masculi fu vânat de locotenentul Coquebert la intrarea în golf. Îi trebui o zi şi o noapte ca să-l aducă în golfuleţ. Tot timpul cât dura curentul potrivnic, balenierele ancorau animalul cu ajutorul unor ancore mici şi oamenii dormeau aşteptând schimbarea mareei.

Şi celelalte nave urmăreau cetaceele până la capătul golfului. Americanii, în special, erau destul de mulţumiţi de campania lor.

Căpitanul uneia din aceste nave, Iwing, din San-Diego, veni să-i facă o vizită domnului Bourcart la bordul lui Saint-Enoch.

— Domnule căpitan, îi zise el după ce schimbaseră saluturile de rigoare, văd că v-a reuşit din plin campania de pescuit din Noua Zeelandă.

— În adevăr, zise domnul Bourcart, şi sper să-mi termin aici expediţia… Asta îmi va permite să mă-ntorc în Europa mai devreme decât credeam şi să fiu la Le Havre înainte de trei luni.

— Vă felicit, domnule căpitan, dar, dacă şansa vă favorizează, de ce vă îndreptaţi direct spre Le Havre?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Vreau să spun că vă puteţi vinde avantajos încărcătura fără să părăsiţi mările Pacificului. Aceasta v-ar putea permite să reîncepeţi pescuitul în insulele Kurile sau în Marea Ohotsk tocmai când acolo e timpul cel mai prielnic.

— Explicaţi-mi, domnule, unde mi-aş putea vinde încărcătura?

— La Vancouver.

— La Vancouver?

— Da, pe piaţa oraşului Victoria. În acest moment, uleiul este foarte cerut de negustorii americani şi aţi putea obţine preţuri foarte bune.

— Pe legee mea, răspunse domnul Bourcart, este o idee şi încă una excelentă! Vă mulţumesc pentru informaţie, domnule căpitan, şi probabil că voi profita de ea.

Insula Vancouver, situată în apele americane în dreptul Columbiei engleze, se află la vreo 25 de grade la nord de golful Marguerite. Pe un vânt bun, Saint-Enoch putea ajunge acolo în circa 15 zile.

Era limpede că norocul îi surâdea domnului Bourcart. Jean-Marie Cabidoulin avea să rămână de căruţă cu profeţiile lui întunecate. După campaniile din Noua Zeelandă şi golful Marguerite, o expediţie în insulele Kurile şi Marea Ohotsk în acelaşi an însemna ceva! De altfel, tot la Vancouver s-ar fi dus şi balenierele americane şi probabil şi Repton, dacă şi-ar fi făcut plinul, deoarece cursul uleiului era în foarte mare urcare.

Când domnul Bourcart îl întrebă pe căpitanul lui Iwing, dacă a avut vreo relaţie cu acest Repton, răspunsul fu negativ.

Nava engleză se ţinea tot timpul deoparte şi poate că nu saluta nici pavilionul înstelat al Statelor-Unite, cum nu salutase pavilionul francez. De mai multe ori, totuşi, aflându-se în urmărirea balenelor din mijlocul golfului, balenierele engleze se apropiaseră de cele franceze. De altfel nu porniseră să prindă aceeaşi balenă, ceea ce ar fi putut provoca contestaţii, cum se-ntâmpla uneori. Şi, desigur, în starea de spirit care domnea de o parte şi de alta, contestaţiile ar fi putut ajunge la ceartă… De aceea domnul Bourcart nu înceta să recomande oamenilor săi să evite orice contact cu echipajul de pe Repton, fie pe mare, când navigau în aceleaşi regiuni, fie când plecau după lemne sau să pescuiască între stânci.

În definitiv nu se ştia dacă Repton reuşea sau nu în campania sa şi, la drept vorbind, de lucrul ăsta nici că se sinchisea cineva. Saint-Enoch întâlnise nava engleză în drumul dintre Noua Zeelandă şi coasta americană. Când va părăsj golful, nu o va mai revedea probabil în cursul acestei expediţii. Înainte de plecare, mai fu semnalat un caşalot la trei mile depărtare de lagună. Era unul din cei mai mari pe care-i întâlniseră până acum. De data aceasta şi ambarcaţiunile lui Repton începură să-l urmărească, e drept, cu oarecare întârziere.

Pentru a nu trezi atenţia caşalotului, baleniera locotenentului Allotte, care mergea cu un vânt slab, manevră în aşa fel, încât să nu sperie animalul.

Totuşi, când ajunse la o distanţă potrivită, caşalotul se scufundă şi trebuiră să aştepte revenirea lui la suprafaţă.

Treizeci şi cinci de minute trecuseră de la ultima lui scufundare şi, deci, nu le rămânea decât să-i pândească ieşirea, căci cam tot atâta vreme va sta sub apă.

Apăru, într-adevăr, la timpul prevăzut, la 7-8 cabluri distanţă de balenieră, care şi porni spre el cu toată viteza.

Harponerul Ducrest era în picioare pe teugă, iar Romain Allotte ţinea toporişca în mână. Dar, în acest moment,

caşalotul, simţind primejdia, izbi marea cu atâta putere, încât un val umplu pe jumătate ambarcaţiunea.

Cum harponul îl atinsese în partea dreaptă, sub aripa pectorală, animalul se scufundă brusc în apă şi trebuiră să-i dea parâmă cu o asemenea iuţeală, că fură nevoiţi s-o ude ca să nu ia foc.

Când reapăru, suflă apă cu sânge şi câteva lovituri de lance îl uciseră fără greutate.

Deci treaba se sfârşise înaintea sosirii balenierelor engleze, care nu mai avură altceva de făcut decât să se întoarcă la Repton.

După topirea grăsimii, meşterul Cabidoulin atribui caşalotului umplerea a 80 de butoaie de ulei.

Plecarea fusese fixată la 17 iunie. Domnul Bourcart, după informaţiile primite de la căpitanul american, se pregătea să se-ndrepte spre insula Vancouver. Saint-Enoch era atunci în posesia a 1 700 de butoaie de ulei şi a cinci mii de kilograme de fanoane de balenă. După ce le va vinde în oraşul Victoria, căpitanul nu va ezita să întreprindă o a doua campanie în nord-estul Pacificului. O sută cincizeci de zile trecuseră de la plecarea lui din Le Havre şi escala din golful Marguerite durase de la 9 mai la 17 iunie. Coca şi greementul erau în bună stare şi la Vancouver putea să-şi reînnoiască proviziile.

În ajunul plecării, echipajul avu prilejul să intre în contact cu oamenii de pe Repton. Iată în ce împrejurări. Balenierele secundului şi locotenentului Coquebert, trimise la ţărm, trebuiau să aducă un ultim transport de lemne şi apă dulce.

Domnii Heurtaux, Coquebert şi mateloţii se şi aflau pe mal când unul din ei exclamă: „Balenă!… Balenă…!” într-adevăr, o femelă de dimensiuni mari, însoţită de puiul ei, trecea la vreo milă şi jumătate distanţă de golfuleţ, îndreptându-se spre partea din fund a golfului.

Cu toţii regretară, desigur, că nu puteau s-o vâneze. Dar nişte baleniere, trimise să facă un alt serviciu, nu erau capabile să urmărească balena, neavând nici harpoane, nici

parâme. Acelaşi lucru se-ntâmplă şi cu Saint-Enoch care, cu vinciurile fără parâme şi materialul de manevră demontat, era gata să ridice ancora. Dar, din spatele unei limbi de pământ de la capătul golfului, apărură deodată două ambarcaţiuni.

Erau bărcile lui Repton care urmăreau balena semnalată. Cum se apropiau, cu intenţia de a ataca animalul pe la spate, puteau să nu le piardă din ochi. Balenierele înaintară, fără zgomot, la distanţă de aproape o milă una de alta, a doua plecând probabil ceva mai târziu. Prima ridică pavilionul la pupa ambarcaţiunii, pentru a vesti că se pregăteşte să atace. Cât despre Repton, acesta aştepta cu pânzele strânse la vreo trei mile depărtare, spre est.

Domnii Heurtaux. Coquebert şi oamenii lor urcară pe o movilă din spatele pinului, de unde îmbrăţişau cu privirea întreaga lagună.

Era ora două şi jumătate când harponerul primei ambarcaţiuni văzu că este la o distanţă potrivită de animal. Balena, care se zbenguia cu puiul ei, nu zărise încă baleniera, când, deodată, un harpon străbătu văzduhul. Desigur, că englezii ştiau că este primejdios să ataci un pui de balenă. Or. Tocmai puiul, care se afla lângă barcă, primi lovitura de harpon în buză. Era lovit de moarte şi, după câteva zvârcoliri, rămase nemişcat la suprafaţa apei. Cum mânerul harponului ieşea afară din mare, mateloţii ziseră că puiul are aerul că fumează o pipă, iar apa care ieşea din gura lui seamănă leit cu fumul de tutun.

Balena fu apucată atunci de un acces de furie. Bătea cu coada apa care ţâşnea ca o trombă. Apoi se repezi spre balenieră. Oamenii încercară zadarnic să dea înapoi ambarcaţiunea, nu se putură feri de atac.

Încercară atunci să lanseze un al doilea harpon, s-o lovească cu toporiştile şi lănciile, dar totul fu zadarnic, cum degeaba traseră asupră-i cu tunul de tranşee.

A doua ambarcaţiune, găsindu-se în acel moment la trei sute de stânjeni, sub vânt, nu putea să ajungă în timp util în

ajutorul celei dintâi. Aceasta, care tocmai primise o formidabilă lovitură de coadă, se scufundă imediat cu mateloţi cu tot. În cazul în care câţiva dintre ei mai apăreau la suprafaţă, admiţând că n-ar fi fost decât răniţi, cine putea şti dacă a doua ambarcaţiune ar fi sosit la timp să-i salveze?

— Întoarcerea, îmbarcarea! Strigă domnul Heurtaux, făcând semn locotenentului să-i urmeze.

Oamenii său văzând nişte mateloţi în pericol, nu şovăiră să le sară în ajutor. În câteva clipe coborâră în goană movila, străbătură plaja, desfăcură parâmele şi, vâslind din răsputeri, ieşiră cu bărcile din golfuleţ.

Pe locul în care balena mai tulbura cu furie apa, din nouă oameni aruncaţi în mare, numai şapte se iviră la suprafaţă. Doi lipseau.

Cât despre balenă, după ce se-ndreptă spre puiul ei, pe care curentul îl târâse la o distanţă de un cablu, dispăru în adâncime.

Secundul şi locotenentul tocmai erau gata să îmbarce câţiva englezi naufragiaţi, când ofiţerul de pe Repton, care ajunsese la faţa locului, strigă cu o voce foarte înciudată:

— Plecaţi!… N-avem nevoie de nimeni… Plecaţi!

Şi nu-ncăpea nici o îndoială că, dacă regreta moartea celor doi marinari, ofiţerul nu regretă mai puţin faptul de a fi pierdut o pradă aşa de grozavă.

Când domnii Heurtaux şi Allotte se-ntoarseră la bord, povestiră căpitanului Bourcart şi doctorului Filhiol cum s-au petrecut lucrurile.

Domnul Bourcart îi felicită că s-au dus să dea ajutor ambarcaţiunii de pe Repton, iar când auzi răspunsul ofiţerului spuse:

— Atunci înseamnă că nu ne-am înşelat asupra oamenilor de pe această navă.

VI.

VANCOUVER.

Insula Vancouver, aflată lângă coasta occidentală a Americii de Nord, lungă de 500 de kilometri şi lată de 130,

este situată între a 48-a şi a 5l-a paralelă. Se-nvecinează cu Canada, care o mărgineşte la est.

Cu o sută de ani în urmă, Compania de la golful Hudson înfiinţase un port comercial la capul de sud-vest al insulei, aproape de vechiul port Cardoba, fost Camosin, cum îi ziceau indienii. Era un fel de luare în posesiune a insulei de către guvernul britanic. Dar în 1789 o ocupară spaniolii. Puţin timp mai târziu, fu retrocedată Angliei, printr-un tratat între ofiţerul spaniol Quadra şi ofiţerul englez Vancouver, al cărui nume e singurul care apare în cartografia modernă.

Satul nu întârzie să devină curând un oraş, graţie descoperirii unui filon de aur în bazinul lui Fraser, unul din râurile insulei. El deveni Victoria City şi capitala oficială a Columbiei britanice. Apoi se întemeiară şi alte oraşe, ca Nanaimo, la 24 de leghe de Victoria, fără a mai vorbi de micul port San-Juan, care se găseşte în partea meridională a insulei.

În perioada când se desfăşoară această poveste, Victoria era departe de a avea dezvoltarea pe care o are azi. Spre insula Vancouver nu mergea linia ferată lungă de 96 de km care leagă capitala de Nanaimo.

Abia cu un an mai târziu, adică în 1864, avea să fie întreprinsă o expediţie în interiorul insulei de către doctorul Brow din Edimbourg, inginerul Leech şi Frederic Wymper.

Căpitanul Bourcart va găsi la Victoria toate posibilităţile pentru tranzacţiile lui, precum şi resursele cerute de noua sa campanie de pescuit. Nu încăpea nici o îndoială în această privinţă.

În primele ore ale dimineţii, Saint-Enoch ridică ancora pentru a părăsi laguna. Ajutat de reflux, coborî canalul golfului Marguerite şi ieşi în larg.

Vânturile prielnice care băteau din est spre sud-est îi permiseră să navigheze de-a lungul coastei şi la adăpostul uscatului, la câteva mile depărtare de această lungă peninsulă a vechii Californii.

Domnul Bourcart nu mai trimisese oameni de veghe pe catarge, pentru că nu mai aveau de vânat balene. Cel mai important lucru era să se ajungă cât mai repede la Vancouver, pentru a profita de preţurile ridicate pe care le putea obţine pentru mărfurile sale. De altfel nu mai fură semnalaţi decât vreo 3-4 „suflători” la mare distanţă, a căror urmărire ar fi fost dificilă pe o mare agitată. Echipajul se mulţumi să le dea întâlnire în insulele Kurile şi în Marea Ohotsk.

Distanţa până la strâmtoarea Juan de Fuca, care separă insula Vancouver de teritoriul Washington, situat la capătul Statelor Unite, era de aproximativ 1 400 de mile. Cu o viteză mijlocie de 90 mile în 24 de ore, Saint-Enoch o putea parcurge în nu mai mult de 15 zile, având toate pânzele întinse, inclusiv bonetele, velastraiurile şi rândunicile.

Norocul, care însoţise această expediţie, nu-i părăsi. Cam la o treime a drumului, nava manevra în dreptul portului San-Diego, capitala Californiei de Sud. Patru zile mai târziu se găsea în faţa oraşului San-Francisco, în mijlocul a numeroase bastimente, care aveau ca punct de destinaţie acest mare port american.

— Poate că-i păcat, îi zise domnul Bourcart secundului, că nu putem să vindem la San-Francisco ceea ce vrem să vindem la Victoria.

— Fără îndoială, răspunse domnul Ffeurtaux, pentru că am fi ajuns la destinaţie. Dar drumul făcut este un bun câştigat. Căci, dacă trebuie să reîncepem pescuitul în apropierea Kurilelor, va trebui să ne ducem mult mai spre nord.

— Ai dreptate, Heurtaux, şi, de altfel, informaţiile căpitanului de pe Iwing sunt precise. După părerea lui, Saint-Enoch va putea fi reparat cu uşurinţă la Victoria şi se va aproviziona pe câteva luni.

Între timp vântul, care avea oarecare tendinţă de slăbire, începu să bată din largul mării. Viteza lui Saint-Enoch fu puţin încetinită, dar fără pricină de îngrijorare la bord, căci nava nu trebuia să ajungă la o dată care nu suporta

întârziere. De altfel, în dimineaţa zilei de 3 iulie omul de veghe semnală capul Flattery, de la intrarea în strâmtoarea Juan de Fuca.

Traversarea durase deci 16 zile – cu una mai mult decât prevăzuse domnul Bourcart – nava neputând atinge viteza medie de 90 de mile.

— Ei bine, bătrâne, îi zise meşterul Ollive lui Cabidoulin, iată-ne la intrarea în port şi totuşi nu-ncetezi să gemi…

— Eu? Replică dogarul.

— Da, tu!

— Nu spun nimic.

— Nu spui nimic, dar e ca şi cum ai spune.

— Da?

— Da, şi aud cum te scurmă în piept. Mormăi pe dinăuntru.

— Voi mormăi şi cu glas tare când am să am chef! Ripostă Jean-Marie Cabidoulin.

După formalităţile sanitare şi vamale, Saint Enoch ancoră lângă un debarcader care facilita descărcarea mărfurilor. În orice caz escala la Victoria va dura vreo 15 zile. Nu va putea pleca, înainte ca echipajul să facă unele reparaţii, în vederea fie a unei noi campanii în regiunile septentrionale ale Pacificului, fie a întoarcerii în Europa.

Secundul, cei doi locotenenţi şi meşterii vor avea destule de dus la bun sfârşit în acest interval, încât să le ia tot timpul. Vor trebui să descarce pe cheu nu mai puţin de 1 700 de butoaie. În plus, căpitanul Bourcart va trebui să-şi supravegheze oamenii de aproape. Sunt de temut dezertările în aceste centre, frecventate de căutătorii de aur şi de exploratorii de mine de aur din insula Vancouver şi din şesurile Caribou ale Columbiei britanice.

Chiar în portul Victoria se aflau două nave, Chantenay din Nantes şi Forward din Liverpool, care aveau mari greutăţi de întâmpinat din cauza dezertării unui număr de mateloţi. Totuşi, domnul Bourcart credea, atât cât se poate crede, că se poate bizui pe oamenii săi. Nu vor fi reţinuţi la bord de

speranţa că vor participa la beneficiile acestei expediţii la fel de fructuoasă pentru ei ca şi pentru armatorii lui Saint Enoch? Cu toate acestea se impunea o supraveghere destul de severă şi permisiile de a merge în oraş trebuiau acordate foarte rar. Mai bine era să se dubleze raţia la bord după grelele zile de lucru, decât să vezi echipajul prin cârciumi şi baruri, unde făceau cunoştinţă cu tot soiul de puşlamale.

Cât despre domnul Bourcart, va trebui în primul rând să se ocupe să-şi plaseze caricul pe piaţa din Victoria. Aşa că, imediat ce debarcă, se duse la domnul William Hope, unul din principalii agenţi maritimi.

Doctorul Filhiol, neavând de îngrijit nici un bolnav, avea tot timpul să viziteze oraşul şi împrejurimile. Poate se gândise să parcurgă toată insula, dar mijloacele de comunicaţie lipseau. Nu exista nici o şosea, doar câteva poteci duceau prin pădurile dese din interior. Era deci nevoit să-şi restrângă explorarea. În general oraşul îi păru interesant, ca toate acele oraşe ce prosperă atât de rapid pe pământul Americii, care le permite să se întindă la nesfârşit. Zidită simetric, străbătută de străzi care se întretaie în unghiuri drepte, umbrite de arbori falnici, poseda un parc vast. Există oare un oraş american care să nu aibă unul sau mai multe parcuri? Cât despre apa dulce, i-o furniza un rezervor construit la patru kilometri depărtare, alimentat de cele mai curate izvoare ale insulei.

Portul Victoria, adăpostit în fundul unui mic golf şi situat în condiţiunile cele mai favorabile, este punctul unde se-ntâlnesc strâmtorile Juan de la Fuca şi Reine Charlotte. Navele pot pătrunde în port fie prin vest, fie prin nord-vest. Mişcarea maritimă a portului, destinată să crească în viitor, va cuprinde întreaga navigaţie din aceste regiuni.

Trebuie să adăugăm că, încă din acea perioadă, portul oferea mari posibilităţi navelor obligate să facă reparaţii după lungi traversări, majoritatea foarte grele. Un arsenal bine utilat, antrepozite pentru depozitat mărfuri şi un bazin

de carenaj, unde se făceau reparaţii sub linia de plutire, se aflau la dispoziţia lor.

Căpitanul de pe Iwing dăduse domnului Bourcart informaţii exacte. Cursul uleiurilor marine era în creştere. Iar Saint-Enoch ajunsese la momentul potrivit pentru a profita de conjunctură. Cererile soseau nu numai la Vancouver, dar şi la New-Westminster. Important oraş al Columbiei, situat în golful Geňrgie, puţin mai la nord-est de Victoria. Două baleniere, una americană Flower şi una norvegiană – Fugg, îşi vânduseră caricul şi – ceea ce va face şi Saint-Enoch – plecaseră la pescuit în nordul Pacificului.

Tranzacţiile lui Saint-Enoch, între agentul Hope şi căpitanul Bourcart, se-ncheiară repede. Vânzarea încărcăturii se făcu la nişte preţuri neatinse până atunci şi pe care în nici un caz nu le-ar fi putut obţine în Europa. Nu mai rămânea decât să debarce butoaiele şi să le transporte la antrepozit, de unde vor fi livrate cumpărătorului.

Când se-ntoarse la bord, domnul Bourcart zise secundului:

— Heurtaux, afacerea s-a încheiat şi nu putem decât să ne felicităm că am urmat sfaturile vrednicului căpitan al lui Iwing.

— Uleiul şi fanoanele, domnule Bourcart?

— Uleiul şi fanoanele au fost vândute unei companii columbiene din New-Westminster.

— Atunci oamenii noştri se pot pune pe lucru?

— Chiar de azi şi sper ca nava să fie în măsură să plece în cel mult o lună, după ce va fi trecut pe la bazinul de carenaj.

— Toată lumea pe punte! Comandă secundul, de la care meşterul Ollive tocmai venise să ceară instrucţiuni.

O mie şapte sute de butoaie de debarcat nu-i un lucru care se termină în mai puţin de opt zile, chiar dacă se face cu metodă şi zel. Bigile fură ridicate deasupra panourilor şi jumătate din mateloţi coborâră în cală, în timp ce cealaltă jumătate rămase pe punte. Te puteai bizui pe dorinţa şi

străduinţa lor de a duce treaba la bun sfârşit, ceea ce făcea inutilă tocmirea unor hamali din port.

Dar, dacă cineva nu-şi mai vedea capul de atâta muncă acela era Jean-Marie Cabidoulin. Nu lăsa să fie ridicat nici un butoi pe care să nu-l cerceteze cu grijă, pentru a se asigura că sună a plin şi că nu va da naştere nici unei reclamaţii. Se găsea în permanenţă lângă debarcader şi ciocănea fiecare butoi cu câte-o lovitură puternică. Cât despre ulei, nu trebuiau să se teamă, căci era de calitate superioară.

Pe scurt, debarcarea se făcea în cele mai bune condiţiuni şi lucrul continuă aşa toată săptămâna.

De altfel, treaba meşterului Cabidoulin nu se termina cu debarcarea încărcăturii. Trebuiau înlocuite butoaiele pline cu acelaşi număr de butoaie goale, în vederea noii expediţii. Din fericire domnul Bourcart găsi în antrepozitul din Victoria un stoc pe care-l achiziţiona cu un preţ convenabil. Totuşi, butoaiele trebuiau reparate şi pregătite să păstreze uleiul. O muncă grea, pentru care zilele abia ajungeau şi, dacă dogarul nu înceta să mormăie în sinea lui sau chiar cu glas tare, o făcea în zgomotul a mii de lovituri de ciocan, pe care fierarul Thomas şi dulgherul Ferut le dădeau în apropierea lui.

Saint-Enoch, dezlegat de debarcader, fu condus în bazinul de carenaj. Trebuia cercetată coca în exterior pentru a se asigura că nu fusese avariată. Secundul şi şeful de echipaj îi făcură o inspecţie amănunţită. Domnul Bourcart avea încredere în experienţa lor.

Nu existau propriu-zis avarii serioase, dar nava avea nevoie de câteva reparaţii: înlocuirea a două sau trei plăci ale dublajului de cupru, fixarea câtorva ţăruşi de stejar în scândurile bordajului şi ale coastei, astuparea cu câlţi a îmbinării scândurilor şi revopsirea părţilor de sus ale navei. Această muncă se efectua fără răgaz şi fără-ndoială că escala la Vancouver n-avea să se prelungească peste timpul prevăzut.

De aceea era de înţeles că domnul Bourcart nu înceta o clipă să-şi arate satisfacţia. Iar doctorul Filhiol îi repeta întruna:

— Şansa dumitale, domnule căpitan, şansa care te însoţeşte! Măcar dacă ar ţine-o aşa şi de-acum încolo.

— Va ţine, domnule Filhiol. Ştii ce lucru bun mi s-ar mai putea întâmpla?

— Vă rog să-mi spuneţi…

— Ca, după două luni, după cea de-a doua campanie, Saini-Enoch să revină la Victoria pentru a vinde o nouă încărcătură la aceleaşi preţuri!… Dacă balenele din preajma insulelor Kurile şi din Marea Ohotsk nu vor fi prea sălbatice…

— Vai de mine, domnule căpitan. Unde vor găsi vreodată o ocazie mai bună să-şi livreze uleiul la preţuri atât de mari?

— Nicăieri, nicăieri, răspunse râzând domnul Bourcart.

Cum am mai spus, doctorul Fi Un ol nu putuse să facă excursii în afara oraşului, aşa cum ar fi dorit. În apropierea litoralului întâlnise câteodată câţiva băştinaşi. Nu erau cele mai reuşite tipuri ale Pieilor roşii, din care se mai pot găsi încă reprezentanţi remarcabili în Far-West. Nu! Erau nişte oameni cu trăsături comune, greoi, urâţi la faţă, cu nişte capete enorme, cu ochi mici, buze groase, cu nasuri lătăreţe, ale căror nări găurite erau împodobite cu inele de metal sau beţişoare de lemn. Şi, ca şi cum chipul lor nearătos nu le era suficient, îşi mai aplicau pe faţă, în timpul ceremoniilor şi de sărbători, câte o mască hidoasă de lemn, care cu ajutorul unor sfori făcea strâmbături oribile.

În locurile din interiorul insulei existau păduri superbe de pini şi chiparoşi. Echipajului i-a fost uşor să-şi procure lemnul pentru Saint-Enoch. Nu trebuia decât tăiat şi transportat. Nici vânatul nu lipsea. Domnul Heurtaux, însoţit de locotenentul Allotte, putu să doboare câteva perechi de căprioare din care bucătarul pregăti mâncăruri gustoase. Pădurea mişuna de lupi, vulpi şi hermine, greu de capturat, dar foarte căutate pentru valoarea blănurilor. De

asemenea se puteau vedea şi numeroase veveriţe cu coada stufoasă.

Cea mai lungă plimbare a doctorului Filhiol îl duse până aproape de Nanaimo. Pentru această excursie luă un cuter care făcea legătura între cele două oraşe. Acolo găsi un târg destul de prosper, al cărui port oferă navelor o escală excelentă.

Traficul din Nanaimo tinde să se dezvolte pe an ce trece. Cărbunele de acolo, de excelentă calitate, se exportă la San-Francisco şi în toate porturile din vestul Pacificului, chiar şi până în China şi în arhipelagul Sandwich. Încă de multă vreme, zăcămintele sale bogate erau exploatate de Compania golfului Hudson. Huila – mai mult decât aurul – este de altfel marea, s-ar putea spune inepuizabila, bogăţie a insulei. Fără-ndoială se vor mai descoperi noi zăcăminte. Cât despre minele din Nanaimo, exploatarea lor nu cere decât o muncă uşoară şi asigură oraşului o reală prosperitate. În plus, extragerea aurului din regiunea Caribou a Columbiei britanice este scumpă şi, pentru a obţine metal în valoare de un dolar, trebuie cheltuiţi doi.

Când doctorul Filhiol se-ntoarse din această excursie, coca lui Saint-Enoch era vopsită din nou până la banda de lemn care acoperă primul şir de plăci ale dublajului carenei, iar aceeaşi bandă avea o dungă albă ca neaua. Câteva reparaţii fură făcute la velatură şi la greement, precum şi la balenierele izbite aşa de des de coada balenelor. Pe scurt, nava, după trecerea prin bazin, aruncă ancora în mijlocul portului şi plecarea fu fixată definitiv la data de 19 iulie.

Cu două zile în urmă, o navă americană intră în portul Victoria şi aruncă ancora la o jumătate de cablu de Saint-Enoch. Era Iwing, înapoiat din golful Marguerite. N-aţi uitat desigur bunele relaţii stabilite între căpitanul navei şi căpitanul Bourcart şi tot aşa de cordiale între ofiţerii şi echipajul celor două nave.

Îndată ce Iwing ancoră, căpitanul Forth se duse la bordul lui Saint-Enoch unde fu primit cu multă căldură ca urmare

a recunoştinţei pentru sfaturile sale atât de utile. Domnul Bourcart, totdeauna bucuros să facă un gest de politeţe, voi să-l reţină la cină. Era aproape de ora mesei şi fără multă vorbă domnul Forth acceptă invitaţia, pe care se gândise s-o facă şi el căpitanului Bourcart pentru a doua zi, la bordul vasului Iwing.

Conversaţia fu foarte interesantă în careul în care se reuniră domnul Bourcart, domnul Heurtaux, cei doi locotenenţi, doctorul Filhiol şi căpitanul american. Se vorbi mai întâi despre incidentele de navigaţie din timpul cursei celor două nave de la golful Marguerite la insula Vancouver. Apoi, după ce povesti în ce condiţii avantajoase îşi vânduse încărcătura, domnul Bourcart îl întrebă pe căpitanul de pe Iwing dacă pescuitul a fost bun după plecarea lui Saint-Enoch.

— Nu, răspunse domnul Forth, a fost o campanie din cele mai slabe şi, în ce mă priveşte, n-am putut să umplu mai mult de un sfert din butoaie. Balenele nu s-au arătat niciodată atât de rar.

— Aceasta se explică, poate, zise domnul Heurtaux, prin faptul că acum puii nu mai au nevoie de mamele lor şi atât puii cât şi balenele mari părăsesc golful pentru a se duce în largul oceanului.

— Fără-ndoială, acesta poate fi un motiv, răspunse domnul Forth. Totuşi, eu am pescuit des în golf şi nu-mi amintesc să mai fi fost atât de puţine la finele lunii iunie… Treceau zile întregi fără să avem de ce să coborâm bărcile, cu toate că timpul a fost frumos şi marea calmă. Aţi avut noroc că v-aţi început campania în apele Noii Zeelande. N-aţi fi putut să vă faceţi plinul numai în golful Marguerite.

— Am avut, declară domnul Bourcart, cu atât mai mult cu cât nu am întâlnit în golful Marguerite decât balene de mărime mijlocie.

— Şi noi chiar mici, replică domnul Forth. Am capturat unele care n-au dat decât 30 de butoaie de ulei!

— Spune-mi. Te rog, domnule căpitan. Întrebă domnul Bourcart, ai intenţia să vinzi pe piaţa din Victoria?

— Da, dacă se menţine cursul la fel de favorabil.

— Da, preţurile sunt bune şi nu sezonul slab din golful Marguerite le va face să scadă… Pe de altă parte, nu se aşteaptă încă nici un transport din Kurile, Marea Ohotsk sau strâmtoarea Bering.

— Într-adevăr, zise domnul Heurtaux, pentru că acolo pescuitul nu va lua sfârşit înainte de şase săptămâni sau două luni…

— Şi sperăm să avem şi noi partea noastră, declară Romain Allotte.

— Căpitane Forth, reluă locotenentul Coquebert, celelalte baleniere din golful Marguerite au fost oare mai norocoase decât a voastră?

— Nu, răspunse domnul Forth. De acea, atunci când Iwing a întins pânzele, cele mai multe se pregăteau şi ele să ridice ancora pentru a ieşi în larg.

— Încotro se vor îndrepta? Spre coastele de nord-est ale Asiei? Întrebă domnul Heurtaux.

— Cred că da.

— Eh! Atunci vom fi mulţi! Exclamă locotenentul Coquebert.

— Cu atât mai bine! Replică Romain Aliotte. Te stimulează când sunt două sau trei nave în urmărirea unei balene. Dai din vâsle să le sfarmi, nu alta!… Şi ce cinste pentru baleniera care aruncă prima harponul…

— Potoleşte-te, domnule locotenent, îl întrerupse domnul Bourcart. Deocamdată nu-i nici o balenă la orizont.

— Atunci, zise domnul Forth, v-aţi hotărât să faceţi o a doua campanie?

— Desigur.

— Şi când porniţi?

— Poimâine.

— Aşa de repede?

— Saint-Enoch e gata şi trebuie numai să ridice ancora.

— Mă felicit că am sosit la timp pentru a reînnoi cunoştinţa noastră şi a ne putea strânge încă o dată mâinile…

— Şi noi ne felicităm de a fi putut să reluăm bunele noastre relaţii, răspunse domnul Bourcart. Dacă Iwing ar fi intrat în golful Victoria în momentul când Saint-Enoch ieşea, am fi simţit o mare părere de rău…

După aceste cuvinte, căpitanul Bourcart şi ofiţerii săi ridicară paharul în sănătatea domnului Forth.

— La urma urmei, zise domnul Heurtaux, chiar dacă nu ne-am fi revăzut la Victoria, poate că Saint-Enoch şi Iwing vor face împreună o a doua campanie în regiunea Kurilelor?

— Oare n-aveţi intenţia, îl întrebă domnul Bourcart pe căpitan, să vă încercaţi norocul în nordul Pacificului?

— N-aş putea, domnilor, răspunse domnul Forth. Iwing ar sosi cam târziu pe locurile acelea de pescuit. Peste două luni primele sloiuri de gheaţă încep să se formeze în strâmtoarea Bering ca şi pe Marea Ohotsk, iar acum nu sunt în situaţia de a pleca imediat. Reparaţiile navei trebuie să dureze trei până la patru săptămâni…

— Vă exprimăm sincerele noastre păreri de rău, domnule Forth, declară domnul Bourcart. Dar aş vrea să revin asupra unui lucru despre care aţi vorbit şi care are nevoie de ceva explicaţii…

— Despre ce este vorba, domnule căpitan?

— Spre sfârşitul escalei în golful Marguerite, când aţi observat că balenele deveneau tot mai rare, nu arătau o grabă ciudată pentru a pleca în larg?

— Ba da, declară căpitanul Forth. Fugeau în împrejurări parcă neobişnuite… Nu cred că exagerez dacă afirm că suflătorii păreau că se tem de o primejdie extraordinară, că ascultă de un sentiment de groază, ca şi cum ar fi intrat în panică… Balenele săreau la suprafaţa apei şi scoteau nişte gemete cum n-am mai auzit…

— Este foarte bizar, fără-ndoială, zise domnul Heurtaux şi nu ştiţi, desigur, căror cauze să atribuiţi acest fenomen.

— Nu, domnilor, răspunse domnul Forth, în afară de cazul când ar exista acolo vreun monstru formidabil…

— Ei! Domnule căpitan, replică locotenentul Coquebert, dacă v-ar auzi dogarul nostru, meşterul Cabidoulin, ar exclama pe loc: „Marele şarpe al mării!”

— Pe legea mea, locotenente, replică domnul Forth, şarpe de mare sau nu, balenele, speriate, au fugit cu toată graba…

— Şi, reluă Romain Allotte, nu s-ar fi putut bara canalul golfului Marguerite… Şi să fie harponate vreo câteva duzini?

— Vă asigur că nimeni nu s-a gândit la aşa ceva, răspunse domnul Forth. Bărcile noastre nu s-ar fi putut întoarce fără mari avarii şi poate chiar cu pierderi de vieţi omeneşti. Dar repet că s-a întâmplat ceva neobişnuit.

— Fiindcă veni vorba, întrebă domnul Bourcart, ce s-a făcut cu nava Repton? A reuşit să pescuiască mai mult decât celelalte?

— Nu, după câte ştiu…

— Credeţi că a rămas în golful Marguerite?

— Se pregătea să plece când Iwing a ridicat ancora.

— Unde?

După câte se zvonea, pleca să-şi continue campania în nord-vestul Pacificului…

— Ei bine, adăugă domnul Heurtaux, ar fi de dorit să nu ne întâlnim cu ea!

La căderea nopţii, căpitanul Forth se întoarse la bord, unde-l primi a doua zi pe domnul Bourcart şi pe ofiţerii săi. Se mai vorbi din nou despre evenimentele petrecute în golful Marguerite. Apoi, când cei doi căpitani se despărţiră, îşi exprimară speranţa că Saint-Enoch şi Iwing se vor mai întâlni într-o zi la pescuit de balene.

VII.

A DOUA CAMPANIE.

Căpitanul Bourcart porni în dimineaţa zilei de 19 iulie. După ridicarea ancorei ieşiră cu destulă greutate din golf.

Vântul bătea potrivnic din sud-est, dar avea să devină prielnic îndată ce Saint-Enoch va fi ocolit ultimele capuri ale insulei Vancouver şi va ajunge în larg, la câteva mile depărtare.

Nava nu coborî din nou prin strâmtoarea Juan de Fuca, pe unde sosise, ci urcă spre nord, prin strâmtoarea Reine-Charlotte şi golful Geňrgie. Două zile mai târziu, după ce înconjurase coasta nordică a insulei, se îndreptă spre vest şi, înainte de căderea nopţii, nu mai puteai zări uscatul.

Distanţa între Vancouver şi insulele Kurile este de aproximativ 1300 de leghe. Dacă are condiţii bune, o navă le poate străbate uşor în mai puţin de cinci săptămâni şi domnul Bourcart spera să nu aibă nevoie de mai mult timp, dacă nu-l părăsea norocul.

Sigur era că navigaţia începea în condiţii excelente. Un vânt potrivit, o mare cu hule lungi, permiseseră lui Saint-Enoch să meargă cu toate pânzele sus. Astfel, cu mura la babord, nava luă direcţia vest-nord-vest. Dacă acest lucru prelungea puţin ruta, îi îngăduia cel puţin să se ferească de curentul Pacificului, care se deplasează spre est după ce înconjoară insulele Aleutine.

În total traversarea decurgea fără piedici. Trebuia numai din timp în timp să slăbească sau să strângă mai tare scotele. În felul acesta echipajul va fi odihnit şi vioi, gata să înceapă expediţia anevoioasă care îl aştepta în Marea Ohotsk.

Jean-Marie-Cabidoulin era cel mai ocupat om de la bord: rânduia definitiv butoaiele în cală, punea la punct unelte, furtune de pânză şi hârdaie pentru a transporta jos uleiul. Dacă se ivea prilejul de a captura o balenă înainte ca Saint-Enoch să ajungă la coasta siberiană, căpitanul Bourcart nu-l va lăsa să-i scape.

— Ar fi şi de dorit, domnule Filhiol. Sezonul este avansat şi pescuitul nostru în Marea Ohotsk nu se va putea prelungi mai mult de câteva săptămâni. Nu vor întârzia să se formeze sloiurile şi navigaţia ar deveni dificilă.

— Eu mă mir, zise doctorul, că balenierele rămân dependente de starea vremii şi mai procedează atât de primitiv. De ce nu întrebuinţează mai bine vapoare, şalupe cu aburi şi în special arme mai perfecţionate? Expediţiile ar da un randament mult mai mare…

— Ai dreptate, doctore, şi aşa se va-ntâmpla într-o bună zi. Dacă noi am rămas credincioşi vechilor procedee, a doua jumătate a acestui secol nu se va încheia fără ca să te supui progresului care se impune în toate domeniile!

— Cred, domnule căpitan, şi pescuitul va fi organizat cu mijloace mai moderne, în afară de cazul, de vreme ce balenele devin tot mai rare, că va trebui să le închizi într-un ţarc.

— Un ţarc cu balene! Exclamă domnul Bourcart.

— Glumesc declară doctorul Filhiol, deşi am avut un prieten căruia îi venise această idee.

— E posibil?

— Da… Să strângi balenele într-un golf, aşa cum se strâng vitele într-o păşune… Acolo hrana lor n-ar costa nimic şi li s-ar putea vinde foarte ieftin laptele…

— Să li se vândă laptele, doctore?

— Care preţuieşte, pare-se, cât cel al vacilor.

— Da, dar cum să le mulgi?

— Iată ceea ce-l încurca şi pe prietenul meu. De aceea a şi abandonat acest admirabil proiect…

— Şi n-a greşit, zise domnul Bourcart, râzând din toată inima. Dar, pentru a reveni la Saint-Enoch, v-am spus că nu-şi va putea prelungi campania în nordul Pacificului şi vom fi obligaţi să plecăm din acele locuri la începutul lui octombrie.

— Încotro se va îndrepta Saint-Enoch ca să ierneze când va părăsi Marea Ohotsk? Întrebă domnul Filhiol.

— Încă nu ştiu.

— Nu ştiţi, căpitane?

— Nu, asta va depinde de împrejurări, dragă doctore… A-ţi face un plan dinainte înseamnă să te expui la

dezamăgiri…

— N-aţi mai pescuit în regiunile de dincolo de strâmtoarea Bering?

— Ba da… Şi am întâlnit acolo mai mult foci decât balene. De altfel iarna în Oceanul Arctic vine timpuriu şi încă din primele săptămâni ale lunii septembrie navigaţia este stânjenită de sloiuri de gheaţă. De aceea nu cred să depăşesc anul acesta al şaizecilea grad de latitudine.

— Am înţeles, domnule căpitan; dar, în cazul că pescuitul se va dovedi bun în Marea Ohotsk, Saint-Enoch va reveni în Europa?

— Nu, doctore, zise domnul Bourcart, e mai bine – după părerea mea – să vând uleiul la Vancouver unde preţurile sunt mari.

— Şi aveţi de gând să iernaţi acolo?

— Probabil că o să rămânem aproape de regiunile de pescuit la începutul sezonului viitor.

— Totuşi, reluă domnul Filhiol, trebuie prevăzute toate posibilităţile. Dacă Saint-Enoch nu reuşeşte în Marea Ohotsk, aveţi intenţia să aşteptăm acolo până la revenirea vremii frumoase?

— Nu, cu toate că se poate ierna la Nikolaievsk sau la Ohotsk. Dar mai curând m-aş întoarce pe coasta americană sau chiar în Noua-Zeelandă.

— Aşadar, domnule căpitan, orice s-ar întâmpla, noi nu trebuie să ne aşteptăm să revenim în Europa în acest an?

— Nu, dragă doctore, şi asta n-are de ce să te mire… Rareori expediţiile noastre durează mai puţin de 40 până la 50 de luni. Echipajul o ştie foarte bine.

— Credeţi-mă, răspunse domnul Filhiol, că timpul nu-mi va părea lung şi, oricât ar dura această campanie, nu voi regreta niciodată de a mă fi îmbarcat la bordul lui Saint-Enoch!

Se-nţelege de la sine că, încă din primele zile ale traversării, oamenii de veghe şi-au ocupat posturile. Marea era cercetată cu grijă. De două ori dimineaţa şi de două ori

după-amiază, locotenentul Allotte se urca pe vergile arboretului şi cerceta şi el întinderea de ape. Uneori, o ţâşnitură vestea prezenţa cetaceelor, dar la o distanţă prea mare pentru ca domnul Bourcart să se gândească la coborârea bărcilor.

Jumătate de drum trecuse fără nici un incident, când, la data de 5 august, pe la 10 dimineaţa, căpitanul Bourcart, după 17 zile de navigaţie, zări insulele Aleutine. Aceste insule făceau parte la acea epocă din imperiul rus, care poseda imensa provincie Alaska, a cărei prelungire naturală o constituie Aleutinele. Această lungă salbă de insule, care se-întind pe aproape zece grade latitudine, este formată din nu mai puţin de cincizeci şi una de bucăţi. Ea este împărţită în trei grupe: Aleutinele propriu-zise, insulele Andreanov şi insulele Lisii. Acolo trăiesc câteva mii de locuitori grupaţi pe cele mai importante insule ale arhipelagului, unde se ocupă cu vânatul, pescuitul şi cu comerţul de blănuri.

Recunoscură una din insulele mai mari, numită Oumanak, la o distanţă de vreo cinci mile nord de navă, după vulcanul ei Chicaldinskoi, de 9 000 de picioare înălţime, care era în plină erupţie. Domnul Bourcart găsi că nu-i momentul să se apropie mai mult, temându-se, cu vânturile astea din vest, să nu aibă parte de o mare furioasă.

Acest grup al Aleutinelor închid la sud bazinul Bering, pe care America, cu litoralul Alaska, şi Asia, cu litoralul Kamciatka, îl mărginesc la est şi vest. Acesi grup prezintă particularitatea de a descrie o curbă, a cărei convexitate dă în plină mare – particularitate pe care o oferă şi dispunerea geometrică a insulelor Kurile, Liou-Khieou, Filipine şi ansamblul insulelor Japoniei.

În cursul navigaţiei, doctorul Filhiol putu urmări cu privirea capricioasele contururi ale arhipelagului, presărat cu munţi vulcanici şi ale cărui maluri sunt extrem de periculos de abordat pe timp de furtună.

Navigând lângă această convexitate, Saint-Enoch putu să evite curenţii potrivnici. Favorizat de un vânt neschimbător,

îi mai rămânea doar să treacă unul din braţele lui Kouro-Sivo care, în vecinătatea Kurdelor, urcă oblic la nord-vest spre strâmtoarea de Bering.

Când Saint-Enoch depăşi ultima insuliţă a Aleutinelor, dădu de vuituri care băteau din nord-est. Era o împrejurare foarte prielnică pentru o navă care trebuia să se-ndrepte spre sud-vest, în direcţia Kurilelor. După ce va fi străbătut acest grup, domnul Bourcart spera să ajungă la capătul peninsulei Kamciatka, în cel mult 15 zile. Dar, cum intră în marea Bering, se dezlănţui o vijelie căreia o navă mai puţin solidă şi mai puţin bine manevrată nu i-ar fi putut ţine piept. A căuta un adăpost în fundul unui golfuleţ din Aleutine ar fi fost o mare imprudenţă, căci ancorele n-ar fi rezistat şi corabia s-ar fi sfărâmat de stânci. Această vijelie, însoţită de fulgere amestecate cu ploaie şi grindină, dură 48 de ore. În timpul primei nopţi nava era gata să se scufunde. Cum rafalele urlau cu furie crescândă, velatura fu redusă pe cât era posibil, rămânând numai cu vela foc şi gabierul mare terţarolat.

În această primejdioasă furtună doctorul Filhiol nu putu decât să admire sângele rece al căpitanului Bourcart, curajul ofiţerilor săi, îndemânarea şi devotamentul echipajului. Meşterul Ollive primi toate laudele pentru repeziciunea şi priceperea cu care execută ordinele.

Puţin a lipsit ca ambarcaţiunile de la tribord, cu toate că fuseseră retrase în interior, să nu se sfărâme când vântul împroşca o asemenea cantitate de apă, încât părea că întreaga mare intră în gurile de scurgere ale navei.

În asemenea condiţii se-nţelege că Saint-Enoch n-a putut să se menţină pe direcţie. A trebuit să fugă cu vântul în spate şi chiar o întreagă jumătate de zi, fără să-ntindă pânzele. Este un mers foarte periculos, căci nava riscă să fie înghiţită de valuri. Când navighează pe direcţia vântului cu atâta repeziciune, cârma nu mai poate acţiona şi este dificil să împiedici corabia să se aplece când spre babord, când spre tribord. Atunci talazurile sunt cel mai de temut,

pentru că nu izbesc la prova, construită pentru a le rezista, ci la pupa, unde nava le suportă cu greu asaltul. Mai multe trombe de apă măturară puntea principală a lui Saint-Enoch. Echipajul era gata să desfacă sabordurile pentru a facilita scurgerea apei. Din fericire, gurile de scurgere fură suficiente şi capacele de pe bocaport, bine fixate, rezistară. Oamenii de la cârmă, sub supravegherea lui Ollive, putură ţine direcţia spre vest.

Saint-Enoch scăpă fără avarii grave. Căpitanul Bourcart nu avu de regretat decât pierderea unui trinchetin de vreme rea, pus la pupa, din care nu mai rămase nimic altceva decât nişte fâşii, şuierând ca nişte lovituri de bici în bătaia rafalelor. Numai după această încercare nereuşită de a păstra direcţia, căpitanul Bourcart se hotărî să fugă cu vântul la pupa. Puterea vijeliei scăzu treptat în noaptea de 10 spre 11 august. La ivirea zorilor, meşterul Ollive putu să întindă o velatură convenabilă. Era însă de temut ca vârful să nu bată spre vest, atunci când Saint-Enoch se mai găsea încă la vreo 800 de mile de coasta Asiei. Ar fi fost nevoit să meargă împotriva vântului şi ar fi întârziat mult. Pe de altă parte, manevrând, însemna să rişti să intri în cuentul rapid din Kouro-Sivo şi să fii dus spre nord-est, ceea ce ar fi compromis poate întreaga camapanie din Marea Ohotsk.

Căpitanul Bourcart se arătă destul de nehotărât. Sigur de soliditatea navei, ca şi de meritele ofiţerilor şi ale echipajului, nu avusese altă temere decât că se va isca această schimbare de vânt, care ar putea să întârzie sosirea în Kurile.

— Oare ne părăseşte norocul, cum prezicea Cabidoulin? Repeta din când în când.

— Cabidoulin nu ştie ce vorbeşte şi ar fi bine să-şi înghită limba, replica meşterul Ollive. Dar cuvintele îi ies pe gură ca apa pe care o scot balenele pe nări! Numai că el suflă întotdeauna sânge!

Şi dacă meşterul fu încântat de acest răspuns, nu este de mirare. Totuşi, o întârziere chiar de numai 15 zile ar fi fost

foarte păgubitoare. Pe la începutul lui septembrie primii gheţari se formează în Marea Ohotsk şi în general balenierele nu vin acolo decât la sfârşitul iernii.

Oricum, după trecerea furtunii uitară repede că Saint-Enoch fusese o dată sau de două ori gata să piară. De aceea se înteţiră glumele la adresa lui Jean-Marie Cabidoulin.

— Vezi, bătrâne, îi zise meşterul Ollive, tu eşti cel care ne-a adus furtuna şi, dacă pierdem campania, va fi tot din vina ta!

— Ei bine, răspunse dogarul, căpitanul nu trebuia să vină să mă ia din prăvălia mea din strada Tournette ca să mă îmbarce pe Saint-Enoch.

— Desigur, Cabidoulin, desigur! Dar, dacă eu aş fi căpitanul Bourcart, ştiu bine ce aş face…

— Şi ce-ai face?

— Ţi-aş atârna câte o ghiulea de fiecare picior şi te-aş arunca peste bord!

— E poate lucrul cel mai bun care mi s-ar putea întâmpla, răspunse Jean-Marie Cabidoulin cu o voce gravă.

— Să-l ia naiba! Exclamă meşterul Ollive, pare că vorbeşte serios…

— Pentru că este ceva serios şi vei vedea cum se va sfârşi această campanie…

— La fel de bine cum a început, bătrâne… cu o singură condiţie însă. Să te debarcăm în larg!

De altfel, dacă viitorul va da sau nu dreptate lui Jean-Marie Cabidoulin, nu se ştie, cert e că nu s-a ivit ocazia în cursul acestei traversări între Vancouver şi Kurile ca echipajul să aprindă cuptorul de topit grăsimea. Degeaba stătură oamenii de veghe cu ochii în patru. Cetaceele foarte rare se arătau numai la distanţe mari. Şi totuşi, în această epocă a anului, meleagurile din apropierea mării Bering sunt cutreierate de balene uriaşe cu pântecele vărgat, de balene din oceanul Arctic, lungi de aproape 30 de metri, culammaki şi umgulliki, care măsoară până la 50 de metri. Care să fie cauza că erau atât de rare acum? Nici domnul

Bourcart şi nici domnul Heurtaux nu-şi puteau explica acest fenomen. Oare să fi fost faptul că animalele prea mult urmărite în mările arctice îşi căutau de pe acum un adăpost – lucru care ar fi trebuit să se întâmple mai târziu – în sud, până în mările antarctice?

— Nu… Nu! Exclamă locotenentul Allotte. Ceea ce nu găsim în această parte a Kurdelor, vom găsi în partea cealaltă. Balenele nu aşteaptă în Marea Ohotsk şi ne vom face plinul folosindu-ne numai de uleiul lor.

Chiar dacă visele locotenentului aveau să se-mplinească, sigur era, în orice caz, faptul că nu se coborâse până acum nici o balenieră. Trebuie notat de asemenea că nu se zărea nici o altă navă, deşi de obicei în luna august balenierele nu părăseau aceste regiuni. Poate că pescuiau în Marea Ohotsk unde balenele mişunau, după spusele locotenentului Romain Allotte. Şi cine ştie dacă printre ele nu era şi Repton care, după informaţiile căpitanului Forth, părăsise golful Marguerite pentru regiunile din nord-vestul Pacificului?

— Ei bine, oricât de norocoasă i-ar fi fost campania, spuneau oamenii, nu va fi capturat totul şi vor rămâne câteva balene şi pentru Saint-Enoch!

Vântul nu se schimbă, aşa cum se temeau. După o acalmie de 24 de ore, începu să bată din nou spre sud-est. Trecură mai multe zile. Păsările de mare, din acelea care se aventurează la câteva sute de mile în larg, se şi aflau în jurul navei şi se odihneau câteodată la capătul vergilor. Nava mergea cu murele la babord cu o viteză medie de 10-11 noduri. Traversarea decurgea în aşa fel, încât domnul Bourcart nu avea de ce să se plângă. La 21 august, după dubla calculare de poziţie de la ora zece şi jumătate şi de la amiază, pe o lumină bună, se aflau la 65 de grade şi 37 minute longitudine şi 49 grade şi 13 minute latitudine. La ora unu, căpitanul şi ofiţerii se strânseră pe dunetă. Saint-Enoch, înclinat spre tribord, lăsa în urma lui o dâră netedă. Deodată, secundul zise:

— Ce se vede colo?

Toate privirile se-ndreptară spre o lungă bandă negricioasă care părea că se târăşte în mod ciudat. Această bandă, văzută prin lunetă, măsura vreo 250-300 de picioare.

— Uite! Exclamă locotenentul Allotte în glumă, n-o fi marele şarpe al mării, de care vorbeşte meşterul Cabidoulin?

Nici n-apucă să-şi termine vorba, că văzu că pe teuga de la provă, cu mâna streaşină deasupra ochilor, dogarul privea în acea direcţie fără să scoată un cuvânt. Doctorului Filhiol, care tocmai urcase pe dunetă, căpitanul Bourcart, întinzându-i luneta, îi spuse:

— Priveşte, te rog…

— Asta seamănă cu o stâncă deasupra căreia zboară o mulţime de păsări, zise domnul Filhiol după câteva minute de atenţie.

— Nu ştiu să fie vreo stâncă în acest loc, declară domnul Bourcart.

— Şi de altfel, adăugă locotenentul Coquebert, e limpede că banda se deplasează.

Cinci sau şase mateloţi se adunară în jurul dogarului, care nu deschidea gura, dar privea cu ochii holbaţi. Şeful echipajului îi spuse atunci:

— Ei bine, bătrâne, să fie oare…

În loc de răspuns, Jean-Marie Cabidoulin făcu un gest care însemna: poate!

Monstrul – dacă monstru era – sau şarpele – dacă era un şarpe – unduia la suprafaţa apei, aproape la trei mile de Saint-Enoch. Capul său enorm, dacă era un cap, părea să aibă o coamă deasă, aşa cum l-au descris întotdeauna legendele norvegiene pe kraken, pe calmar sau alte specimene ale teratologiei marine.

Sigur că nici o balenă, chiar şi din cele mai puternice, n-ar fi putut rezista atacurilor unui asemenea gigant oceanic. Şi, de fapt, oare nu prezenţa lui explica de ce ele au fugit din

această parte a Pacificului? O navă de 500-600 de tone s-ar fi putut desprinde dacă un asemenea animal enorm s-ar fi încolăcit în jurul ei? Deodată întregul echipaj strigă într-un singur glas: „Şarpele de mare… Şarpele de mare!”

Şi privirile nu se mai dezlipiră de monstrul din faţa corăbiei.

— Căpitane, întrebă locotenentul Allotte, n-aţi fi curios să ştiţi dacă acest animal ne-ar putea da aceeaşi cantitate de ulei ca o balenă obişnuită? Eu pariez că scoate 250 de butoaie, dacă reuşim să-l capturăm!

Din clipa în care animalul fusese semnalat, el se apropiase fără-ndoială cu o jumătate de milă sub acţiunea curentului. I se puteau observa mai bine inelele pe care le derula cu mişcări de vierme, coada în lungi zigzaguri, al cărei vârf se ridica uneori, uriaşul cap cu coama zbârlită, de unde nu ieşea nici o suflare de aer şi de apă.

La întrebarea pusă şi apoi repetată de locotenent – dacă să coboare balenierele pe mare – căpitanul Bourcart încă nu răspunsese.

Între timp, domnii Heurtaux şi Coquebert se asociară la cererea locotenentului. Domnul Bourcart, după o ezitare destul de firească, dădu ordin să se întrebuinţeze bărcile, dar nu ca să atace monstrul, ci ca să-l cerceteze mai de-aproape, căci Saint-Enoch nu s-ar fi putut deplasa spre arătare fără risc. Când dogarul văzu că oamenii se apucă să pregătească ambarcaţiunile, se duse la căpitanul Bourcart, şi-i zise cu glas tremurător:

— Căpitane… Căpitane Bourcart… Vreţi să…

— Da, meştere Cabidoulin, vreau să ştiu odată pentru totdeauna despre ce este vorba.

— Este prudent?

— În tot cazul, trebuie făcut!

— Du-te cu ei! Adăugă meşterul OUive.

Dogarul se-ntoarse la teugă fără să răspundă. La urma urmei, îşi bătuseră atâta joc de şarpele său de mare, că

aproape nu-i părea rău de această întâlnire care avea să-i dea dreptate…

Se coborâră cele două baleniere, fiecare cu câte patru mateloţi la rame. În una din ele se afla locotenentul Allotte şi harponerul Ducrest. În cealaltă – secundul Heurtaux şi harponerul Kardek. Desfăcând parâmele, se îndreptară spre animal. Recomandarea căpitanului era formală: trebuia acţionat cu cea mai mare prudenţă.

Domnul Bourean, domnul Coquebert, doctorul Filhiol şi meşterul Ollive rămăseseră pe dunetă, urmărind operaţia după ce se opri mersul navei. Dogarul, fierarul şi dulgherul, ceilalţi doi harponeri, şeful ospătar, bucătarul şi mateloţii se adunară la prova. Cât despre elevii marinari, aplecaţi deasupra bastingajului îşi manifestau curiozitatea împletită cu puţină fricǎ. Toate privirile urmăreau ambarcaţiunile. Ele înaintară încet, totuşi se aflară curând la o jumătate cablu de nemaipomenitul animal şi toată lumea se aştepta ca el să se ridice pe neaşteptate. Dar monstrul rămânea nemişcat şi coada sa nu lovea marea. Atunci balenierele se apropiară, merseră pe lângă animal, apoi aruncară asupra lui parâmele fără ca monstrul să facă vreo mişcare; văzând acestea, îl remorcară să-l ducă la navă. Nu fusese decât o algă gigantică, a cărei rădăcină reprezenta un cap, o vegetală asemănătoare acelei panglici imense pe care Peking o întâlnise în 1848 în apele Pacificului.

Meşterul Ollive spuse dogarului fără să-l scutească de zeflemele:

— Poftim, animalul tău… Faimosul tău şarpe de mare! O legătură de ierburi… O algă brună! Ei bine, mai crezi încă, bătrâne?

— Cred ceea ce cred, răspunse Jean-Marie Cabidoulin, şi veţi fi nevoiţi să mă credeţi şi voi într-o bună zi!

VIII.

MAREA OHOTSK.

Kurilele, mai puţin numeroase decât Aleutinele, sunt în cea mai mare parte nelocuite. Trei sau patru dintre ele pot fi

considerate ca insule; aşa sunt Paramusir, Owekotan, Ouchichir şi Matoua. Destul de împădurite, ele posedă un sol fertil. Celelalte, nisipoase şi presărate de stânci, sunt sterpe, improprii oricăror culturi.

Locuitorii insulelor, păroşi şi mici de stat, sunt cunoscuţi sub denumirea de kamciadali.

Domnul Bourcart nu se gândea să facă o escală în acest grup de insule, unde nu avea ce face. Se grăbea să freacă de această barieră, care mărgineşte Marea Ohotsk la sud, pentru a-şi putea începe a doua campanie.

După ce ocoli capul Lopatka al peninsulei Kamciatka, lăsând Paramucirul la babord, Saint-Enoch pătrunse în apele siberiene la 23 august, după 36 de zile de navigaţie, de când pornise din Vancouver.

Vastul bazin Ohotsk, foarte adăpostit de lungul şir al Kurilelor, are o suprafaţă de trei-patru ori mai mare decât Marea Neagră. Ca şi oceanul, e bântuit de furtuni foarte puternice.

Când Saint-Enoch trecu prin strâmtoare, avu loc un accident uşor, dar care ar fi putut fi foarte grav. Nava se găsea în partea cea mai îngustă a strâmtorii, când, din cauza unui curent, etrava se ciocni de un fund de mare ridicat, a cărui poziţie fusese indicată greşit pe hartă. Căpitanul Bourcart se afla atunci pe dunetă, aproape de cârmaci, iar secundul sta la bastingajul babordului. Îndată după ciocnire, care fu destul de uşoară, se auzi comanda: Mascaţi cele trei gabiere!

Imediat echipajul manevră vergile, care fură orientate în aşa fel, încât vântul să bată pânzele invers, astfel ca Saint-Enoch să poată să se desprindă, dând îndărăt.

Dar căpitanul Bourcart văzu că această manevră era insuficientă. Trebuia să se arunce o ancoră la pupa, ca, trăgând lanţul, să se imprime navei o mişcare înapoi.

În aceeaşi clipă o barcă fu lansată pe mare cu o ancoră şi locotenentul Coquebert însoţit de doi elevi marinari se ocupară s-o arunce într-un loc potrivit.

Izbitura, cum am mai spus, n-a fost mare. O navă aşa solid construită ca Saint-Enoch trebuia să scape fără nici o avarie. În plus, cum se produsese pe mare joasă, îndată ce va veni fluxul, ancora împiedicând-o să se afunde mai tare, nava se va ridica de la sine.

Prima grijă a domnuiui Bourcart fu să trimită la pompă pe şeful echipajului şi pe dulgher. Amândoi se convinseră că bastimentul nu ia apă. Nici o urmă de avarie nu se observa nici la bordaj şi nici la coaste.

Nu le mai rămânea decât să aştepte mareea care nu întârzie şi, după câteva hârjâieli ale chilei, Saint-Enoch scăpă din locul unde se petrecuse accidentul. Pânzele sale fură imediat orientate din nou şi, după o oră de drum, Saint-Enoch intra în Marea Ohotsk. Oamenii de veghe îşi reluară posturile pe vergile arborelui mare şi pe cele ale arborelui trinchet, pentru a putea semnala balenele care se vor găsi la distanţă potrivită. Nimeni nu se-ndoia că vor reuşi aici, ca în golful Marguerite şi Noua Zeelandă. Înainte de două luni, Saint-Enoch, întors la Vancouver, va vinde şi al doilea transport la preţuri nu mai puţin bune decât obţinuse pe primul.

Cerul era senin. Un vânt uşor bătea din sud-est. Marea avea hule lungi, fără valuri înspumate, şi nimic nu împiedica mersul ambarcaţiunilor. Se vedeau câteva nave, cele mai multe dintre ele fiind baleniere. Probabil că explorau de câteva săptămâni aceste meleaguri şi-şi vor continua campania până la iarnă. Celelalte corăbii se-ndreptau spre Nikolaevsk, Ohotsk şi Ayan, principalele porturi ale ţinutului, de unde vor pleca apoi în larg.

Încă din acea epocă Nikolaevsk, capitala provinciei Amur, situată aproape de gura marelui fluviu cu acelaşi nume, era un oraş important, al cărui comerţ se dezvolta an de an. Avea un port foarte bine adăpostit în strâmtoarea Tartaria, care desparte litoralul de lunga insulă Sahalin.

Poate că în sufletul lui Jean-Marie Cabidoulin eşuarea navei Saint-Enoch însemna că începuse o eră de nenorociri.

Nu o spunea ritos, dar nu trebuia să-l zgândări prea mult.

Trebuie să recunoaştem că începutul campaniei în Marea Ohotsk nu se arătase prea fericit.

În timpul dimineţii o balenă suflă la vreo două mile depărtare şi domnul Bourcart pregăti imediat cele patru baleniere. Dar în zadar se apucară s-o urmărească. Le fu cu neputinţă s-o revadă după ce se scufundă de trei ori şi oricum ajunsese prea departe.

A doua zi dimineaţa, o încercare asemănătoare dădu greş şi ea. Ambarcaţiunile reveniră la bord fără ca harponerii să fi avut prilejul să lanseze harponul.

Deci balenele nu lipseau în această mare. Oamenii de veghe mai semnalară câteva. Dar, foarte sperioase, nu se lăsau capturate. Celelalte nave erau oare mai norocoase? Căpitanul n-avea de ce să creadă aşa ceva.

Este lesne de închipuit că echipajul simţi o îndreptăţită dezamăgire. Mai mult decât oricine, locotenentul Allotte clocotea de furie şi te puteai teme că, dacă şi data următoare pierde urma balenei, să nu comită vreo imprudenţă, cu toate recomandările repetate ale căpitanului Bourcart.

Acesta luă atunci hotărârea să-l ducă pe Saint-Enoch în insulele Chantar, unde mai fusese timp de două sezoane în condiţii excelente.

Cu trei luni mai devreme, balenierele din Marea Ohotsk ar fi întâlnit ultimele sloiuri din iarna trecută. Nefiind încă dezagregate şi topite, le-ar fi făcut pescuitul mai dificil. Navele sunt silite să meargă de-a lungul acestor câmpuri de gheaţă ca să le poată ocoli pe la capete. Deseori trec două-trei zile înainte de a descoperi un ochi de apă pe unde să-şi continue drumul.

Dar în luna august marea este liberă chiar şi în partea ei septentrională. Mai degrabă aveau a se teme că se formează sloiuri noi, acele „young-ices”, înainte de terminarea celei de-a doua campanii.

La 29 ajunseseră în dreptul insulelor Chantar, grupate în fundul golfului, un golfuleţ îngust care scobeşte mai adânc litoralul provinciei Amur.

Dincolo de acest golfuleţ se deschide un altul, numit Finisto sau de Sud-Vest, unde apa nu este prea adâncă. Domnul Bourcart îl cunoştea şi se duse să ancoreze la vechiul loc.

Acolo se întâmplă un nou accident – de data asta foarte grav. În momentul când ancora atinse fundul, doi mateloţi se căţărară pe verga micului gabier pentru a face o manevră la arborele trinchet. Când lanţul ancorei se-ntinsese ţeapăn, meşterul Ollive primi ordinul să strângă velele gabierului. Din nenorocire, uită să strige mateloţilor să se ferească şi să se ţină bine. În clipa când fungile fură desprinse, vela căzu în dreptul colierului în care era fixată verga, când unul din mateloţi avea un picior pe şarturi, iar celălalt pe tapapia vergii. Surprins în această poziţie, nu mai avu timp să se agaţe cu mâinile de şarturi şi se prăbuşi pe bordul bărcii secundului, de unde fu azvârlit în mare.

De data aceasta, nefericitul, care se numea Rollat şi nu împlinise încă 30 de ani, mai puţin norocos decât camaradul său care fusese salvat în împrejurări identice în Noua Zeelandă, dispăru pentru totdeauna înghiţit de valuri.

De îndată se coborî barca şi se aruncară colaci de salvare pe deasupra bastingajului. Dar fără-ndoială că Rollat se rănise grav, îşi rupsese probabil o mână sau un picior. El nu reveni la suprafaţă şi camarazii săi îl căutară în zadar.

A tost prima victimă a acestei campanii a lui Saint-Enoch, primul dintre oamenii care nu se mai întorc în port. Accidentul făcu o impresie adâncă în sufletul tuturor. Nu-l vor mai revedea niciodată pe Rollat, bunul matelot preţuit de şefi şi iubit de toţi.

Dulgherul îi spuse şefului de echipaj:

— Oare asta nu înseamnă că vom avea ghinion?

Mai multe zile trecură de la această nenorocire şi, dacă se zăriră câteva balene, niciuna nu putu fi prinsă. Căpitanul

unei nave norvegiene, care făcea escală în golful Finisto, declară că, de când ţine minte, nimeni n-a văzut un sezon atât de prost. După părerea lui, Marea Ohotsk va fi curând părăsită ca loc de pescuit.

Într-o dimineaţă, în momentul când o corabie intra în golf, locotenentul Coquebert exclamă:

— Ei bine… Iată-l!

— Pe cine? Întrebă domnul Heurtaux.

— Pe Repton!

Într-adevăr, baleniera engleză, mergând spre nord-est se arătă la mai puţin de două mile depărtare.

Dacă fusese recunoscut de Saint-Enoch, nu-ncăpea îndoială că şi el recunoscuse corabia franceză. De altfel şi acum, ca şi prima dată, căpitanul King nu încercă să intre în relaţii cu căpitanul Bourcart.

— Să-l ia naiba! Exclamă Romain Allotte.

— Se pare că n-a avut mai mult noroc în Marea Ohotsk decât în golful Marguerite, zise domnul Heurtaux.

Într-adevăr, adăugă locotenentul Coquebert, nu văd să aibă un caric prea mare şi m-ar mira să-şi fi umplut mai mult de un sfert din butoaie…

— La urma urmei s-ar zice că nici celelalte nave nu s-au bucurat de un pescuit bun anul ăsta. Trebuie să credem că, dintr-o cauză sau alta, balenele au părăsit aceste meleaguri pentru a nu se mai întoarce niciodată!

În orice caz părea îndoielnic ca Saint-Enoch să facă o campanie bună înainte de apariţia gheţurilor. Aici, fără să vorbim de alte porturi pe care le posedă, coasta nu este cu desăvârşire pustie. Băştinaşii coboară deseori din munţi fără să-i stingherească pe pescari. Dar, când oamenii merg pe uscat să taie lemne, dacă nu au a se teme de bipezi, trebuie să fie foarte precauţi cu anumite patrupede periculoase. Urşii, numeroşi în ţinut, ies în cete din pădurile vecine, atraşi de scheletele balenelor eşuate pe mal, de care par să fie foarte amatori. De aceea oamenii de

corvoadă de pe Saint-Enoch luau cu ei lănci pentru a se apăra împotriva agresiunilor acestor plantigrazi.

Ruşii procedează altfel. În prezenţa unui urs operează cu o îndemânare specială. Aşteptând animalul cu curaj, îngenunchează pe sol şi-şi pun deasupra capului amândouă mâinile în care ţin un cuţit. Îndată ce ursul s-a repezit la ei, îşi bagă singur cuţitul în burtă şi cade lângă vitejii săi adversari.

Aproape în fiecare zi, după ce ridica ancora, Saint-Enoch, manevrând, ieşea din golful Finisto în căutarea balenelor şi se-ntorcea seara la locul de ancorare fără nici un rezultat.

Alte dăţi, când avea un vânt prielnic, ieşea în larg, cu oamenii de veghe la posturile lor de observaţie şi balenierele gata de acţiune. Dar cel mult un cetaceu era semnalat o dată în 24 de ore şi la distanţe aşa de mari, încât nu putea fi urmărit. Saint-Enoch ajunse apoi în dreptul micului port Ayan, de pe coasta occidentală, unde comerţul de blănuri a căpătat o mare dezvoltare.

Acolo echipajul reuşi să captureze un pui de balenă de mărime mijlocie – din specia celor pe care americanii le numesc „Krampsess”. Plutea mort şi nu dădu decât şase butoaie de un ulei asemănător cu al caşaloţilor.

Cum se vede, rezultatele acestei campanii în nordul Pacificului ameninţau să fie proaste.

— Şi încă, spuse domnul Heurtaux către doctorul Filhiol, dacă eram aici iarna, am fi putut vâna lupi de mare… Începând din octombrie, ei populează gheţurile Mării Ohotsk şi blănurile lor se vând la preţuri destul de mari.

— Din nefericire, domnule Heurtaux, iarna nu va veni decât peste câteva săptămâni şi la acea epocă Saint-Enoch va fi părăsit aceste regiuni.

— Atunci, domnule Filhiol, vom reveni cu cala sau – cum se mai spune – cu… Burta goală…!

Este foarte adevărat că îndată ce se formează primele sloiuri, amfibiile, lupii de mare sau altele apar cu sutele, dacă nu cu miile, pe suprafaţa câmpurilor de gheaţă. În

timp ce se-încălzesc la soare, este uşor să le capturezi, cu condiţia să-i surprinzi dormind. Balenierele se apropie cu pânzele întinse, câţiva oameni debarcă, apucă animalul de picioarele dinapoi şi îl transportă în ambarcaţiune. De altfel aceşti lupi de mare, foarte bănuitori, au auzul extrem de fin şi văzul de o agerime surprinzătoare, încât, când unul din ei dă alarma, toţi se bulucesc, dispărând repede sub gheţuri.

La 4 septembrie, locotenentul Coquebert mai întâlni o balenă moartă. După ce îi legă parâma de coadă, o aduse lângă bord, unde fu aşezată pentru a fi întoarsă a doua zi.

Se făcu deci foc în cuptor şi întrebuinţară ziua întreagă să pregătească topirea grăsimii.

Remarcară că animalul fusese rănit de curând în coapsă, dar nu de harpon. Rana se datora muşcăturii vreunui rechin cu spini. Balena nu dădu decât 45 de butoaie de ulei.

De obicei, la pescuitul din Marea Ohotsk se procedează altfel decât în alte regiuni. Balenierele trimise departe de navă rămân acolo cinci sau şase zile înainte de a reveni la bord. Dar nu stau tot timpul pe mare. Seara trag la mal şi sunt scoase pe uscat ca să nu le ia fluxul. Oamenii îşi construiesc nişte colibe de frunziş unde iau masa şi rămân până în zori, ferindu-se de atacurile urşilor. Apoi îşi continuă vânătoarea.

Mai multe zile trecură până când Saint-Enoch ancoră din nou în golful Finisto. Se-ndreptă chiar spre nordul golfului, până în dreptul târgului Ohotsk, port frecventat al litoralului, dar nu se opri.

Domnul Bourcart, care nu pierduse orice speranţă, vru să înainteze până la peninsula Kamciatka, unde poate că se adăpostiseră balenele, aşteptând perioada când aveau să treacă din nou printre insulele Kurile. Era exact ceea ce făcuse şi Repton după ce încărcase la bord câteva sute de butoaie.

Saint-Enoch, profitând de un vânt prielnic din sud-vest, se-ndreptă către partea îngustă a Mării Ohotsk, cuprinsă între peninsulă şi coasta siberiană.

După ce alese locul de ancorare la 2-3 mile depărtare de mal, cam în dreptul micului port Yamsk, căpitanul Bourcart se hotărî să trimită trei bărci în căutarea balenelor, fără să le fixeze timpul de întoarcere, dar cu condiţia să nu se separe unele de altele.

Balenierele secundului şi celor doi locotenenţi fură desemnate să navigheze împreună având ca harponeri pe Kardek, Durut şi Ducrest, patru oameni şi doi novici, precum şi toate armele necesare ca lănci, tunuri de tranşee şi toporişti. Plecate la ora opt, balenierele se-ndreptară spre nord-vest, luând-o de-a lungul coastei.

Un vânt uşor le favoriza mersul şi pierdură curând din ochi, ocolind o limbă de pământ, locul de ancorare de unde porniseră. Toată dimineaţa nu se zări nici o balenă în larg. Îşi puneau întrebarea, dacă poate nu fugiseră din aceste locuri din aceeaşi cauză ca şi din Marea Ohotsk şi golful Marguerite.

Totuşi, pe la orele patru după-amiază, mai multe jeturi de apă se ridicară la trei mile distanţă spre nord-est, nişte jeturi curate, la intervale regulate. Câteva balene zburdau la suprafaţă, cât se poate de vii. Din nefericire amurgea şi era prea târziu ca să le urmărească. Soarele apunea în spatele munţilor siberieni din vest. Seara ar fi coborât înainte să fi fost posibil să lansezi harponul şi prudenţa cerea să nu rămâi noaptea pe mare. Domnul Heurtaux dădu celor două baleniere, care se aflau la vreo jumătate de milă depărtare, semnalul de întoarcere şi, când se aflară toate una lângă alta, spuse: „Debarcarea! Mâine în zori, vom porni în larg!”

Poate că Romain Alotte ar fi preferat să nu-şi întrerupă vânătoarea, dar trebui să se supună. Hotărârea domnului Heurtaux era înţeleaptă. Dacă mergeai în aceste condiţii, nu se putea şti până unde riscau să fie antrenate ambarcaţiunile.

Şi nu trebuia să ţină seama şi de distanţa de 11-12 mile care-i despărţea de Saint-Enoch?

Când traseră la mal, în fundul unui liman îngust, oamenii aduseră bărcile pe nisip. Pentru cele 7-8 ore, cât vor rămâne pe coastă, domnul Heurtaux nu crezu de cuviinţă să pună să se construiască neapărat o colibă. Mâncară sub un pâlc de stejari stufoşi, apoi se culcară pe pământ să doarmă. Domnul Heurtaux avu prevederea să pună un om de pază, înarmat cu o lance şi un harpon. Avea să fie schimbat din două în două ore, cu sarcina de a apăra tabăra improvizată împotriva urşilor.

Şi iată cum, după spusele locotenentului Allotte, din lipsă de balene pescuiau urşi!

Noaptea nu fu tulburată decât de nişte urlete îndepărtate şi, când se iviră zorile, toată lumea era gata de plecare. În câteva clipe, mateloţii duseră bărcile la apă şi porniră în larg.

Timpul era ceţos, ceea ce se-ntâmpla destul de des în acea lună şi la această latitudine. Vederea se mărginea la o distanţă de o jumătate de milă. Ceaţa se va risipi probabil după câteva ore de soare. În cursul dimineţii se lumină şi, deşi cerul rămânea acoperit în straturile înalte, se putea vedea acum până la orizont. Balenierele se-ndreptară spre nord-est, fiecare având libertate de mişcare şi nu era de mirare că locotenentul Allotte, îndemnându-şi oamenii, se afla în fruntea lor. Semnală deci primul o balenă care sufla la trei mile depărtare şi se luară toate măsurile ca să fie prinsă. Cele două ambarcaţiuni manevrară pentru a ajunge până la animal. Trebuiră, pe cât posibil, să nu-i atragă atenţia. De altfel tocmai se scufundase şi aveau de aşteptat ieşirea la suprafaţă. Când balena apăru la mai puţin de un cablu depărtare, locotenentul Coquebert era la cea mai potrivită distanţă pentru a împunge. Harponerul Durut, în picioare în faţă, în timp ce mateloţii trăgeau vârtos la rame, sta gata să lanseze harponul.

Uriaşul mamifer marin, cu capul îndreptat spre larg, nu simţea primejdia. Întorcându-se, trecu atât de aproape de

ambarcaţiune, încât Durut cu multă îndemânare putu să-i înfigă ambele harpoane sub înotătoarele pectorale.

Mamiferul nu făcu nici o mişcare, ca şi cum n-ar fi simţit înţepătura. Era un noroc, căci în acest moment, jumătate din trupul său aflându-se sub ambarcaţiune, ar fi fost de ajuns o singură lovitură de coadă ca să fărâmiţeze barca.

Deodată se scufundă, dar pe neaşteptate şi la asemenea adâncime, încât parâma scăpă din mâinile locotenentului şi acesta nu avu timp decât să-şi fixeze la capătul ei colacul de salvare. Când animalul ieşi la suprafaţă, domnul Heurtaux se găsea în imediata sa apropiere şi Kardek îşi lansă harponul. De data aceasta nu mai fu nevoie să dea frânghie.

Celelalte două baleniere sosiră şi ele. Aruncară cu lănciile, toporişca tăie una din înotătoarele mamiferului, care, după ce suflă apa cu sânge, muri fără să se fi zvârcolit prea mult.

Acum se punea problema remorcării animalului până la Saint-Enoch. Distanţa era mare, aproape cinci mile, ceea ce însemna o muncă foarte grea.

Atunci domnul Heurtaux zise primului locotenent:

— Coquebert, întinde vela şi profită de vântul prielnic pentru a ancora la Yamsk… Căpitanul Bourcart se va grăbi să pornească şi ne va întâlni în drum, dacă merge spre nord-est…

— Am înţeles, răspunse locotenentul.

— Cred că vei ajunge la Saint-Enoch înainte de căderea nopţii, reluă domnul Heurtaux. În orice caz, dacă trebuie să aşteptăm până se face ziuă, vom aştepta. Cu o asemenea masă la remorcă, cred că nu vom parcurge nici o milă pe oră.

Era cel mai bun lucru de făcut. Astfel, baleniera după ce întinse vela şi-şi puse în mişcare ramele o luă spre coastă.

Cât despre celelalte două ambarcaţiuni, curentul fiind prielnic, îşi urmară încet drumul în aceeaşi direcţie. În aceste condiţii nu mai putea fi vorba să-şi petreacă noaptea pe litoralul care era la mai mult de patru mile depărtare. De

altfel, dacă barca locotenentului Coquebert nu va suferi o întârziere, Saint-Enoch va ajunge la ei până-n seară.

Din nefericire, pe la cinci ceţurile începură să se îngroaşe, vântul se opri şi raza de vizibilitate se reduse la 100 de stânjeni.

— Negura îl va împiedica pe căpitanul Bourcart să vină la timp, zise domnul Heurtaux.

— În cazul că barca a găsit locul de ancorare, rosti harponerul Kardek.

— N-avem altceva de făcut decât să rămânem lângă balenă, adăugă locotenentul Allotte.

— Într-adevăr, răspunse domnul Heurtaux.

Scoaseră din sac proviziile: carne sărată şi pesmeţi, apă dulce şi rachiu. Oamenii mâncară şi se-ntinseră să doarmă până în zorii zilei. Totuşi noaptea nu fu prea liniştită. Pe la ora unu dimineaţa, pirogile, scuturate de un ruliu puternic, riscau să-şi rupă parâmele care trebuiră dublate.

De unde venea ciudata agitaţie a mării? Nimeni nu putu găsi o explicaţie.

Domnul Heurtaux se gândi că vreun mare steamer trecea în imediata apropiere şi-şi arătă temerea să nu izbească balenierele care se aflau în plină ceaţă.

Îndată unul din mateloţi suflă de câteva ori din cornet, dar nu primi nici un răspuns. Nu se auzi de altfel nici zgomotul unor elice, nici nu se văzu fumul care însoţeşte un vapor în mers, după cum nu se întrezăriră nici lumini de poziţie.

Apa clocoti vreo 40 de minute, învârtejirea ei fu atât de mare în anumite momente, încât domnul Heurtaux se gândi chiar să abandoneze mamiferul, dar în cele din urmă luă sfârşit şi noaptea se-ncheie în linişte.

Care fusese cauza tulburării apelor? Nici domnul Heurtaux, nici locotenentul Allotte nu puteau să-şi închipuie. Un vapor…!

Dar în acest caz fenomenul n-ar fi ţinut atât de mult. Apoi toţi credeau că au auzit nişte nechezări formidabile, nişte

sforăituri, zgomote foarte diferite de cele scoase de vaporii care trec prin supapele vaselor cu aburi.

Dimineaţa următoare, ceaţa se risipi ca în ajun. Saint-Enoch încă nu apăruse. Vântul într-adevăr bătea foarte slab. Totuşi, pe la orele 9 dimineaţa, când briza deveni mai puternică, unul din harponeri îl semnală la sud-vest, mergând destul de repede.

La distanţă de o jumătate cablu de baleniere, domnul Bourcart opri nava până ce se aduse mamiferul, căruia i se legă şi parâma la coadă îndată ce se află lipit de bord. Avură nevoie de aproape o zi întreagă pentru a-l întoarce, căci era enorm. A doua zi încinseră cuptorul şi, după o muncă de 48 de ore, dogarul estimă la 125 de butoaie cantitatea de ulei dus în cală.

Câteva zile mai târziu Saint-Enoch ancora din nou aproape de coasta Kamciatkăi. Bărcile îşi reîncepură căutările. Dar nu avură prea mult succes; două balene, de un volum mic, fură împunse şi alte trei fură întâlnite moarte, cu pântecele deschis, cu maţele sfâşiate, încât nu putură alege nimic din ele. Au fost atacate de cineva? Era inexplicabil.

Era limpede că şansa nu mai ţinea cu Saint-Enoch şi, fără a ajunge la pronosticurile negre ale lui Jean-Marie Cabidoulin, totul te făcea să crezi că această a doua campanie va fi proastă.

În adevăr, sezonul de pescuit se apropia de sfârşit. Niciodată balenierele nu-l prelungesc în apele siberiene dincolo de luna septembrie. Frigul începuse să pişte şi oamenii trebuiră să-şi pună hainele de iarnă. Colona termometrului oscila în jur de zero grade. Cu scăderea temperaturii, marile furtuni vor domni în Marea Ohotsk. Gheţarii vor începe să se formeze de-a lungul litoralului. Apoi câmpurile de gheaţă se vor întinde cu încetul către larg şi, în aceste condiţii, se ştie cât de dificil, dacă nu chiar imposibil, devine pescuitul.

În plus, dacă Saint-Enoch nu se bucurase de cine ştie ce noroc, parcă nici celelalte baleniere nu avuseseră mai mult

succes, după informaţiile culese de căpitanul Bourcart fie în insulele Chantar, fie la Ayan şi la Yamsk. De aceea, cele mai multe nave căutau să-şi găsească adăpost pentru iernat.

Acelaşi lucru se-ntâmpla şi cu Repton, pe care un om de veghe îl semnală în dimineaţa zilei de 31. Tot aşa de puţin încărcat, naviga cu toate pânzele întinse spre est, cu scopul de a trece fără-ndoială bariera Kurilelor. Foarte probabil, Saint-Enoch era ultima navă care părăsea Marea Ohotsk. Sosise ziua s-o facă, altfel risca să fie blocat de gheţari.

După spusele meşterului Cabidoulin, încărcătura nu atinsese până acum mai mult de 550 de butoaie – abia o treime din ceea ce putea conţine cala.

— Cred, zise domnul Heurtaux, că nu mai avem nimic de făcut aici şi nu trebuie să întârziem…

— E şi părere mea, răspunse domul Bourcart. Să profităm, atâta timp cât trecerile din Kurile sunt încă libere.

— Aveţi intenţia, domnule căpitan, întrebă doctorul Filhiol, să vă întoarceţi la Vancouver?

— Probabil, răspunse domnul Bourcart. Dar, înaintea acestei lungi traversări, Saint-Enoch va face o escală la Kamciatka. Această escală este neceară în vederea reînnoirii proviziei de carne proaspătă. La nevoie, putem chiar ierna la Petropavlovsk.

Saint-Enoch porni deci spre sud-est şi coborî de-a lungul coastei. După ce ocoli capul Lopatka, urcă spre nord şi la 4 octombrie după-amiază se găsi în faţa Petropavlovskului.

IX.

ÎN KAMCIATKA.

Kamciatka este o lungă peninsulă siberiana, udată de fluviul cu acelaşi nume, care se află situată între Marea Ohotsk şi Oceanul Arctic. Ea are o lungime de 1 350 kilometri şi o lăţime de 400 kilometri.

Această provincie aparţine ruşilor din anul 1806. După ce făcuse parte din gubernia Irkutsk, forma în acea perioadă una din cele opt provincii ale Siberiei.

Kamciatka are relativ puţini locuitori – abia unul singur pe kilometru pătrat. De altfel solul pare prea arid pentru culturi, cu toate că temperatura medie este mai puţin scăzută decât în alte părţi ale Siberiei. Este plin de lavă, de pietre poroase şi de cenuşă, provenite din erupţii vulcanice. Osatura îi este în principal alcătuită de un lanţ de munţi întretăiaţi, care se-ntinde spre nord şi spre sud, mai apropiat de litoral în partea de est. Posedă vârfuri foarte înalte. Acest lanţ nu se opreşte la marginea peninsulei. Dincolo de capul Lopatka el se prelungeşte şi prin şirul insulelor Kurile până în apropierea Japoniei. Numeroase porturi se află pe coasta occidentală pe istmul care uneşte Kamciatka cu continentul asiatic. Cel mai important, fără discuţie, este Petropavlovsk, situat la vreo 250 de kilometri de capul Lopatka.

În acest port, Saint-Enoch ancoră pe la cinci seara, la data de 4 octombrie. Ancora căzu la adâncimea îngăduită de fundul apei din golful Avatcha, destul de vast încât să încapă în el toate flotele din lume. Acolo îl găsiră pe Repton, care ajunsese înaintea lor.

Dacă doctorul Filhiol visase vreodată să viziteze capitala Kamciatkăi, îşi va putea împlini visul în împrejurările cele mai fericite. Clima prielnică, cu un aer sănătos şi umed, rar îngăduia ca aerul să fie perfect senin. În această zi, totuşi, la intrarea navei în golful Avatcha, se putea vedea clar lunga linie a şirului de munţi, care formau o privelişte unică. În acest lanţ muntos se pot observa numeroşi vulcani; Schiwelusch, Schiwelz, Kronosker, Kortazker, Powbrotnaja, Asatchinska şi, în fine, în spatele târgului atât de pitoresc încadrat, vulcanul Koriatski, alb de zăpadă, al cărui crater aruncă aburi fulginoşi amestecaţi cu flăcări.

Oraşul, care era încă într-un stadiu rudimentr de dezvoltare, se compunea dintr-o aglomerare de case de lemn. La poalele munţilor înalţi, ele păreau nişte jucării pentru copii împrăştiate fără nici o noimă. Din diversele clădiri, cea mai curioasă este o bisericuţă bizantină de un

roşu aprins, cu un acoperiş verde şi clopotniţa la o distanţă de 50 de paşi.

Doi navigatori, unul danez şi altul francez, sunt onoraţi la Petropavlovsk de monumente comemorative: Bering şi comandantul de Laperouse. O coloană se înalţă pentru primul şi o construcţie ortogonală, acoperită cu plăci de fier, pentru al doilea.

În această provincie, doctorul Filhiol n-ar fi putut întâlni aşezări agricole mai însemnate. Datorită umidităţii permanete, solul este bogat în păşuni şi dă câte trei recolte de fân pe an. Cereale sunt puţine şi legumele nu cresc decât în mică măsură, afară de conopidă, care atinge proporţii colosale. Nu se văd decât lanuri de orz şi ovăz, poate mai productive decât în alte părţi ale Siberiei septentrionale, clima de aici fiind mai puţin aspră între cele două mări care scaldă peninsula.

Domnul Bourcart avea de gând să facă o escală scurtă la Petropavlovsk, numai pentru a-şi putea procura carne proaspătă. Dar încă nu hotărâse locul unde va ierna Saint-Enoch. Această chestiune constituia obiectul unei convorbiri între el şi domnul Heurtaux, menită luării unei decizii definitive. Iată ce spuse căpitanul Bourcart:

— Nu cred că-i bine să petrecem iarna la Petropavlovsk, cu toate că aici o navă nu trebuie să se teamă că ar putea fi blocată de gheţuri, deoarece golful Avatcha rămâne totdeauna liber, chiar pe gerurile cele mai mari.

— Domnule căpitan, întrebă secundul, vă gândiţi să vă întoarceţi la Vancouver?

— Probabil, chiar dacă ar fi numai ca să vând acolo uleiul din butoaiele noastre.

— Adică o treime din caric, cel mult, răspunse secundul.

— Ştiu, Heurtaux. Dar de ce să nu profităm de preţurile mari şi cine ştie dacă vor fi aceleaşi anul viitor?

— Nu vor scădea, domnule căpitan, dacă balenele – aşa cum se pare – vor să fugă din regiunile Pacificului septentrional.

— Este într-adevăr un lucru inexplicabil, răspunse domnul Bourcart, şi poate că balenierele nu vor mai fi ispitite să se întoarcă în Marea Ohotsk.

— Dacă ne întoarcem la Victoria, reluă domnul Heurtaux, Saint-Enoch va ierna acolo?

— Asta vom hotărî mai târziu… Traversarea de la Petropavlovsk la Victoria va dura 6-7 săptămâni, dacă se va face fără nici un impediment şi, cine ştie, poate că prindem în drum 2-3 balene! Trebuie să se găsească pe undeva, dacă nu le mai întâlneşti nici în Marea Ohotsk, nici în golful Marguerite…

— E posibil să caute refugiu în strâmtoarea Bering, domnule căpitan.

— Da, Heurtaux, dar sezonul este prea avansat ca să urcăm la latitudini atât de înalte. Am fi curând opriţi de banchize… Nu… Să încercăm în timpul traversării să dăm câteva lovituri de harpon…

— La drept vorbind, spuse secundul, n-ar fi mai bine să ne întoarcem în Noua Zeelandă în loc să iernăm la Victoria?

— M-am gândit şi la această soluţie, răspunse domnul Bourcart. Totuşi, înainte de a decide, să aşteptăm ca Saint-Enoch să fi ajuns la Vancouver.

— Deci, căpitane, nu poate fi vorba în nici un caz să ne întoarcem în Europa?!

— Nu, nu înainte de a fi făcut un sezon încheiat anul viitor.

— Atunci, întrebă domnul Heurtaux, terminând convorbirea, nu vom întârzia să părăsim Petropavlovskul?

— Îndată ce vom termina cu aprovizionarea, răspunse domnul Bourcart.

Aceste proiecte, aduse la cunoştinţa echipajului, primiră aprobarea generală – mai puţin cea a dogarului.

Într-o zi, când meşterul Ollive îl întâlni în una din cârciumile din târg înaintea unei sticle de vodcă, îl întrebă:

— Ei bine, bătrâne, care este părerea ta cu privire la hotărârea căpitanului?

— Părerea mea, răspunse Jean-Marie Cabidoulin, este că Saint-Enoch ar face mai bine să nu se-ntoarcă la Vancouver.
— De ce?
— Pentru că drumul nu este sigur!
— Ai vrea să iernezi la Petropavlovsk?
— Nu.
— Atunci?
— Atunci cel mai bine ar fi să mergem spre sud şi să ne-ntoarcem în Europa…
— Asta-i ideea ta?
— Este ideea mea şi este cea bună!

Saint-Enoch, în afară de câteva mici reparaţii, nu avea decât să se reaprovizioneze cu carne proaspătă şi cu combustibil. Era o treabă care nu suferea amânare şi echipajul se ocupă cât mai grabnic de ea.

Se vedea de altfel că şi Repton face acelaşi lucru, ceea ce arăta că are aceleaşi intenţii. Mai mult ca sigur că şi căpitanul King va ridica în scurt timp ancora. Încotro se va îndrepta? Domnul Bourcart nu reuşi să afle.

Doctorul Filhiol profită de această escală pentru a vizita împrejurimile, aşa cum făcuse şi la Victoria, e drept, pe o rază mult mai restrânsă. Din punct de vedere al mijloacelor de deplasare, Kamciatka nu ajunsese încă la nivelul insulei Vancouver.

Cât depre locuitori, aceştia aveau o înfăţişare cu totul diferită de a indienilor care trăiesc în Alaska şi Columbia engleză. Erau cu pieptul lat, ochi bulbucaţi, fălci puternice, buze groase şi părul negru – oameni robuşti, dar cu trăsături greoaie. Şi cât de inteligentă fusese natura când i-a înzestrat cu un nas cât mai mic cu putinţă într-o ţară unde resturile de peşte, lăsate în aer liber, afectează atât de neplăcut nervul olfactiv. Oamenii au pielea de culoarea roşie-gălbuie, dar mai albă la femei, atât cât e la vedere. De obiei, cele cochete îşi acoperă faţa cu o băşică de oaie lipită cu clei şi se boiesc cu un suc roşu de plante, amestecat cu grăsime de peşte.

Îmbrăcămintea este alcătuită din piei vopsite în galben cu coajă de răchită, din cămăşi de pânză sosite din Rusia sau Buhara şi din pantaloni pe care-i poartă şi bărbaţii şi femeile. Cei din Kamciatka ar putea fi uşor confundaţi în această privinţă cu locuitorii Asiei septentrionale.

Trebuie să adăugăm că, graţie aerului sănătos, cei din Kamciatka se bucură de o sănătate de fier şi bolile sunt foarte rare în acest ţinut.

Medicii n-ar face avere! Trebuie să fi spus doctorul Filhiol, văzând bărbaţii şi femeile plini de vigoare şi de o svelteţe neobişnuită, datorită exerciţiilor fizice. Unde mai pui, că nu încărunţesc niciodată înainte de vârsta de 60 de ani. În rest, populaţia din Petropavlovsk se arată binevoitoare şi ospitalieră. Dacă le poţi găsi vreun cusur, ar fi că prea sunt petrecăreţi. Nu trudesc din greu, deoarece se pot hrăni fără mare bătaie de cap sau cheltuială. Peştele, mai ales somonul, fără să mai vorbim de delfin, se găseşte în mare cantitate şi chiar câinii mănâncă aproape numai peşte. Aceşti câini, slabi dar robuşti, sunt întrebuinţaţi la tragerea săniilor. Un instinct foarte sigur le permite să se orienteze în mijlocul viscolelor atât de frecvente pe-aici. Locuitorii din Kamciatka nu sunt numai pescari, ci şi vânători. În păduri se găsesc cu prisosinţă diverse patrupede ca zibeline, hermine, vidre, reni, lupi şi oi sălbatice – un vânat care le aduce un câştig bun. Urşi negri se întâlnesc de asemenea în număr mare în munţii peninsulei. Tot aşa de primejdioşi ca şi cei din golful Ohotsk. Atunci când te aventurezi în împrejurimile Petropavlovskului, trebuie să-ţi iei toate măsurile de prevedere, căci totdeauna există posibilitatea unor atacuri din partea lor.

Capitala Kamciatkăi nu număra pe atunci mai mult de 1 100 de locuitori. Sub Nicolae I a fost înconjurată de fortificaţii, pe care flotele anglo-franceze le-au distrus în parte în războiul din 1855. Meterezele vor fi fără-ndoială ridicate din nou, deoarece Petropavlovsk este un punct

strategic de mare importanţă, iar superbul golf Avatcha trebuie păzit de orice agresiune.

Echipajul de pe Saint-Enoch se ocupă totodată să-şi refacă provizia de lemne, atât în vederea drumului lung pe care-l avea de făcut, cât şi pentru cazul când va fi capturată vreo balenă în timpul traversării. Dar procurarea combustibilului pe litoralul Kamciatkăi se dovedi mai grea decât pe malul Mării Ohotsk. Oamenii trebuiră să se depărteze cu trei sau patru mile pentu a ajunge la o pădure care acoperă primele pante ale vulcanului Kocratski. Erau deci nevoiţi să transporte lemnele cu sănii trase de câini ca să le aducă la bord.

Din 6 octombrie, meşterul Cabidoulin, dulgherul Thomas şi alţi şase oameni luară ferăstraie şi topoare şi se urcară pe o sanie închiriată de căpitanul Bourcart şi condusă de un băştinaş cu îndemânarea unui adevărat mujic. La ieşirea din oraş, sania o luă pe un drum, mai degrabă un fel de potecă, care şerpuia printre câmpuri de orz şi ovăz. Apoi trecu prin întinse păşuni secerate de curând şi udate de numeroase pâraie. După ce sania goni pe acest traseu, ajunseră la pădure pe la şapte şi jumătate. De fapt, era doar o pădure de pini, lariţă şi alţi copaci răşinoşi, care nu-şi pierd frunzele tot anul şi rămân veşnic verzi. Douăsprezece baleniere ar fi putut cu greu să găsească aici lemnul necesar. Ceea ce-l făcu pe dulgherul Thomas să spună:

— Sigur că nu Kamciatka ne va încinge cuptoarele!

— Se află aici mai multe lemne decât vom arde noi, răspunse meşterul Cabidoulin.

— Cum asta?

— Pentru că balenele s-au dus pe copcă şi n-are rost să tăiem copacii, dacă nu va fi nevoie să aprindem cuptorul.

— Fie, răspunse dulgherul, dar alţii nu sunt de aceeaşi părere şi mai speră să dea câteva lovituri de harpon!

Într-adevăr, în acelaşi loc mai lucra o echipă la marginea potecii.

Erau şase mateloţi de pe Repton, care în ajun începuseră lucrul sub ordinele secundului Strok. Poate că nava engleză trebuia să plece spre Vancouver ca şi Saint-Enoch.

Oricum, dacă în faţa lor nu s-ar fi înălţat decât 100 de copaci, amândouă balenierele şi-ar fi făcut rost de lemnul de care aveau nevoie. Aşadar nu vor avea de ce să se certe pentru o rădăcină sau o creangă. Şi nici cuptorul englezului, nici cel al francezului nu vor sta din lipsă de combustibil.

În plus, dulgherul prevăzător nu-şi duse oamenii în partea unde lucrau cei de pe Repton. Nu intraseră în legătură pe mare, nu o vor face nici pe uscat. Pe bună dreptate, domnul Bourcart recomandase că, dacă-i întâlnesc pe mateloţii de pe Repton, să se ferească de orice contact cu ei. Astfel că echipa de pe Saint-Enoch începu să lucreze în celălalt capăt al potecii şi după prima zi aduse la bord doi steri de lemne. Dar iată ce se întâmplă. În ultima zi, în pofida recomandărilor căpitanului Bourcart, oamenii de pe Repton şi Saint-Enoch se-ntâlniră în cele din urmă şi începu o ceartă pentru un copac. Englezii nu erau răbdători, francezii nici atât şi, în plus, nu te aflai nici în Franţa, nici în Anglia, ci pe un teren neutru, cum s-ar zice. Curând începu să plouă cu înjurături şi de la cuvinte la pumni nu-i o cale prea lungă, mai ales că echipajul de pe Saint-Enoch încă de acum câteva luni le purta pică celor de pe Repton.

Iar în timpul certei, pe care nici meşterul Cabidoulin şi nici Thomas nu putură s-o împiedice, dulgherul navei engleze îl îmbrânci îndârjit pe matelotul Germinet. Cele două echipe începură să înainteze una împotriva celeilalte. În primul rând, Germinet, nefiind dispus să primească un brânci fără a-l înapoia, sări asupra matelotului englez şi-i smulse şapca, pe care o călcă în picioare exclamând:

— Dacă Repton nu l-a salutat pe Saint-Enoch, cel puţin acest marinar şi-a scos pălăria în faţa noastră!

— Bună! Rostiră camarazii săi.

Nu se putea şti care dintre cele două echipe, cu acelaşi număr de oameni, va câştiga lupta. Toţi mateloţii, a căror supărare creştea, erau înarmaţi cu topoare şi cuţite. Dacă se aruncau unii asupra altora, avea să curgă sânge şi chiar să se facă moarte de om.

De aceea, mai întâi dulgherul şi meşterul Cabidoulin căutară să-i liniştească pe oamenii lor porniţi să le dea o lecţie adversarilor. Pe de altă parte, secundul Strok, înţelegând gravitatea unei încăierări, reuşi să-i ţină în frâu pe ai lui. Pe scurt, nu avu loc decât un schimb de cuvinte în două limbi şi francezii se-ntoarseră la lucru. De altfel, doborârea copacilor luă sfârşit în acea zi şi echipele nu mai avură deci ocazia să se întâlnească.

După două ore, dogarul, dulgherul şi toţi oamenii se-ntoarseră cu sania până la bordul navei. Iar când domnul Bourcart află ceea ce se petrecuse zise:

— Din fericire, Saint-Enoch nu va întârzia să ridice ancora, căci altfel treaba ar putea să se termine prost!

Într-adevăr, aveai a te teme că mateloţii celor două nave, din ce în ce mai mânioşi, să nu ajungă să se bată pe străzile din Petropavlovsk, cu riscul de a fi arestaţi. Încât, pentru a evita o ciocnire şi urmările ei, prin cârciumi sau birturi, căpitanul Bourcart şi căpitanul King nu mai îngăduiră să se coboare pe uscat.

Este adevărat că cele două nave erau ancorate la mai puţin de un cablu una de alta şi provocările porneau şi se auzeau de pe ambele borduri. Cel mai bun lucru rămânea să se grăbească cu pregătirile de plecare, să îmbarce ultimele provizii şi să ridice ancora cât mai curând. Apoi, odată în larg, să nu navigheze împreună şi mai ales să nu se-ndrepte spre acelaşi port.

Între timp avu loc un incident de natură să-ntârzie şi plecarea navei franceze şi a navei engleze.

În după-amiaza zilei de 8 octombrie, cu toate că bătea o briză uşoară din larg, foarte prielnică pescuitului, toată lumea fu surprinsă văzând şalupele pescarilor din

Kamciatka încercând, cu toate pânzele întinse, să ajungă mai iute în port. Atât de mare le era graba, că multe dintre ele se-ntorceau fără năvoade, părăsite la intrarea în golful Avatcha.

Şi iată ce nu întârzie să afle populaţia din Petropavlovsk. La o jumătate milă departe de golf, toată această flotilă de pescuit a fost îngrozită de vederea unui uriaş monstru marin. Plutea la suprafaţa apei, biciuind-o cu coada, nemaipomenit de furios. Fără-ndoială că povestea se datora în parte închipuirii şi spaimei de care fuseseră cuprinşi pescarii. Dacă le dădeai ascultare, animalul măsura nu mai puţin de 300 de picioare lungime şi 15-20 de picioare grosime. Pe cap avea o coamă, corpul îi era foarte umflat la mijloc şi câţiva mai ziceau că zăriseră la el nişte cleşti formidabili, cum posedă crustaceele enorme. Chiar dacă nu era şarpele de mare al lui Jean-Marie Cabidoulin şi cu condiţia ca fenomenul să nu fi fost o iluzie, însemna că în această parte de mare, în largul golfului Avatcha existase sau mai exista încă unul din animalele teribile, căruia nu i se va mai putea atribui o origină legendară. Trebuia exclusă ipoteza că fusese o algă imensă, de felul celei întâlnite de Saint-Enoch dincolo de Aleutine. Acum era vorba de o fiinţă vie, aşa cum afirmau cei 50-60 de pescari care se refugiaseră în port. Fiind de o asemenea mărime, avea probabil o forţă căreia nu-i putea rezista o navă de felul lui Repton sau Saint-Enoch.

La auzul întâmplării, domnul Bourcart, ofiţerii şi echipajul se întrebară dacă prezenţa acestui monstru în regiunile Pacificului de nord n-a provocat fuga balenelor, dacă gigantul oceanic nu gonise cetaceele mai întâi din golful Marguerite şi apoi din marea Ohotsk şi dacă nu era acelaşi despre care vorbise căpitanul de pe Iwing, aflându-se acum, după ce traversase oceanul, în apele peninsulei Kamciatka.

Iată ce gândea fiecare la bordul lui Saint-Enoch, oare nu avusese dreptate Jean-Marie Cabidoulin, deşi era contrazis de toată lumea, când se arăta convins de existenţa marelui

şarpe al mării sau a vreunui alt monstru marin de genul acesta?

Se iscară deci mari şi pătimaşe discuţii pe acest subiect, atât în careu cât şi în postul echipajului.

Pescarii, intraţi în panică, nu putură însă crede că văd ceea ce de fapt nu văzuseră?

Aceasta era părerea domnului Bourcart, a secundului, a doctorului Filhiol şi a meşterului Ollive. Cei doi locotenenţi se arătară mai puţin convinşi, iar echipajul în marea majoritate nu admitea să fi fost o greşeală. Pentru ei apariţia monstrului era neîndoielnică.

— La urma urmelor, zise domnul Heurtaux, fie că e adevărat sau nu că acest animal neobişnuit există, cred că nu ne vom amâna plecarea.

— Nici gând, răspunse domnul Bourcart, şi n-avem de ce să schimbăm ceva din planurile noastre.

— Ce naiba! Exclamă Romain Allotte, monstrul, oricât ar fi el de monstruos, nu-l va înghiţi pe Saint-Enoch, cum înghite un rechin o bucată de slănină.

— De altfel, zise doctorul Filhiol, în interesul general e mai bine să nu ne pierdem cumpătul.

— Asta-i şi părerea mea, răspunse domnul Bourcart, şi poimâine vom ieşi în larg.

În principiu, hotărârea căpitanului nu întâmpină vreo împotrivire.

— Ei bine, bătrâne, zise meşterul Ollive dogarului, ridicăm totuşi ancora şi dacă o să ne pară rău…

— Va fi prea târziu! Răspunse Jean-Marie Cabidoulin.

— Atunci ar trebui să nu mai plecăm niciodată pe mare?

— Niciodată.

— Deraiezi, bătrâne!

— Hai, mărturiseşte că, din noi doi, eu am avut dreptate!

— Fii serios! Replică meşterul Ollive, ridicând din umeri.

— Eu îţi spun… E acolo… Şarpele de mare.

— Vom vedea.

— Gata, s-a văzut.

În fond, dogarul pe de o parte se temea de o eventuală apariţie a monstrului, pe de alta avea satisfacţia de a fi crezut întotdeauna în existenţa acestuia.

Până la proba contrarie, groaza domnea în târgul Petropavlovsk. Erau destui cei care, datorită superstiţiilor, nu puneau la îndoială sosirea acestui animal fabulos în apele siberiene şi n-ar fi crezut că pescarii să se fi înşelat.

Locuitorii nu încetau să supravegheze golful Avatcha, temându-se ca groaznica arătare să nu caute să se adăpostească acolo. Orice val mai mare, ce se forma pe întinsul oceanului, îi era pus în seamă. El era acel care tulbura apele până-n adâncimi! Orice şuierat de vânt mai puternic le părea zgomotul pe care-l făcea când izbea aerul cu lunga-i coadă. Şi, dacă ajungea să intre în port, dacă această fiinţă totodată şarpe şi şopârlă, această amfibie va ieşi din apă şi se va arunca asupra oraşului? Monstrul nu va fi mai puţin primejdios pe uscat decât în apă! Şi cum poţi să scapi de el?

Între timp, Saint-Enoch şi Repton îşi grăbeau pregătirile de plecare. Oricare ar fi fost părerile englezilor despre neobişnuita făptură, se pregăteau să ridice ancora în aceeaşi zi, probabil, ca şi francezii. De vreme ce căpitanul King şi echipajul său nu ezita să plece, căpitanul Bourcart şi ai lui puteau să nu urmeze şi ei acest exemplu?

Astfel că la 10 octombrie, dimineaţa, cele două nave porniră la aceeaşi oră pentru a profita de flux. Apoi, cu pavilioanele la pic, servite de un vânt prielnic, care bătea dinspre uscat, traversară golful Avatcha, luând-o spre est, încât păreau că vor să facă drumul împreună.

La urma urmei, în cazul unei întâlniri primejdioase, cine ştie dacă, în ciuda picii pe care şi-o purtau una alteia, nu ar fi fost nevoiţi să-şi dea o mână de ajutor!

Cât despre cei din Petropavlovsk, care erau încă înspăimântaţi de monstru, sperau că, după ce animalul se va înverşuna împotriva navelor Saint-Enoch şi Repton, se va îndepărta de apele siberiene.

X.

LOVITURA DUBLĂ.

În timp ce ambele nave ieşeau în larg, ia o distanţă de 6-7 cabluri una de alta, apele fură supravegheate cu grijă şi nelinişte. Este adevărat că trecuseră mai mult de 48 de ore şi că, de la întoarcerea grabnică a pescarilor, liniştea golfului nu fusese tulburată.

Totuşi, îngrijorarea locuitorilor din Petropavlovsk nu va trece încă multă vreme. Iarna nu putea să-i apere împotriva atacurilor monstrului, deoarece apele golfului Avatcha nu îngheaţă niciodată. De altfel, chiar dacă ar fi îngheţat, târgul n-ar fi fost la adăpost în cazul când animalul se mişca tot aşa de uşor pe uscat ca şi pe mare.

Cert era faptul că echipajele nu văzuseră nimic suspect nici de la bordul lui Saint-Enoch şi, fără îndoială, nici de la cel al lui Repton. Lunetele se-ndreptaseră spre toate punctele orizontului şi litoralului… Nici o singură dată suprafaţa apelor nu trăda vreo agitaţie dinăuntru. Sub acţiunea brizei, marea se umfla în hule lungi şi abia dacă valurile se rostogoleau dinspre larg.

Saint-Enoch şi nava sa însoţitoare – dacă putem s-o numim astfel – navigau cu toate pânzele sus, cu mura la babord. Căpitanul Bourcart mergea înaintea căpitanului King şi, cârmuind cu un cart, reuşi să mărească distanţa dintre cele două corăbii. La ieşirea din golf, marea era pustie. Nici urmă de fum sau de pânză la orizont. Probabil că vor trece multe săptămâni până când pescarii golfului Avatcha vor risca să iasă în larg. Şi cine ştie dacă aceste regiuni ale Pacificului de nord nu vor fi părăsite tot timpul iernii?

Trecură trei zile. Oamenii de veghe de pe Saint-Enoch nu observară nimic care să indice prezenţa gigantului oceanic. Şi totuşi cei trei harponeri de pe vergile celor trei catarge fuseseră foarte atenţi.

Dar, chiar dacă marele şarpe al mării nu se arătă, domnul Bourcart nu avu nici un prilej să-şi coboare bărcile. Nici caşaloţi şi nici balene. Echipajul se descuraja tot mai mult văzând că rezultatele celei de-a doua campanii vor fi proaste.

— Într-adevăr, nu înceta s-o repete domnul Bourcart, pare de neînţeles. Trebuie să existe o cauză, dar încă nu ne dăm seama despre ce e vorba. În această perioadă a anului, în nordul Pacificului, balenele erau de obicei cu duiumul şi puteau fi pescuite până la mijlocul lunii noiembrie… Iar noi nu zărim niciuna. Şi, în acelaşi timp, ca şi cum ar fi fugit din aceste locuri, nu se văd nici baleniere, parcă au pierit odată cu suflătorii.

— Totuşi, interveni doctorul Filhiol, dacă cetaceele nu sunt aici, se află probabil în altă parte, căci nu cred că aţi ajuns să credeţi că a dispărut întreaga specie.

— În afară de cazul când monstrul a înghiţit toate balenele până la ultima, răspunse locotenentul Allotte…

— Pe legea mea, continuă domnul Filhiol, când am părăsit Petropavlovsk nu credeam în existenţa acestui animal extraordinar şi nici acum nu cred! Pescarii au fost victimele unei iluzii… Au văzut probabil vreo caracatiţă la suprafaţa apei şi, înspăimântaţi, i-au atribuit dimensiuni fantastice! Un şarpe de mare lung de 300 de picioare este o legendă care trebuie trimisă unui ziar ca vechiul Constitutionnel.

Totuşi nu asta era părerea celorlalţi de la bordul lui Saint-Enoch. Elevii şi cea mai mare parte din mateloţi îl ascultau pe dogar, care nu înceta să-i îngrozească cu nişte poveşti care-ţi făceau părul măciucă… Cum spunea dulgherul Ferut. Şi totuşi, prin faptul că nu vedeau nimic, nu vor sfârşi prin a nu-l mai crede pe dogar?

Jean-Marie Cabidoulin nu se dădea bătut. După părera sa, pescarii din Petropavlovsk nu se înşelaseră. Monstrul marin exista în realitate şi nu în imaginaţia bieţilor oameni. Dogarul nu avusese nevoie de această nouă întâlnire pentru a se fi lămurit definitiv şi, când câţiva îl luară peste picior, răspunse:

— Chiar dacă de pe Saint-Enoch nu s-a zărit animalul şi nu-l vom găsi în drumul nostru, asta tot nu schimbă nimic. Pescarii din Kamciatka l-au văzut şi alţii îl vor mai vedea şi poate că nu vor scăpa atât de uşor… Şi sunt convins că şi noi…

— Când? Întrebă meşterul Ollive.

— Mai curând decât crezi, declară dogarul, şi va fi nenorocire…

— Pun rămăşag pe o sticlă de rachiu, bătrâne, că noi nu vom vedea nici măcar vârful cozii marelui tău şarpe înainte de sosirea lui Saint-Enoch la Vancouver.

— Poţi să pariezi pe două… Trei şi chiar o jumătate de duzină de sticle…

— De ce?

— Pentru că nu vei ajunge niciodată să le plăteşti, nici la Victoria şi nici în altă parte…

În mintea căpăţânosului de Jean-Marie Cabidoulin, răspunsul său însemna că Saint-Enoch nu se va mai întoarce din această călătorie.

În dimineaţa de 13 octombrie cele două nave se pierdură din vedere. De 24 de ore încoace nu mai urmau aceeaşi direcţie, iar Repton se găsea pe o latitudine mai înaltă. Vremea era tot frumoasă şi marea calmă. Vântul bătea din sud-vest spre nord-est şi, prin urmare, era prielnic mersului spre ţărmurile Americii. Calculele făcute de domnul Bourcart arătau că se găseau la 400 de mile de litoralul asiatic, adică la aproximativ o treime din traversare. Pacificul era cu desăvârşire pustiu de când baleniera engleză pornise spre nord. Cât vedeai cu ochii, nimic nu se ivea pe tot întinsul apelor abia tulburate de dâra lăsată de navă. Păsările călătoare nu ajungeau la o asemenea distanţă de coastă. Dacă vântul nu se oprea, Saint-Enoch nu va întârzia să ajungă la Aleutine.

Trebuie spus că în năvoadele aruncate de la pupa navei nu se prinsese nici un peşte de la plecare până acum. În felul acesta, hrana se reducea numai la proviziile de la bord. De obicei, totuşi, în această parte a oceanului navele pescuiesc mult. Năvoadele se umpleau de sute de bonite, ţipari, rechini, dorade şi alte specii de peşti. Navigau chiar în mijlocul bancurilor de rechini, marsuini, delfini şi peşti sabie. Părea aşadar cu totul bizar că orice fiinţă vie fugise din aceste regiuni.

Oamenii de veghe nu semnalară prezenţa vreunui animal fabulos prin forma şi dimensiunile sale. Oricum, apariţia lui n-ar fi scăpat ochilor vigilenţi ai lui Jean-Marie Cabidoulin. Aşezat pe călcâiul bompresului, cu mâna streaşină la ochi ca să vadă mai bine, scrutând marea fără întrerupere, nu răspundea nimănui care-i adresa vreo vorbă. Mateloţii îl auzeau murmurând printre dinţi, dar numai pentru sine, nu pentru alţii.

Către orele trei, în după-amiaza zilei de 13, spre marea mirare a ofiţerilor şi a echipajului, iată că un strigăt răsună din înaltul arborelui mare:

— Balenă la tribord înapoi!

Harponerul Durut zărise un cetaceu în zona lui Saint-Enoch. Într-adevăr, în direcţia nord-est, o masă negricioasă era legănată de unduirile hulei.

Harponerul nu se-nşela? Era vorba de o balenă sau de coca vreunui vas naufragiat? Se auziră diverse păreri.

— Dacă este o balenă, spuse locotenentul Allotte, ea pare absolut nemişcată…

— Poate, răspunse locotenentul Coquebert, se pregăteşte să se scufunde.

— Sau o fi adormit, replică domnul Heurtaux.

— În orice caz, reluă Romain Allotte, să vedem ce este. Căpitanul, dacă vrea să dea ordinul…

Domnul Bourcart tăcea şi nu înceta să observe animalul prin ochean.

Lângă el, rezemat de balustradă, doctorul Filhiol, care privea cu aceeaşi atenţie, zise în cele din urmă:

— S-ar putea să fie tot una din acele balene moarte, cum am mai întâlnit în drumul nostru…

— Moartă? Exclamă locotenentul Allotte…

— Şi chiar nici să nu fie o balenă… Adăugă căpitanul Bourcart.

— Atunci ce-ar putea să fie? Întrebă locotenentul Coquebert.

— O epavă… O navă părăsită…

Era greu de ştiut adevărul, căci masa plutea la nu mai puţin de şase mile de Saint-Enoch.

— Domnule căpitan, reluă locotenentul Allotte.

— Da, răspunse domnul Bourcart, care înţelegea nerăbdarea tânărului ofiţer.

Şi comandă numaidecât să se cârmească într-acolo şi să se strângă mai tare scotele. Nava, schimbându-şi uşor direcţia, o luă spre nord-est.

Înainte de ora patru, Saint-Enoch ajunsese la o distanţă de o jumătate milă marină de ţintă.

Imposibil să te mai înşeli, nu era o cocă în derivă, ci chiar un cetaceu foarte mare, despre care însă nu se putea spune dacă-i mort sau viu.

Atunci domnul Heurtaux, lăsând ocheanul deoparte, spuse:

— Dacă această balenă a adormit, nu ne va fi greu s-o împungem.

Baleniera secundului şi cele ale locotenenţilor fură lansate spre animal. Dacă era viu, vor începe să-l vâneze, dacă era mort, urma să fie remorcat până la Saint-Enoch. Avea să dea fără-ndoială o sută de butoaie, căci domnul Bourcart întâlnise rar o balenă de o asemenea dimensiune.

Cele trei ambarcaţiuni porniră în timp ce nava se opri. De data aceasta ofiţerii, lăsând la o parte amorul lor propriu, nu căutară să se-ntreacă. Cu pânza întinsă, balenierele mergeau împreună şi nu traseră la rame decât cu un sfert de milă înainte de a acosta balena. Se despărţiră atunci pentru a putea să-i taie drumul, în cazul când ar vrea să fugă.

Atâtea măsuri de prevedere nu păreau necesare şi-l făcură pe secund să exclame imediat:

— N-are de ce să ne fie teamă că va fugi sau se va scufunda.

— Nici că se va deştepta din somn! Adăugă locotenentul Coquebert. E moartă!

— Bineînţeles, replică Romain Allotte, în aceste regiuni nu există decât balene sfârtecate!

— S-o legăm, totuşi, răspunse Heurtaux, merită osteneala!

Era un mamifer enorm, care nu părea să fie într-o stare de descompunere avansată şi moartea sa nu putuse surveni decât cel mult cu 24 de ore înainte. Această masă plutitoare nu răspândea nici un miros de putrefacţie.

Din nefericire, când balenierele înconjurară animalul, observară că are o rană mare pe partea stângă. Intestinele

pluteau la suprafaţa apei. O bucată de coadă lipsea. Capul prezenta urmele unei izbituri puternice şi din gura larg deschisă lipseau fanoanele care, desprinse din gingie, căzuseră în adânc. Cât priveşte grăsimea acestui trup sfârtecat şi îmbibat de apă, ea nu mai avea nici o valoare.

— Păcat, zise domnul Heurtaux, că nu se poate lua nimic din această carcasă!

— Atunci, întrebă locotenentul Allotte, nu merită s-o remorcăm?

— Nu, răspunse harponerul Kardek, se află într-o asemenea stare, că vom pierde jumătate pe drum!

— Înapoi spre Saint-Enoch! Comandă domnul Heurtaux. Oamenii din cele trei baleniere începură să tragă la rame cu vântul în faţă. Cum nava, după ce îşi aşezase pânzele în bătaia vântului, se apropiase, bărcile o ajunseră curând şi fură ridicate la bord. După ce domnul Bourcart auzi raportul secundului, zise:

— Era deci un mamifer?

— Da, domnule Bourcart.

— Şi nu fusese împuns?

— Nu, declară domnul Heurtaux, harpoanele nu fac asemenea răni. Mai degrabă aş zice că animalul a fost strivit.

— De cine?

Nu lui Jean-Marie Cabidoulin trebuia să-i fie pusă o asemenea întrebare. Ceea ce ar fi răspuns, se înţelege de la sine. Nu avusese el dreptate împotriva tuturor şi aceste regiuni nu erau pustiite de un monstru marin de dimensiuni extraordinare şi de o putere nemaipomenită?

Navigaţia continuă şi domnul Bourcart nu se putea plânge de starea timpului. Niciodată traversarea nu fusese atât de favorizată de vânt, făgăduind să fie de scurtă durată. În cazul în care condiţiile atmosferice nu se schimbau, Saint-Enoch nu avea nevoie, ca să ajungă la Vancouver, decât de trei sferturi din timpul folosit ca să se ducă în Kurile. Dacă

ar fi avut noroc la pescuit în aceste regiuni, ar fi sosit la momentul potrivit să-şi vândă uleiul pe piaţa din Victoria.

Din nefericire campania nu fusese deloc bună, nici în Marea Ohotsk, nici după plecarea din Petropavlovsk. Oamenii nu aprinseseră niciodată cuptorul şi două treimi din butoaie rămăseseră goale.

Dar n-aveai decât să faci haz de necaz şi să te resemnezi cu speranţa că, după câteva luni, te vei despăgubi în regiunile din Noua Zeelandă.

De aceea, meşterul Ollive se adresa deseori elevilor, care nu aveau încă experienţa mateloţilor.

— Vedeţi voi, băieţi, aşa e meseria asta! Într-un an reuşeşti, în alt an nu reuşeşti şi nu trebuie nici să te miri şi nici să-ţi pierzi încrederea! Nu balenele aleargă după balenieră, ci nava aleargă după ele şi, când au fugit în larg, totul e să ştii unde să le găseşti. Dar înarmaţi-vă cu răbdare, băgaţi-o în desaga voastră, puneţi-vă basmaua deasupra… Şi aşteptaţi!

Ce cuvinte înţelepte! Şi era mai bine să-l asculţi pe meşterul Ollive decât pe meşterul Cabidoulin, cu care primul termina totdeauna discuţia zicând:

— Mai ţii rămăşagul cu sticla de rachiu?

— Da! Replică dogarul.

Într-adevăr, cu trecerea timpului, părea că evenimentele îi dădeau dreptate lui Jean-Marie Cabidoulin. Dacă Saint-Enoch nu întâlnise în drum nici o balenă, în schimb se văzură câteodată la suprafaţa mării resturi de baleniere sfărâmate şi cocile unor nave în derivă. Şi demn de notat era că epavele păreau să fie urmarea unor ciocniri… Dacă navele fuseseră părăsite de echipajele lor, însemna că nu mai puteau pluti.

În ziua de 20 octombrie, monotonia acestei traversări fu întreruptă. În sfârşit se ivi ocazia ca Saint-Enoch să-şi mai umple o parte din butoaiele din cală.

Vântul, slăbind puţin din ajun, domnul Bourcart trebui să întindă velastraiurile şi bonetele. Un soare minunat lumina

cerul fără nori şi linia orizontului se vedea clar pe întreaga ei întindere.

Pe la trei, căpitanul Bourcart, doctorul Filhiol şi ofiţerii stăteau de vorbă sub tenda dunetei, când se auzi strigătul:

— Balenă… Balenă!

Strigătul fusese scos de harponerul Ducrest, care se afla pe vergile arborelui mare.

— În ce direcţie? Îl întrebă numaidecât şeful echipajului.

— La trei mile, sub vânt.

De data aceasta nu mai încăpea nici o îndoială, căci un jet de apă ţâşnea deasupra mării. Ridicându-se la suprafaţă după ce se scufunda, Ducrest zărise limpede în chiar acea clipă coloana de aer şi de apă pe care o scosese animalul. Un al doilea jet nu întârzie să urmeze celui dintâi.

Nu era de mirare că locotenentul Allotte făcu pe loc următoarea remarcă:

— În fine, asta trăieşte!

— Da, replică domnul Heurtaux, şi nici nu pare rănită, căci coloana de apă este curată!

— Coborâţi cele trei baleniere! Ordonă domnul Bourcart. Niciodată nu începuseră vânătoarea în împrejurări mai favorabile.

Marea era liniştită, un vânt uşor sufla să le umfle pânzele şi mai aveau câteva ore de lumină a zilei, care îngăduiau o eventuală prelungire a urmăririi. În câteva minute, bărcile secundului şi locotenenţilor fură coborâte la apă cu armamentul lor obişnuit. În ele luară loc domnii Heurtaux, Coquebert, Allotte, cu un matelot la cârmă, patru la rame şi harponerii Kardek, Durut şi Ducrest în faţă. Apoi se-ndreptară repede spre nord-est. Domnul Heurtaux recomandă celor doi locotenenţi să fie foarte prevăzători. Era important să nu sperie animalul, ca să-l poată ataca prin surprindere. Balena părea să fie mare şi, câteodată, apa biciuită de o puternică lovitură de coadă ţâşnea la mare înălţime.

Saint-Enoch, cu velatura redusă, se apropia încetişor. Cele trei baleniere mergeau pe aceeaşi linie şi, după recomandările stăruitoare ale domnului Bourcart, nu trebuiau să se depăşească una pe alta. Era mai bine să fie alături în momentul atacării animalului.

Deci locotenentul Allotte trebui să-şi stăpânească nerăbdarea. O făcea cu greutate şi domnul Heurtaux era din când în când obligat să-i strige:

— Nu atât de repede… Nu atât de repede, Allotte, rămâi în rând! Când zăriseră balena, animalul ieşea la suprafaţă la aproximativ trei mile de navă, distanţă pe care bărcile o străbătură uşor într-o jumătate de oră.

Strânseră pânzele, culcară catargele sub bănci, în aşa fel încât să nu stânjenească manevra. Fiecare harponer avea la dispoziţia sa două harpoane, câte unul de schimb. Lăncile bine ascuţite, ca şi toporiştile, erau puse la îndemână. Se asigurară ca parâmele încolăcite în lădiţe să nu se încurce în gaura cetluită cu plumb de la prova şi că vor putea fi uşor răsucite pe tachetul din spatele teugii. Dacă animalul, odată harponat, fugea la suprafaţa mării sau se scufunda adânc, atunci îi vor da parâmă.

Era un mamifer care măsura nu mai puţin de 28-29 metri, făcând parte din specia culammak. Cu înotătoarele pectorale lungi de trei metri şi o coadă triunghiulară de şase până la şapte metri, trebuia să cântărească aproape 100 de tone. Culammakul, fără să dea semne de nelinişte, se lăsa legănat de hulă cu capul său uriaş întors spre ambarcaţiuni. Cu siguranţă că Jean-Marie Cabidoulin ar fi declarat că se va putea obţine din animal un minim de 200 de butoaie de ulei.

Cele trei baleniere, câte una de fiecare parte a balenei şi una în spatele ei – gata să treacă la dreapta sau la stânga – ajunseseră fără a atrage atenţia animalului.

Durut şi Ducrest, în picioare pe teugă, balansau harpoanele, aşteptând momentul să le lanseze deasupra înotătoarelor balenei, în aşa fel încât s-o rănească mortal.

Dacă era atinsă de o lovitură dublă, capturarea ar fi fost cu atât mai sigură. În cazul când una din parâme s-ar rupe, va fi ţinută de cealaltă, fără teama de a o pierde în timpul scufundării.

Dar, în momentul când baleniera locotenentului Allotte voia să-l acosteze, culammakul, înainte ca harponul să-l fi putut împunge, se-ntoarse brusc, mai-mai să sfarme ambarcaţiunea, apoi se scu fundă, după ce dădu o lovitură de coadă atât de violentă, încât apa ţâşni până la o înălţime de douăzeci de metri.

Mateloţii începură să strige:

— A naibii balenă!

— Uite-o că fuge!

— Şi nici măcar nu i-am dat o lovitură bună de lance!

— Şi nici n-am agăţat-o de parâmă!

— Când o să iasă din nou la suprafaţă?

— Şi unde?

Sigur era că balena nu va ieşi din apă înainte de o jumătate de oră, timp egal cu acela care trecuse de la prima ei suflare.

După ce învolburarea stârnită de lovitura de coadă se linişti, marea redeveni calmă. Cele trei bărci se alăturară din nou. Domnul Heurtaux şi cei doi locotenenţi erau foarte hotărâţi să nu abandoneze o pradă aşa de frumoasă.

Acum nu mai aveau decât de aşteptat ca balena să revină la suprafaţă, de vreme ce nu reuşiseră s-o urmărească folosind parâma. Era de dorit să iasă sub vânt, pentru ca balenierele s-o poată urmări cu vela întinsă şi cu oamenii trăgând totodată la rame.

De altfel nici un alt cetaceu nu se arătă în aceste regiuni. Era puţin după ora patru, când culammakul reapăru la suprafaţă. Scoase două jeturi enorme, care şuierară ca gloanţele. Numai o jumătate de milă despărţea animalul de balenierele aflate sub vânt.

— Pânzele sus şi la rame! Strigă domnul Heurtaux.

După un minut, ambarcaţiunile se-ndreptară cu iuţeală spre balenă.

Între timp, animalul continua să se depărteze spre nord-est şi, cu spinarea ieşită din apă, înota cu o anumită viteză. Briza înteţindu-se puţin, bărcile se apropiau de el văzând cu ochii. La rândul lui, căpitanul Bourcart, temându-se ca balenierele să nu fie antrenate prea departe, orienta pânzele pentru a nu le scăpa din vedere. Drumul pe care-l va face spre nord-est îl va scuti de pierdere de timp şi oboseală atunci când ambarcaţiunile vor căuta să ajungă la bordul navei cu animalul la remorcă. Urmărirea continuă în aceste condiţii. Culammakul fugea şi harponerii nu reuşeau să ajungă suficient de aproape pentru a-l împunge.

Dacă s-ar fi tras numai la rame, bărcile n-ar fi putut menţine această viteză multă vreme. Din fericire, vântul le veni în ajutor, iar marea se preta la o lunecare rapidă. Totuşi, noaptea nu-i va obliga oare pe domnul Heurtaux şi pe oamenii săi să revină la bordul lui Saint-Enoch? Nu aveau nici măcar destule provizii pentru a putea rămâne în larg până a doua zi dimineaţa. Dacă nu vor ajunge mamiferul până la căderea nopţii, atunci vor fi siliţi să renunţe să-l mai urmărească.

Părea că aşa se va întâmpla şi era aproape ora şase şi jumătate când harponerul Durut, care se afla în picioare pe teugă, strigă:

— Navă la prova!

Domnul Heurtaux se ridică în momentul când locotenenţii Coquebert şi Allotte căutau să zărească nava semnalată.

O corabie cu trei catarge, mergând cât mai în bătaia vântului, apăru la distanţă de patru mile, din direcţia nord-est. Că era o balenieră nu încăpea nici o îndoială. Posibil ca oamenii de veghe ai acestei nave să fi zărit culammakul, care se găsea la jumătate drum între bărci şi corabie.

Deodată Romain Allotte strigă, lăsând deoparte ocheanul:

— E Repton!

— Da, este Repton! Răspunse domnul Heurtaux. Se pare că vrea să ne taie drumul…

— Cu murele la babord… Adăugă Yves Coquebert.

— Poate vine să ne salute! Replică ironic locotenentul Allotte. Opt zile trecuseră de când nava engleză şi cea franceză se despărţiseră după ce părăsiseră în acelaşi timp Petropavlovskul. Repton o luase ceva mai spre nord, probabil cu intenţia de a ajunge la Marea Bering, şi iată-l că reapărea fără a fi ocolit capătul Aleutinelor.

Căpitanul King voia oare şi el să ajungă animalul pe care balenierele lui Saint-Enoch îl urmăreau de peste trei ore nesfârşite?

Lucrul acesta deveni cert când harponerul Kardek se adresă domnului Heurtaux:

— Au coborât bărcile la apă…

— Bineînţeles, ca să captureze balena, zise locotenentul Coquebert.

— N-o vor avea! Răspunse hotărât Romain Allotte. Şi toţi îi ţinură isonul, ceea ce nu era de mirare.

Între timp, cu toate că marea începea să se-ntunece, balenierele navei Repton mergeau ca săgeata spre culammakul care rămăsese nemişcat, ca şi cum nu ştia încotro să fugă, spre est sau spre vest. Cât despre mateloţii lui Saint-Enoch, vâsleau din răsputeri pentru a-şi depăşi rivalii, căci, vântul încetând, trebuiseră să strângă pânzele.

— Hai, copii, hai! Repeta domnul Heurtaux şi locotenenţii îşi îndemnau oamenii cu vorba şi cu fapta. Aceştia, vâslind vârtos, strigau:

— Nu! N-o vor avea… N-o vor avea!

De fapt distanţa pe care trebuiau s-o străbată era aproape aceeaşi. Se putea crede că toate balenierele vor ajunge la mamifer în acelaşi moment, dacă acesta nu va dispare scufundându-se iar.

Acum, se înţelege de la sine, nu mai era cazul să înainteze alături, aşa cum ordonase domnul Heurtaux. Fiecare

ambarcaţiune înainta pe cont propriu. Ca de obicei, locotenentul Allotte se afla în frunte şi nu înceta să repete:

— Hai, băieţi! Înainte!

Englezii, la rândul lor, mergeau repede şi chiar culammakul parcă voia să se apropie de ei.

De altfel, în zece minute chestiunea avea să fie rezolvată: sau vor împunge animalul, sau acesta va dispărea sub apă.

Câteva clipe mai târziu, balenierele se găseau faţă în faţă la mai puţin de un cablu depărtare. Ce se va întâmpla, ţinând seama de starea în care se aflau amândouă echipajele?

— Animalul ăsta vrea să-şi ducă uleiul la English! Exclamă un matelot din barca lui Coquebert, văzând că balena o ia spre Repton. Nu; culammakul se opri când ambarcaţiunile nu mai erau decât la vreo 300 de picioare de el. În fine, pentru a fi mai sigur că va scăpa, poate că se pregătea să se scufunde…

În această clipă, Ducrest, din baleniera Allotte, ridicând harponul, îl lansă, în timp ce harponerul din baleniera Strok, aparţinând navei Repton, îl lansa pe al său.

Culammakul fu atins. Un jet cu sânge îi ţâşni pe nări. Suflă roşu, izbi marea cu o ultimă lovitură de coadă şi, după ce se-ntoarse cu burta în sus, rămase nemişcat.

Dar, din această dublă lovitură, care din cei doi harponeri reuşise să rănească mortal balena?

XI.

ÎNTRE ENGLEZI ŞI FRANCEZI.

Sentimentul de pică pe care şi-l purtau unul altuia echipajele de pe Repton şi Saint-Enoch nu putu găsi o mai bună împrejurare ca să izbucnească făţiş.

Că balena fusese mai întâi zărită de oamenii de veghe de pe Saint-Enoch, că francezii începuseră primii urmărirea ei, erau lucruri de netăgăduit. Cu trei ore înainte bărcile secundului şi locotenenţilor francezi fuseseră coborâte pentru a porni în urmărirea culammakului. Dacă ar fi fost lovit pe locul unde fusese văzut, nu ar fi putut fi semnalat

niciodată de pe nava engleză, care încă nu apăruse la orizont. Dar animalul fugise spre nord-est, acolo unde, după două ore, avea să răsară Repton. Deşi căpitanul King văzuse că balena era urmărită de ambarcaţiunile franceze, ordonase să se coboare balenierele la apă.

Totuşi, dacă cele două harpoane se-nfipseşeră în acelaşi timp în trupul balenei, cel al englezului nu atinsese culammakul decât în partea posterioară, acolo unde începea coada, în timp ce harponul lui Ducrest atinsese înotătoarea din stânga şi pătrunsese până la inima animalului, care începu să sufle cu sânge.

În rest, admiţând că ar fi fost drept să se atribuie câte o parte egală celor două nave, fiecare din ele putea să se felicite de această captură. Nici Saint-Enoch şi nici Repton nu prinseseră în acest ultim sezon un mamifer care să se poată compara cu acesta.

Se înţelege de la sine că nici francezii, nici englezii nu înţelegeau să facă o astfel de împărţire. Fără-ndoială, unul din cele două harpoane făcuse rana din care i se trăsese animalului moartea – lovitură fericită şi rară, dar şi celălalt atinsese balena.

Ca urmare, în momentul când oamenii domnului Heurtaux se pregăteau să remorcheze animalul, trecându-i parâma în jurul cozii, oamenii domnului Strok se pregăteau să facă acelaşi lucru.

Englezii, într-o franceză stâlcită, pe care cei de pe Saint-Enoch o înţeleseră foarte bine, strigară:

— În larg bărcile de pe Saint-Enoch, în larg! Locotenentul Allotte replică fără întârziere:

— În larg să plecaţi voi!

— Această balenă ne aparţine de drept, declară secundul de pe Repton.

— Nu!

— Nouă, căci noi am capturat-o, declară domnul Heurtaux.

— Legaţi! Comandă domnul Strok, ordin care fu dat în aceeaşi clipă şi de către secundul de pe Saint-Enoch.

Pe loc, baleniera locotenentului Allotte aborda uriaşul animal şi-l legă, ceea ce făcură şi mateloţii de pe Repton. Dacă cele trei baleniere ale englezilor şi cele trei baleniere ale francezilor ar fi început să tragă, nu numai că animalul n-ar fi fost dus nici la Saint-Enoch, nici la Repton, dar cu siguranţă că remorcile n-ar fi întârziat să se rupă din cauza acestei duble tracţiuni în sens invers.

Aşa se-ntâmplă, după câteva eforturi simultane.

Atunci, lămurite în această privinţă, balenierele renunţară să mai tragă. Apoi manevrară pentru a se-ntâlni aproape bord la bord.

În starea de spirit în care se aflau, se putea întâmpla ca echipajele să ajungă să se bată. Armele nu lipseau – harpoane de schimb, lănci, toporişti, fără a mai pune la socoteală cuţitul de care nu se desparte nici un matelot. Conflictul ar fi degenerat într-o încăierare. Ar fi fost vărsare de sânge până când navele ar fi luat fiecare apărarea bărcilor sale.

În acel moment, secundul Strok, cu un gest ameninţător şi o voce mânioasă, adresându-se domnului Heurtaux, a cărui limbă o vorbea foarte bine, zise:

— Aveţi oare pretenţia să contestaţi că această balenă trebuie să ne aparţină? Vă previn că nu vom tolera…

— Şi pe ce vă bazaţi pretenţiile? Replică domnul Heurtaux, după ce făcu un semn locotenenţilor să-l lase să vorbească.

— Mă întrebaţi pe ce se bazează? Reluă secundul de pe Repton.

— Da, vă întreb!

— Pe faptul că balena venea spre noi şi n-aţi fi putut s-o ajungeţi dacă nu-i baram drumul…

— Iar eu afirm că balenierele noastre au urmărit-o mai mult de două ore…

— Nu! Exclamă domnul Strok.

— În orice caz, a fost semnalată în primul rând la bordul lui Saint-Enoch, atunci când Repton nici nu se ivise la orizont.

— Ce importanţă are, dacă n-aţi fost în stare să vă apropiaţi de ea ca să aruncaţi harponul!

— Toate astea-s vorbe! Reluă domnul Heurtaux, care începea să se-nfurie. La urma urmei, balena nu este a celui care o vede, ci e a celui care o ucide…

— Harponul nostru, nu uitaţi, a fost lansat înainte de al vostru, afirmă domnul Strok.

— Da, da! Strigară englezii cu armele ridicate.

— Nu, nu! Ripostară francezii, ameninţând la rândul lor pe oamenii de pe Repton.

De data aceasta, domnul Heurtaux n-ar mai fi putut să-i facă să tacă. Poate nici să-i împiedice să-şi verse mânia. Într-adevăr, oamenii erau gata să sară unii asupra celorlalţi. Domnul Heurtaux, voind să facă o ultimă încercare, zise secundului de pe Repton:

— Chiar dacă, ceea ce nu este cazul, harponul vostru ar fi fost primul, el n-a putut răni mortal, al nostru a provocat moartea animalului.

— Uşor de spus, greu de dovedit!

— Deci nu vreţi să cedaţi?

— Nu! Urlară englezii.

Mateloţii, fiind înfuriaţi la culme, nu mai rămânea decât să sară la bătaie.

Întâmplarea făcea ca în acea clipă cei de pe Repton să fie în stare de inferioritate, dacă nu pentru a începe, cel puţin pentru a continua lupta. Dacă se ajungea la încăierare, francezii ar fi sfârşit prin a-i sili să bată în retragere.

Într-adevăr, Repton, împins sub vânt, n-ar fi putut să se apropie cu briza uşoară care sufla. Era încă la o depărtare de o milă şi jumătate, în timp ce Saint-Enoch se afla la câteva cabluri de bărcile sale. Domnul Strok, dându-şi seama de acest lucru, nu se hotăra să declanşeze o ciocnire. Şi, cum englezii sunt oameni practici, înţeleseră că nu ar putea obţine o victorie în aceste condiţii dezavantajoase. Tot echipajul de pe Saint-Enoch s-ar fi năpustit asupra lor şi ar fi fost bătuţi înainte ca Repton să le poată veni în ajutor. De

altfel, căpitanul Bourcart coborî la apă şi cea de-a patra balenieră, ceea ce însemna că francezilor le veneau întăriri, numărul lor fiind sporit cu alţi zece oameni.

Atunci domnul Strok comandă mateloţilor săi, care văzură că intraseră în încurcătură:

— La bord!

Totuşi, înainte de a abandona balena, adăugă cu un glas în care se-mpleteau furia şi dezamăgirea:

— Las' că ne mai întâlnim noi!

— Cu cea mai mare plăcere! Răspunse domnul Heurtaux. Iar tovarăşii săi repetau batjocoritor: „Vi s-a-nfundat… English, vi s-a-nfundat!"

Balenierele domnului Strok se-ndreptară spre Repton, care se găsea la o depărtare de cel puţin o milă, oamenii vâslind vârtos.

Rămânea de văzut dacă domnul Strok proferase nişte ameninţări zadarnice sau cearta va duce la înfruntare între cele două nave.

Căpitanul Bourcart, care se îmbarcase şi el pe a patra balenieră, sosi în acel moment. Fu imediat pus la curent cu cele întâmplate şi, după ce aprobă conduita domnului Heurtaux, se mulţumi să răspundă:

— Dacă Repton vine să ne dea lecţii, Saint-Enoch îi va arăta ce poate. Până atunci, prieteni, remorcaţi balena!

Aceste cuvinte satisfăcură în aşa măsură sentimentul general, încât echipajul răspunse cu urale, pe care englezii putură să le audă. Ah! Repton nu i-a salutat! Ei bine, îl săturau ei acum cu nişte glume mai sărate decât apele Pacificului!

Mamiferul fu remorcat şi avea o greutate atât de mare, încât mateloţii celor patru ambarcaţiuni trebuiră să vâslească din răsputeri ca să-l ducă până la Saint-Enoch. Meşterul Ollive, dulgherul Ferut şi fierarul Thomas se aflau pe puntea de la prova. Jean-Marie Cabidoulin fu de părere că se vor obţine 200 de butoaie de ulei de la acest

culammak. Cu ceea ce mai avea Saint-Enoch în cală însemna că realizase o jumătate din caric.

— Ei bine, ce zici, bătrâne? Îl întrebă meşterul Ollive pe dogar.

— Zic că va fi destul ulei ca să se scurgă în mare la viitoarea furtună… Replică meşterul Cabidoulin.

— Haida-de!… N-o să ne lipsească nici un singur butoi când vom ajunge la Vancouver… Mai ţii rămăşagul?

— Ba bine că nu.

Unul din elevi tocmai bătu clopotul pentru ora şapte şi jumătate seara. Era prea târziu pentru a întoarce balena. Se mulţumiră deci s-o lege lângă bordul navei. A doua zi, în zori, echipajul o va tăia în bucăţi, apoi va topi grăsimea. Aveau nevoie de două zile întregi pentru a duce totul la bun sfârşit. De fapt se puteau felicita. Traversarea de la Petropavlovsk la Victoria îi va permite domnului Bourcart să se înapoieze cu o jumătate de caric. Mai mult decât puteau spera în aceste împrejurări. Cum, probabil, preţurile nu scăzuseră pe piaţa din Victoria, această a doua campanie le va mai aduce beneficii destul de însemnate.

Pe de altă parte, Saint-Enoch nu întâlnise nimic rău în cale. În loc să se lupte cu monstrul marin văzut de pescarii din Kamciatka, fusese prins acest minunat culammak!

În timpul nopţii, cu pânzele strânse, corabia nu mai avea altceva de făcut decât să aştepte răsăritul soarelui.

Odată cu căderea serii, briza de-abia se mai făcea simţită. Marea era liniştită cât vedeai cu ochii, iar ruliul neînsemnat. N-aveai deci a te teme că balena se va putea dezlega. Ce pierdere şi ce regrete în cazul când, în timpul nopţii, ar fi fost smulsă şi s-ar fi scufundat în adâncul oceanului. Totuşi, trebuiau luate câteva măsuri de prevedere sau cel puţin de pază. Cine ştie, poate căpitanul King va vrea să dea curs ameninţărilor rostite de secundul său şi va încerca să pună mâna pe culammak – atacându-l pe Saint-Enoch.

— O asemenea agresiune este realmente posibilă? Întrebă doctorul Filhiol.

— Ştiu eu? Zise domnul Heurtaux. Cei de pe Repton au plecat foarte furioşi…

— Nu-i de mirare! Exclamă locotenentul Allotte, să le scape o pradă aşa frumoasă!

— Aşa că, reluă domnul Heurtaux, n-aş fi deloc surprins dacă ar veni…

— Să poftească, răspunse căpitanul Bourcart. Vom fi gata să-i primim!

Vorbea în felul acesta, pentru că avea o încredere oarbă în întreg echipajul său. N-ar fi fost pentru prima oară că asemenea dispute aveau loc între baleniere pentru o aruncare de harpon contestată – dispute deseori agravate de acte de violenţă foarte regretabile.

Se institui deci o pază severă la bordul lui Saint-Enoch şi oamenii de cart erau cu ochii în patru. Dacă din cauza lipsei de vânt Repton ar ajunge cu greu la Saint-Enoch, putea să-şi trimită ambarcaţiunile şi nu se cădea să se lase surprinşi în timpul nopţii.

De altfel pe la orele 10 seara se lăsă o ceaţă destul de deasă asigurând securitatea navei franceze. Era foarte dificil să descoperi locul unde se oprise Saint-Enoch.

Orele trecură fără nici un incident. Când se făcu ziuă, negura, care nu se risipise, oricum l-ar fi ascuns pe Repton privirii, chiar la o distanţă de jumătate de milă. Dar poate că englezii nu renunţaseră să-şi pună ameninţările în aplicare şi vor încerca să atace nava îndată ce se va ridica ceaţa. Dar vântul nu-i va ajuta. Nici o adiere nu străbătea văzduhul şi starea atmosferică nu se schimbă toată dimineaţa. Echipajul de pe Saint-Enoch putu deci să-şi reia lucrul la bord fără nici o teamă.

În zorii zilei de 21 octombrie, domnul Bourcart dădu ordin să se treacă la întoarcerea balenei, recomandând să se accelereze lucrul. Se muncea fără întrerupere şi oamenii făcură cu schimbul la vinci.

În prealabil, meşterul Ollive, ajutat de câţiva mateloţi, înfăşurase cu un lanţ înotătoarea exterioară şi animalul se

roti, ceea ce avea să uşureze tăierea. Capul fu despărţit de trup şi nu fără mare efort îl ridicară şi-l depuseră pe punte. Apoi îi tăiară buzele, limba şi fanoanele, lucru mai lesnicios, după ce-l desfăcură în patru.

Se încinse cuptorul, lemnele nelipsind, datorită proviziilor făcute la Petropavlovsk, şi bucătarul putu să întreţină focul sub ambele cazane.

În aceste căldări fu topită mai întâi grăsimea rămasă din cap, limbă şi buze, care este mai fină. Apoi tăiară trupul în bucăţi de câte 8-9 braţe, reduse apoi la câte două picioare, pentru a putea fi băgate în cuptor.

Toată dimineaţa şi o parte din după-amiază fură întrebuinţate pentru această operaţie. Abia pe la orele trei ceaţa se risipi puţin. Vaporii formaţi din stropi de apă împiedicau privirea să pătrundă la mai mult de o jumătate de milă împrejurul lui Saint-Enoch.

Despre Repton nici urmă. N-ar fi putut să se apropie, din lipsă de vânt, decât numai dacă ar ti fost remorcat de ambarcaţiunile sale, ceea ce ar fi însemnat o trudă nemaipomenită.

Totuşi, domnul Bourcart nu se culcă pe-o ureche. Trimise chiar în recunoaştere spre nord-est barca locotenentului Allotte. Ea reveni fără a fi avut nimic de semnalat, deoarece nu se-ndepărtase la mai mult de o jumătate de leghe spre nord.

Lucrul continua în condiţii excelente. Domnul Bourcart socotea că jumătate din grăsime va fi topită în timpul acestei zile. Spera deci, dacă vântul se înteţea, să poată să plece peste două zile cu două sute de butoaie în plus în cală.

O dată, totuşi, pe la orele patru, se dădu alarma. Fierarul Thomas se afla în barca cea mică, fiind pe cale să consolideze cârma, când i se păru că aude un clipocit dinspre vest.

Era oare un zgomot de vâsle, care vestea apropierea balenierelor de pe Repton? Englezii descoperiseră poziţia

navei Saint-Enoch?

Fierarul urcă imediat şi-l preveni pe domnul Bourcart. Cine ştie dacă nu sosise momentul să ia puştile din rastelul careului şi să fie gata de apărare?

Lucrul se întrerupse şi oamenii, ocupaţi cu tăierea animalului, trebuiră să se pregătească pentru orice eventualitate. Deoarece ochii nu le slujeau să vadă prin ceaţă, toţi ciuliră urechile. O tăcere deplină domnea la bord. Lăsară chiar să se stingă focul de la cuptor, care duduia. S-ar fi auzit şi cel mai mic zgomot venit din larg. Se scurseră câteva minute. Nu se ivi nici o barcă. Din partea căpitanului King ar fi fost o mare îndrăzneală să încerce atacarea lui Saint-Enoch în aceste condiţii.

Ceaţa, deşi pe de o parte îi împiedica să vadă, pe de alta, dacă localizau nava franceză, le-ar fi îngăduit să se apropie fără a fi zăriţi. Dar trebuiau să-şi închipuie că domnul Bourcart e cu ochii în patru.

Curând îşi dădură seama că era o alarmă falsă. Clipocitul nu putea să vină decât de la vreo briză uşoară, care trecuse prin ceaţă, fără să aibă puterea s-o risipească. Observară chiar că vântul voia să se înteţească, dar prin pale intermitente şi fără o direcţie precisă. Dacă nu începea să bată mai tare, cerul avea să rămână înceţoşat până la răsăritul soarelui. După o astfel de acalmie, destul de rară în acest sezon şi în această parte septentrională a oceanului Pacific, va urma probabil o vreme foarte proastă. Se putea ca navigaţia să nu mai fie atât de favorabilă ca de la Petropavlovsk până aici. Totuşi, cum corabia cu trei catarge ţinuse întotdeauna bine la furtună, fără a suferi avarii grave, Jean-Marie Cabidoulin ar fi făcut mai bine dacă n-ar fi răspândit poveştile lui ameninţătoare la bordul lui Saint-Enoch din Le Havre, care era comandat de căpitanul Evariste-Simon Bourcart!

La urma urmei, de ce nava n-ar avea din nou noroc, ca în prima campanie şi nu ar întâlni balene ca să-şi completeze caricul înainte de a ancora la Vancouver? Probabil că

noaptea va fi tot aşa de întunecoasă ca cea precedentă. Oricum, se luaseră din nou toate măsurile de prevedere sus, la bord.

În definitiv, pentru ceea ce mai rămânea de făcut, ar fi fost mai bine ca Saint-Enoch să stea pe loc încă 24 de ore, cu condiţia ca apoi un vânt prielnic să-l împingă spre coasta americană.

Deodată, puţin înainte de ora cinci, şuierături puternice şi ascuţite străbătură văzduhul. În acelaşi timp marea se tulbură până în adâncuri. Un imens covor de spumă o albi pe întreaga întindere. Saint-Enoch, ridicat pe coama unui val enorm, fu scuturat de un ruliu şi un tangaj din cele mai violente. Pânzele, care atârnau pe vergi, erau plesnite cu mare zgomot şi echipajul se temea să nu se prăbuşească toate catargele. Noroc că trupul balenei, bine legat de-a lungul bordului, ca prin minune, nu se desprinse cu toate că nava se aplecase aproape de tot pe o parte.

— Ce se-ntâmplă? Exclamă domnul Bourcart, ieşind repede din cabină. Apoi se urcă pe dunetă, unde secundul şi locotenenţii săi se grăbiră să vină şi ei.

— Trebuie să fie un val seismic, zise domnul Heurtaux, şi am văzut momentul când Saint-Enoch era să…

— Da, un val seismic, repetă meşterul Ollive, căci vântul nu suflă nici cât să mişte o frunză.

— Dar, cum ar putea fi însoţit de furtună, răspunse domnul Bourcart, dă ordin, domnule Heurtaux, să se strângă toate pânzele. Nu trebuie să ne lăsăm luaţi pe nepregătite.

Aşa era prudent, oportun şi chiar grabnic. Într-adevăr, după câteva minute vântul bătea destul de tare pentru a mâna o parte din ceţuri spre nord.

— Navă la babord, la pupa!

Acest strigăt, scos de unul din mateloţi, căţărat pe şarturile velei foc, făcu toate privirile să se-ndrepte într-acolo. Nava semnalată să fie Repton…?

Da, era nava engleză, la vreo trei mile depărtare de Saint-Enoch.

— E tot pe acelaşi loc, observă locotenentul Coquebert.

— Ca şi noi, răspunse domnul Bourcart.

— S-ar zice că se pregăteşte să-ntindă pânzele, remarcă locotenentul Allotte.

— Nici o îndoială… Va porni… Declară domnul Heurtaux.

— Împotriva noastră? Întrebă doctorul Filhiol.

— Ar fi în stare! Exclamă meşterul Ollive.

— Vom vedea, se mulţumi să mormăie căpitanul Bourcart.

Şi, cu luneta la ochi, nu înceta să privească spre baleniera engleză. Avea toate motivele să creadă că Repton voia să profite de vântul care bătea acum din est, pentru a se apropia acum de Saint-Enoch. Se vedea cum oamenii legau velele pe vergi. Curând, gabierele, vela foc şi brigantina fură întinse cu murele la tribord, apoi marele şi micul foc menite să-i uşureze navei intrarea sub vânt.

Întrebarea era dacă-şi va continua ruta spre est, mergând în bătaia vântului, cu scopul de a ajunge într-un port al Columbiei britanice.

Nu, nu aceasta era intenţia căpitanului King şi în curând îşi dădură seama că Repton, în loc s-o ia spre est, pornise să taie drumul lui Saint-Enoch.

— Vrea să dea peste noi! Exclamă Allotte. Să-şi ia partea lui de balenă! Ei bine, nu va primi nici măcar un vârf de coadă!

Echipajul repetă ceea ce spusese locotenentul. Dacă Repton avea de gând să-l atace pe Saint-Enoch, va avea cu cine să stea de vorbă! I se va răspunde aşa cum se cuvine – cu focuri de puşcă şi de pistol şi cu lovituri de topor!

Era ora şase şi câteva minute. Soarele ajungea repede spre orizontul din sud-est. Cerul se limpezi de ceţuri în partea de unde bătea vântul. Nu pierdeau din ochi nici o mişcare pe care o făcea Repton, care înainta cu o viteză mijlocie. În mai puţin de o jumătate de oră avea să fie bord la bord cu Saint-Enoch, dacă nu-şi schimba direcţia, în vederea unui atac, se dădu ordinul de a pregăti armele. Se încărcară cele două aruncătoare de pietre, cu care

balenierele sunt dotate în mod obişnuit. În cazul când căpitanul King ar trage nişte ghiulele de câte 5-6 livre, căpitanul Bourcart îi va răspunde cu tot atâtea ghiulele de aceeaşi greutate.

Repton se afla la o distanţă de trei sferturi de milă, când starea mării se modifică pe neaşteptate, fără nici o schimbare în condiţiile atmosferice. Vântul nu se înteţise şi cerul nu se acoperise. Nici un nor ameninţător nu se ridica la orizont. Un calm desăvârşit domnea în straturile înalte şi joase ale văzduhului. Fenomenul extraordinar care se pregătea trebuia să se localizeze numai în această parte a oceanului. Deodată, în mijlocul unor mugete îngrozitoare, a căror natură sau cauză nu o recunoscu nimeni la bordul lui Saint-Enoch, marea începu să fiarbă, se acoperi de spumă, se denivelă, ca şi cum o erupţie submarină ar fi dislocat-o în adânc.

Fenomenul se produse exact pe locul unde se afla baleniera engleză, în timp ce baleniera franceză nu simţea încă efectele acestei inexplicabile dezlănţuiri.

Căpitanul Bourcart şi tovarăşii săi, surprinşi la început, se uitau la Repton şi, ceea ce văzură, după ce le trecu uimirea, îi înfiora de groază.

Repton fu înălţat pe creasta unui val imens şi apoi dispăru în spatele acestuia. Din uriaşul talaz ţâşneau puternice jeturi de apă, aşa cum ar fi putut să iasă din nara unui gigantic monstru marin care şi-ar fi vârât capul sub navă şi coada ar fi biciuit marea la o jumătate de cablu distanţă, adică la aproape o sută de metri…

Când nava se ridicase, era dezechilibrată, cu catargele rupte, cu greementul distrus, cu coca aplecată spre babord şi izbită de apele furioase. Un minut mai târziu, rostogolit pentru ultima oară de un val monstruos, Repton fu înghiţit de abisurile Pacificului.

Căpitanul Bourcart, ofiţerii şi echipajul scoaseră un strigăt de spaimă, uluiţi de acest inexplicabil şi groaznic cataclism. Dar, poate că oamenii de pe Repton n-au pierit cu toţii

împreună cu nava! Poate că unii din ei au putut fugi cu barca la timp şi n-au fost târâţi în hău? Poate că ar putea salva pe câţiva din aceşti nefericiţi înainte ca marea să fie învăluită de întunericul nopţii? Toate cauzele de duşmănie se uită în faţa unor asemenea catastrofe! Trebuiau să-şi îndeplinească datoria de om şi şi-o vor îndeplini!

— La apă toate ambarcaţiunile! Strigă căpitanul Bourcart.

Nu trecuseră nici două minute de la dispariţia lui Repton şi mai era încă timp să vină în ajutorul supravieţuitorilor naufragiului.

Deodată, înainte ca balenierele să fie coborâte, avu loc o ciocnire nu prea puternică. Saint-Enoch, ridicat la pupa cu vreo 7-8 degete, ca şi cum s-ar fi izbit de o stâncă, se-nclină spre tribord şi rămase nemişcat.

XII.

EŞUARE.

Vântul, ce sufla din est pe la cinci după-amiază şi de care voise să profite Repton, se potoli. După apusul soarelui slăbi şi apoi încetă cu totul. Dezlănţuirea mării se reduse la un clipocit uşor, la suprafaţă. Dar reveniră negurile dese, care stăruiau de 48 de ore în această parte a Pacificului.

Cât despre Saint-Enoch, în momentul când echipajul încerca să coboare ambarcaţiunile la apă, nava s-a izbit de ceva. Era un accident de aceeaşi natură cu cel căruia i se atribuia pierderea lui Repton. Mai puţin norocoasă decât Saint-Enoch, nava engleză s-a sfărâmat, lovindu-se de o stâncă?

Oricum a fost, chiar-dacă nu s-a scufundat, Saint-Enoch eşuase. Şi, cum risca în fiecare moment să fie înghiţit de ape, nu putu să-şi întrebuinţeze balenierele pentru salvarea marinarilor englezi.

La început, pe domnul Bourcart şi pe tovarăşii săi îi încercă un simţământ de uluire. Cărei cauze se datora eşuarea? Saint-Enoch abia începuse să simtă acţiunea brizei uşoare care pornise să bată pe la orele cinci după-amiază. Pentru a ajunge să se izbească de o stâncă fusese

dus fără să-şi dea seama, de un curent, a cărui existenţă n-o bănuia nimeni?

Se întâmplaseră anumite lucruri inexplicabile şi de altfel nu era momentul să cauţi explicaţii. Zdruncinătura, cum s-a mai spus, fusese destul de slabă. Dar, după două izbituri care nu stricaseră nimic din cârmă, nava fu măturată de un val puternic. Din fericire, catargele nu se prăbuşiră, iar straiurile şi şarturile rezistară. Dacă nu suferise avarii pe fundul navei, nu părea ameninţată de naufragiu ca Repton. Poate că nu-i lipseau decât câteva degete de apă pentru a putea pluti din nou, ceea ce se va întâmpla la venirea fluxului. Totuşi, izbitura avu ca primă urmare ruperea legăturilor care ţineau balena şi curentul luă cu el trupul animalului. Dar aveau altceva de făcut decât să se îngrijoreze de pierderea unei sute de butoaie de ulei. Trebuiau să facă nava să meargă.

După accident, meşterul Ollive se feri să-l întrebe ceva pe Jean-Marie Cabidoulin. Dogarul i-ar fi răspuns cu oarecare satisfacţie; „Stai, ăsta nu-i decât începutul sfârşitului!”

Între timp, domnul Bourcart şi secundul se sfătuiau pe dunetă.

— Există deci un fund de mare ridicat în această parte a Pacificului! Zise domnul Heurtaux.

— Nu ştiu ce să cred, declară domnul Bourcart. Sigur e că nici o hartă nu indică vreunul între Kurile şi Aleutine.

Într-adevăr, cele mai moderne hărţi nu arătau nici terenuri ridicate, nici stânci în această parte a oceanului. Este adevărat că de 60 de ore încoace ceţurile îl împiedicaseră pe căpitanul Bourcart să calculeze înălţimea. Dar ultima stabilire de poziţie îl situase la mai mult de 200 de mile de arhipelagul Aleutinelor. Or, nu era posibil ca de la ultimul calcul, din 19 octombrie, vântul sau curenţii să fi dus nava la această distanţă. Totuşi nu se putea ca Saint-Enoch să fi eşuat altundeva decât pe stâncile din faţa Aleutinelor.

După ce coborî în careu, domnul Bourcart întinse hărţile pe masă, le studie, punctă cu compasul poziţia pe care vasul o ocupa, evaluând drumul parcurs în trei zile. Chiar extinzându-l până la 200 de mile în această direcţie, adică până la insulele Aleutine, nu întâlnea vreun indiciu despre stânci.

— Totuşi, observă doctorul Filhiol, nu s-ar putea ca, după ce au fost tipărite hărţile, să se fi produs o ridicare de teren pe locul acesta?

— O ridicare a fundului mării… Răspunse domnul Bourcart, care nu excludea o astfel de ipoteză.

Şi în lipsă de alta, era oare ilogic s-o accepţi? De ce printr-o presiune încetă sau o dezlănţuire neaşteptată, datorită forţelor vulcanice, solul submarin să nu se fi putut ridica până la suprafaţa mării? Nu există oare exemple de asemenea fenomene telurice în regiunile unde mai au loc erupţii? Şi meleagurile pe care se aflau nu erau vecine cu un arhipelag vulcanic? Cu două luni şi jumătate înainte, trecând pe aici, nu se observaseră în nord flăcările lui Chihaldinskoi de pe insula Oumamak?

Cu toate că această explicaţie părea, într-o oarecare măsură, demnă de crezare, majoritatea echipajului o respingea, cum se va vedea în curând.

La urma urmei, oricare ar fi fost cauza, eşuarea lui Saint-Enoch era un fapt limpede. Făcând sondaje la prova, apoi la pupa, meşterul Ollive nu găsi mai mult de 4-5 picioare de apă sub chilă. Prima grijă a căpitanului Bourcart a fost să cerceteze cala. Jean-Marie Cabidoulin şi dulgherul Ferut îşi dădură seama că marea nu pătrunsese prin bordaj şi nici o spărtură prin care să intre apă nu se observase în urma ciocnirii. Se putea deci aştepta ziua de mâine pentru a se stabili natura acestei stânci submarine necunoscute din Pacific. Cine ştie, poate vor reuşi, înainte de venirea vremii proaste, să scoată nava de acolo!

Noaptea le păru nesfârşită. Nici ofiţerii nu se duseră în cabinele lor şi nici oamenii echipajului în post. Trebuiau cu

toţii să fie gata pentru orice eventualitate. Câteodată chila se freca de recif. Nu se putea ca, sub influenţa unui curent, nava să fie desprinsă de stânci? Nu se putea întâmpla să alunece într-o parte, ieşind din albia de piatră, şi să-şi regăsească linia de plutire? De altfel, prevăzător, căpitanul Bourcart coborâse bărcile la apă, încărcate cu câte merinde se putea, pentru cazul că ar fi fost nevoiţi să părăsească vasul. Cine ştie dacă nu vor trebui să se îmbarce cu toţii ca să ajungă până la coasta cea mai apropiată. Şi uscatul avea să fie una din insulele Aleutine, în afară de cazul când, ca urmare a unor împrejurări cu totul inexplicabile, nava n-a fost deviată din drum.

Altminteri, corabia nu era ameninţată să se scufunde, ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă balena ar fi rămas suspendată încă de coasta corăbiei.

Între alte eventualităţi, care puteau contribui la degajarea lui Saint-Enoch, domnul Bourcart se mai bizuia şi pe venirea fluxului. Mareele sunt în general slabe pe toată întinderea Pacificului şi el ştia acest lucru. Dar dacă o ridicare a apei de câteva degete ar contribui la repunerea navei pe linia de plutire? Nu părea că săltase prea mult pe stâncă, pe care se afla numai cu pupa.

Fluxul începu să se facă simţit la ora 11 şi marea va fi înaltă pe la două noaptea. Căpitanul şi ofiţerii săi urmăreau deci cu atenţie progresul mareei, anunţat de un clipocit care se auzea în mijlocul acestei nopţi atât de liniştite.

Din nefericire, când sosi momentul, nu se simţi nici o schimbare. Saint-Enoch se clătină doar un pic, iar chila alunecă uşor pe ridicătura submarină. La această dată din octombrie, după ce trec mareele de echinox, şansele de degajare vor scădea în nopţile cu lună plină.

Şi acum, când refluxul se accentua, nu aveau a se teme că situaţia se va înrăutăţi? Înclinarea nu se va mări, pe măsură ce apele se vor retrage şi vasul nu risca să se scufunde la mare joasă?

Acest grav motiv de nelinişte nu încetă să-i frământe decât la ora patru şi jumătate dimineaţa. De altfel, în vederea prevenirii oricărei primejdii, căpitanul Bourcart dădu ordin să se pregătească proptele din vergile velei mari, dar nu fu nevoie de ele.

Puţin înainte de ora şapte, o lumină înroşi ceţurile spre est. Soarele, care apăru la orizont, nu putu să le destrame şi greementul se umezi.

Se-nţelege de la sine că ofiţerii de pe dunetă şi mateloţii de pe bastingajul de la prova căutau să străpungă cu privirea prin ceaţă în zona unde zăcea nava, până când bărcile îi vor putea da ocol. Fiecare voia să afle poziţia recifelor submarine. Stâncile se-ntindeau pe o suprafaţă mare? Formau o ridicătură de teren unică? Vârfuri de stâncă se observau în larg, când marea era joasă?

Dar era imposibil să vezi măcar la câţiva metri de bastingaj. Totuşi, nu se auzea cum se izbesc valurile de stâncile ieşite la suprafaţa mării. Deci nu era nimic de făcut înainte ca ceaţa să se fi risipit şi poate că ea nu se va ridica, ca şi în zilele precedente, decât odată cu amiaza. Atunci, dacă împrejurările o vor permite, domnul Bourcart va încerca să calculeze poziţia cu sextantul sau cu cronometrul.

Se gândiră apoi să facă o cercetare mai amănunţită a calei. Meşterul Cabidoulin şi dulgherul Ferut se convinseră din nou, după ce deplasară o serie de butoaie din spate, că apa nu pătrunsese în cală. Nici coastele, nici bordajul vasului nu cedaseră în momentul eşuării. Dar, manevrând butoaiele, dogarul îşi spunea în sinea lui că vor trebui neapărat urcate pe punte şi aruncate în mare atât cele pline cât şi cele goale, pentru a uşura nava.

Între timp, dimineaţa trecea, dar cerul nu se limpezea. O recunoaştere făcută de domnul Bourcart şi de secund în jurul lui Saint-Enoch pe o rază de jumătate de cablu nu lămuri cu nimic natura şi poziţia stâncii submarine. Înainte de toate ar fi trebuit să ştie dacă se aflau în apropiere de

uscat, unde ambarcaţiunile ar putea să acosteze, în cazul când ar trebui părăsită nava. Domnul Bourcart nu putea admite că s-ar găsi vreun continent sau un arhipelag în aceste regiuni. Doctorului, care îl întrebase despre o astfel de posibilitate, îi răspunse cu siguranţă în glas:

— Nu, domnule Filhiol, nu! Acum câteva zile, repet, am putut stabili bine poziţia… Mi-am revăzut acum calculele, sunt exacte şi trebuie că ne găsim la cel puţin 200 de mile distanţă de capătul Kurilelor.

— Revin deci la explicaţia mea, reluă doctorul Filhiol. Trebuie că s-a produs o ridicare a solului submarin, de care s-a ciocnit Saint-Enoch.

— Posibil, replică domnul Bourcart şi refuz să cred că o eroare sau o deviere ne-a aruncat la o atare distanţă spre nord.

Era în adevăr un mare ghinion că vântul nu voia să bată mai tare. Mai întâi ar fi risipit ceaţa şi ar fi limpezit orizontul. Apoi, dacă ar fi suflat din vest, echipajul, întinzând toată velatura, ar fi putut, poate, să smulgă nava de pe pragul stâncos.

— Să aşteptăm… Să aşteptăm, prieteni! Repeta căpitanul Bourcart, care simţea cum creşte nerăbdarea şi neliniştea oamenilor săi. Sper că ceaţa se va ridica în această după-amiază; ne vom lămuri atunci care-i situaţia şi cred că vom ieşi din impas fără mari daune!

Dar când mateloţii şi elevii îl priveau pe Jean-Marie Cabidoulin şi-l vedeau clătinând din capul lui mare şi zbârlit, în semn că nu împărtăşea acest optimism, n-aveau cum să se liniştească.

Între timp, ca să împiedice mareea, care venea din est, să împingă şi mai mult nava pe stâncă, domnul Bourcart, de acord cu secundul, hotărî să arunce o ancoră la pupa.

Meşterul Ollive şi doi mateloţi pregătiră una din baleniere, pentru a duce la bun sfârşit această delicată operaţie, sub comanda locotenentului Allotte.

Baleniera porni, în timp ce parâma ancorei era desfăşurată de pe Saint-Enoch.

Executând ordinele căpitanului Bourcart, locotenentul aruncă o sondă când se află la o distanţă de vreo cincizeci de picioare de navă. Spre marea lui mirare, chiar după ce cercetă locul până la douăzeci de braţe adâncime, nu găsi nici un fund de mare.

Operaţia, reluată în mai multe puncte de această parte, dădu acelaşi rezultat şi plumbul nu întâlni nicăieri altceva decât apă. În aceste condiţii n-avea rost să arunci o ancoră, pentru că ea n-ar fi putut să se prindă de ceva. Trebuia dedus că feţele stâncii erau abrupte, cel puţin pe latura cercetată. Când barca reveni, locotenentul Allotte raportă căpitanului situaţia. Domnul Bourcart se arătă destul de surprins. În mintea sa, stânca trebuia mai curând să aibă pante laterale foarte alungite, deoarece eşuarea se produsese aproape fără zdruncinare, ca şi cum nava ar fi alunecat pe o suprafaţă lină şi puţin înclinată.

Trebuiră atunci să efectueze sondaje în jurul corăbiei pentru a putea determina, pe cât posibil, mărimea stâncii şi adâncimea apei la suprafaţa ei. Căpitanul Bourcart se îmbarcă pe balenieră împreună cu secundul, şeful echipajului şi doi mateloţi. Duceau cu ei o sondă, a cărei coardă măsura două sute de braţe. După ce reluară operaţia locotenentului Allotte, văzură şi ei că în nici un fel capătul sondei nu atinge fundul. Renunţară aşadar la aruncarea unei ancore la pupa, ceea ce ar fi putut să permită desprinderea navei, manevrând cu vinciul.

— Căpitane, zise domnul Heurtaux, am face bine să sondăm puţin la mică distanţă de carenă.

— Sunt de aceeaşi părere, răspunse domnul Bourcart.

Meşterul Ollive prinse cangea de unul din port-sarturi, în aşa fel încât să înconjoare coca vasului la o depărtare de cel mult 5-6 picioare. Din trei în trei metri, secundul arunca sonda. Nicăieri ea nu întâlni fundul, nici chiar la 200 de braţe adâncime.

Prin urmare, stânca ocupa o întindere foarte mică, la o adâncime de unul sau doi stânjeni. Se putea presupune că Saint-Enoch eşuase pe vârful unui con submarin care nu era indicat pe hărţile acestor regiuni.

Între timp orele treceau şi nimic nu anunţa ridicarea cetii. Atunci, domnul Bourcart voi să încerce, în momentul când marea atingea cea mai mare înălţime, să desprindă nava cu ajutorul bărcilor. Trăgând-o pe la pupa, era posibil s-o repună pe linia de plutire. Această manevră se execută în condiţiile cele mai favorabile. Cele şase bărci se reuniră într-un efort comun şi mateloţii vâsliră din răsputeri. Nava făcu oare o uşoară mişcare înapoi? Abia un picior. Asta-i tot ce se obţinu şi până la urmă echipajul îşi pierdu speranţa să smulgă corabia de pe stâncă.

Dar, ceea ce nu putură face ambarcaţiunile, dacă nu o va face vântul, ce se va întâmpla cu Saint-Enoch la prima dezlănţuire a unei furtuni? Va fi răsturnat pe suprafaţa acestei ridicături a fundului de mare şi nu vor rămâne din el decât nişte rămăşiţe de nerecunoscut… Şi în această perioadă a anului cât vor întârzia furtunile care se dezlănţuie cu atâta furie în această parte a Pacificului?

Le mai rămânea să încerce încă o operaţie pentru a pune nava pe linia de plutire. Căpitanul Bourcart, după ce reflectă multă vreme şi după ce discută cu ofiţerii şi meşterii, trebui să se hotărască s-o întreprindă, dar amânând-o cu câteva ore, pentru că nu părea să fie de temut o schimbare a timpului. Operaţia despre care era vorba avea ca scop să uşureze nava, azvârlind încărcătura în mare. Descărcat, după aruncarea a 800-900 de butoaie de ulei, poate s-ar ridica suficient pentru a pluti la suprafaţa mării.

Mai aşteptară, socotind că în această zi, ca şi în ajun, ceaţa se va risipi în cursul după-amiezii. Era una din cauzele pentru care domnul Bourcart nu-şi puse imediat în aplicare planul de a sacrifica încărcătura. În adevăr, dacă nava s-ar fi ridicat, putea fi manevrată în mijlocul ceţii? Din cele

arătate de sondaje despre marile adâncimi din jurul stâncii, însemna oare că nu mai existau în apropiere alte stânci pe care Saint-Enoch risca să eşueze din nou? Oare Repton, la mai puţin de o milă depărtare, nu se izbise de recife şi încă atât de tare, încât se scufundase aproape numaidecât?

Aceste gânduri care frământau pe fiecare aduseră din nou vorba despre soarta balenierei engleze. Se punea întrebarea dacă n-au supravieţuit câţiva oameni naufragiului? Bărcile corăbiei engleze nu încercaseră să ajungă la Saint-Enoch! Atunci domnul Bourcart şi echipajul începură să ciulească urechile. Nu se auzi nici un strigăt şi nu încăpea îndoială că niciunul din mateloţii de pe Repton nu putuse să scape din această groaznică catastrofă…

Se scurseră alte trei ore. Mareea se retrăgea şi prin urmare puteau spera ca nava să se desprindă singură. De altfel diferenţa între flux şi reflux era foarte mică. Stânca nu ieşea probabil niciodată din mare decât, eventual, în timpul refluxului de lună plină. Domnul Heurtaux putuse chiar constata, după reperele trasate pe bordaj, că apa nu scăzuse simţitor şi, oricât cercetai în jur, lăncile atingeau fundul ei zgrunţuros la adâncimea constantă de cinci picioare.

Asta era situaţia. Care va fi deznodământul? Saint-Enoch îşi va relua oare cursul navigaţiei? Oamenii nu vor fi obligaţi să-l părăsească înainte ca o furtună dezlănţuită să-l nimicească? Erau 33 la bord şi puteau găsi loc în ambarcaţiuni, luând cu ei şi provizii pentru câteva zile. Dar la ce distanţă vor putea găsi coasta cea mai apropiată? Şi dacă erau de parcurs sute de mile?

Domnul Bourcart se decise să sacrifice încărcătura. Poate că nava, uşurată de câteva sute de tone, se va ridica destul pentru ca echipajul s-o poată trage spre larg.

După luarea acestei hotărâri, oamenii se puseră pe treabă, nu fără să blesteme ghinionul care-i făcea să piardă beneficiile acestei ultime campanii.

Meşterul Ollive îi îndemna cu vorba şi cu fapta. Cu ajutorul unor macarale instalate peste cele două panouri ale calei, butoaiele fură ridicate pe punte, apoi aruncate în mare. Unele se duceau imediat la fund. Altele, sfărâmate în căderea pe stânci, se goleau de conţinutul lor, care urca la suprafaţă. Saint-Enoch fu curând înconjurat de un strat de grăsime, ca şi cum ar fi vărsat ulei în apă pentru a linişti valurile în timpul unei furtuni. Niciodată marea nu fusese mai calmă. Nici cea mai mică încreţitură nu se putea observa pe întinderea ei sau pe perimetrul terenului unde fundul se-nălţase, cu toate că domnul Heurtaux constatase existenţa unui curent venind din nord-est. Fluxul trebuia să-nceapă curând. Totuşi, efectul uşurării navei nu se va vedea decât în momentul când mareea va atinge înălţimea maximă. Cum mai erau de aşteptat trei ore până atunci, operaţia va fi terminată la momentul potrivit. Deci nu aveau vreme de pierdut sau Saint-Enoch va rămâne împotmolit până în noaptea următoare şi era mai bine dacă putea să se depărteze de stâncă în plină zi. Să scoţi din cală aproape opt sute de butoaie cerea ceva timp, fără să mai vorbim de oboseală.

Pe la cinci terminaseră jumătate din treabă. Mareea urcase cu 3-4 picioare şi Saint-Enoch, uşurat în parte, ar fi putut să înceapă să se mişte. Dar rămase la fel de înţepenit.

— La naiba! S-ar zice că nava noastră-i ţintuită pe acest loc, spuse meşterul Ollive.

— Şi nu vei fi tu acela care-o va scoate de aici! Murmură Jean-Marie Cabidoulin.

— Ce mormăi… Bătrâne?

— Nimic… Replică dogarul aruncând un butoi gol în mare.

Pe de altă parte, speranţa de care se agăţau, ca ceaţa să se risipească după-amiază, nu se împlini. Noaptea urma să fie înnegurată. Dacă deci nava nu se va desprinde decât la mareea viitoare, căpitanul Bourcart va avea mari greutăţi pentru a o scoate din aceste regiuni primejdioase.

Puţin după ora şase, atunci când semiobscuritatea cuprindea văzduhul, auziră strigăte dinspre vest, unde mai pâlpâia o lumină palidă.

Meşterul Ollive, aflat pe teugă la prova, veni imediat la căpitanul Bourcart, care se găsea în faţa dunetei.

— Căpitane, ascultă… Ascultă. Acolo. Parcă.

— Da, strigă cineva, adăugă locotenentul Coquebert. Se stârni o oarecare rumoare în rândurile echipajului.

— Tăcere! Ordonă domnul Bourcart. Şi toţi ciuliră urechile.

Într-adevăr, strigăte de ajutor, încă îndepărtate, ajungeau până la bord. Fără nici o îndoială, se adresau lui Saint-Enoch. De pe navă. la un semn al căpitanului, li se răspunse.

— Ohe… Ohe… pe aici…

Erau oare nişte băştinaşi de pe coastă sau de pe vreo insulă din apropiere care veneau cu ambarcaţiunile lor? Nu puteau fi mai curând supravieţuitori de pe Repton? Bărcile lor nu căutau din ajun în mijlocul negurii dese să ajungă la baleniera franceză?

Această ipoteză, cea mai demnă de crezare, se dovedi întemeiată. Câteva minute mai târziu, călăuziţi de strigăte şi de câteva focuri de armă, două ambarcaţiuni veniră să se alăture lui Saint-Enoch.

Erau balenierele de pe Repton, în care se aflau 23 de oameni, inclusiv căpitanul King. Sărmanii, zdrobiţi de oboseală, erau şi nemâncaţi, deoarece nu avuseseră timp să îmbarce provizii, atât de neaşteptată fusese catastrofa. După ce rătăciseră 24 de ore, mureau de foame şi de sete.

Supravieţuitorii de pe Repton fură primiţi de domnul Bourcart cu acea politeţe care-l caracteriza întotdeauna. Cu toate că purtarea lor de până acum lăsase de dorit, înainte de a afla de la căpitanul King ce se întâmplase, înainte de a întreba în ce împrejurări pierise nava şi înainte de a-i relata în ce situaţie se găsea Saint-Enoch, domnul Bourcart dădu

ordin să se servească de mâncare şi de băut noilor pasageri.

Căpitanul King fu poftit în careu, iar mateloţii coborâră în post. Treisprezece oameni lipseau din echipajul căpitanului King, treisprezece înghiţiţi de ape în naufragiul lui Repton!

XIII.

O STÂNCĂ MIŞCĂTOARE.

Când căpitanul King şi tovarăşii săi abordaseră lângă Saint-Enoch, ceaţa era atât de deasă, încât, dacă strigătele celor de pe baleniere nu s-ar fi auzit, aceştia ar fi trecut mai departe de stâncă. Coborând spre sud, englezii nu ar fi putut să ajungă nici la coasta asiatică şi nici la cea americană. Admiţând chiar că vântul ar fi risipit ceaţa, cum ar fi navigat sute de mile spre est sau spre vest? Şi de altfel fără pesmeţi, care să le astâmpere foamea, fără apă dulce ca să le potolească setea, n-ar fi rămas, după 48 de ore, nici un om viu dintre naufragiaţii lui Repton.

Numărul celor de pe Repton – ofiţeri şi mateloţi – era de 36 de oameni. Numai 23 dintre ei au sărit în ambarcaţiuni şi, adăugându-se personalului de pe Saint-Enoch, redus după moartea matelotului Rollat, se obţinu cifra de 56 de oameni. În cazul când ar putea desprinde nava, care va fi soarta căpitanului Bourcart, a oamenilor săi vechi şi a noilor săi tovarăşi? Chiar în ipoteza că uscatul, continent sau insulă, n-ar fi prea departe, ambarcaţiunile de la bord n-ar putea să-i ducă pe toţi! La prima furtună, şi ele sunt frecvente în aceste regiuni ale Pacificului, Saint-Enoch, asaltat de valurile imense care se vor izbi de această stâncă, ar fi sfărâmat în câteva minute! Vor trebui deci să părăsească nava. Dar atunci proviziile, pe care domnul Bourcart spera să le completeze la Vancouver, nu se vor sfârşi, trebuind să hrănească un echipaj ajuns aproape dublu de la sosirea naufragiaţilor de pe Repton?

Ceasurile de la bord arătau ora opt. Nici un semn de vânt nu se simţise la apusul soarelui sub perdeaua groasă a ceţii. Noaptea, care se lăsa încetişor, va fi calmă şi totodată

neagră. N-aveai de ce să tragi vreo nădejde că nava s-ar putea degaja în plinul fluxului, viitoarea maree fiind mai puţin înaltă decât cea dinainte; în plus nu se mai putea arunca din balast decât sacrificând arborada.

Toate acestea le află căpitanul King, când se găsi în careu cu domnul Bourcart, domnul Heurtaux, doctorul Filhiol şi cu cei doi locotenenţi. Faptul că el şi tovarăşii săi găsiseră un adăpost la bord nu însemna că salvarea le era asigurată. În scurt timp, viitorul nu-i rezerva lui Saint-Enoch soarta care-l lovise pe Repton1.

Era important de ştiut în ce condiţii se produsese naufragiul navei engleze. Iată ce le povesti căpitanul King:

Repton se oprise în mijlocul ceţii, când în ajun o înseninare parţială le permise să-l vadă pe Saint-Enoch la distanţa de trei mile sub vânt. De ce se îndrepta Repton spre el? Cu o intenţie mai mult sau mai puţin ostilă de a tranşa chestiunea balenei harponată de ambele echipaje? Căpitanul King nu răspunse la această întrebare. De altfel nu era acum momentul învinuirilor. Se mărgini să spună că Repton, atunci când doar o singură milă despărţea cele două nave, simţi deodată o izbitură, din cele mai puternice. Coca se crăpă pe fund la babord şi marea năvăli înăuntru. Secundul Strok şi doisprezece oameni din echipaj fură unii aruncaţi peste bord, alţii striviţi sub arborada care se prăbuşi. Căpitanul King şi ceilalţi ar fi pierit şi ei dacă nu s-ar fi urcat în două baleniere care se aflau la apă. Rămăseseră 23. Timp de mai mult de 24 de ore, supravieţuitorii lui Repton rătăciseră la întâmplare, fără nici un fel de provizii, încercând să-l descopere pe Saint-Enoch şi, în cele din urmă, hazardul îi duse spre locul unde eşuase nava franceză.

— Dar, adăugă căpitanul King, care vorbea curent limba franceză, ceea ce nu-mi pot explica, este că există stânci submarine în aceste regiuni. Eram sigur de poziţia mea în latitudine şi longitudine.

— Ca şi mine, de poziţia mea, răspunse domnul Bourcart, şi în afară de cazul că o ridicare de fund nu s-a produs recent…

— Este într-adevăr singura ipoteză admisibilă, declară domnul Heurtaux.

— În tot cazul, reluă domnul King, Saint-Enoch a fost mai puţin lovit de această nenorocire.

— Fără-ndoială, mărturisi domnul Bourcart, dar cum şi când va putea porni din nou?

— Nu are avarii grave?

— Nu, şi coca este intactă. Dar se pare că-i ţintuit pe această stâncă şi, chiar după ce am sacrificat toată încărcătura, nu l-am putut aduce la linia de plutire.

— Ce hotărâre ar trebui luată? Întrebă căpitanul King, a cărui privire se aţinti întâi asupra domnului Bourcart, apoi asupra ofiţerilor săi.

Această întrebare rămase fără răspuns. Ceea ce echipajul încercase până acum pentru a-l repune pe Saint-Enoch pe linia de plutire nu dăduse nici un rezultat… Oare elementele naturii vor putea face ceea ce n-au putut face oamenii? Cât despre soluţia de a se îmbarca în baleniere, nu însemna pieire curată? Atât spre nord, cât şi spre est, sute de mile îi despărţeau de pământ, fie de Kurile, fie de Aleutine. Sfârşitul lui octombrie se apropia… Vremea rea va veni în curând. Micile ambarcaţiuni fără punte ar fi la cheremul ei. N-ar rezista nici la prima vijelie. De altfel, 56 de oameni nu vor încăpea cu toţii în ele. Şi cei rămaşi ce şansă de salvare ar avea? Doar să spere că i-ar lua vreo navă, dacă ar trece prin această parte a Pacificului?

Doctorul Filhiol adresă deodată căpitanului King următoarea întrebare:

— Când am părăsit împreună Petropavlovsk, aţi auzit fără îndoială că pescarii semnalaseră în larg prezenţa unui monstru marin, de care fugiseră în grabă mare?

— Da, răspunse căpitanul King şi mărturisesc că echipajul lui Repton a rămas înspăimântat.

— Credea în existenţa acestui monstru? Reluă domnul Heurtaux.

— Credea că era o sepie, un kraken sau o caracatiţă gigantică şi nu văd de ce n-ar fi crezut…

— Din raţiune, răspunse doctorul, pentru că asemenea caracatiţe, krakeni sau şerpi nu există, căpitane…

— Să nu fim aşa de siguri, domnule Filhiol, zise Romain Allotte.

— Stai să ne înţelegem, dragă domnule locotenent. S-au găsit în adevăr specimene de astfel de monştri, au fost urmăriţi câţiva dintre ei, unii au fost ridicaţi la bord. Dar nu aveau dimensiunile colosale ce li se atribuiau şi care sunt doar rodul închipuirii… Giganţi din aceste specii, dacă vreţi – hai să zicem – ar fi putut să distrugă o ambarcaţiune, dar să tragă în adâncul mării o navă de câteva sute de tone mi se pare cu neputinţă.

— Aşa cred şi eu, întări domnul Bourcart şi monştrii cu asemenea putere sunt de căutat numai printre animalele legendare.

— Totuşi, insistă locotenentul Coquebert, pescarii din Petropavlovsk vorbeau despre un şarpe de mare enorm, pe care-l zăriseră…

— Şi, adăugă căpitanul King, aşa de mare le-a fost spaima, încât au fugit în grabă spre port.

— Ei bine, de la plecarea dumneavoastră din Petropavlovsk, întrebă doctorul Filhiol, v-a apărut în faţa ochilor acest Briareu cu 50 de capete şi 100 de braţe, descendent al faimosului gigant din antichitate, care, fiindcă a ameninţat cerul, a fost închis de Neptun sub muntele Etna?

— Nu. Domnule, declară căpitanul King. Totuşi, atât Repton cât şi Saint-Enoch au întâlnit, desigur, la suprafaţa mării epave şi resturi de bărci, sau trupuri de balene care nu păreau a fi harponate; nu se poate ca vreun monstru marin să fi făcut acel prăpăd prin partea locului?

— Nu numai că este posibil, dar este şi foarte probabil, declară locotenentul Allotte, nu le fie cu supărare căpitanului Bourcart şi doctorului Filhiol…

— Ce vrei, domnule locotenent, replică doctorul; cât timp nu-l voi vedea cu ochii mei, nu voi crede.

— În orice caz, reluă domnul Bourcart adresându-se căpitanului King, nu cred că atribuiţi pierderea lui Repton vreunui atac al unei sepii, şarpe de mare sau caracatiţe?

— Nu, răspunse căpitanul King, nu, şi totuşi – după unii din oamenii mei – biata noastră corabie a fost apucată de nişte braţe gigantice cu cleşti formidabili, care au răsturnat-o şi apoi au tras-o în adâncuri… Despre asta vorbeau mereu în timp ce bărcile noastre îl căutau pe Saint-Enoch.

— Ei! Zise domnul Bourcart, să ştii că spusele mateloţilor de pe Repton vor găsi mare răsunet la bord… În marea lui majoritate, echipajul nostru este convins că acest monstru există… Dogarul n-a încetat o clipă să-i împuie capul cu tot soiul de poveşti pe această temă… După părerea sa, distrugerea lui Repton se datorează unui animal extraordinar, care ar avea înfăţişare deopotrivă de şarpe şi caracatiţă. E drept că, până la proba contrarie, eu aş afirma că navele noastre au eşuat pe nişte stânci de formaţiune recentă, care incă nu sunt indicate în hărţile actuale ale Pacificului.

— După părerea mea, este absolut sigur şi să-l lăsăm pe Jean-Marie Cabidoulin să ticluiască tot soiul de istorii de crezut sau de necrezut.

Se făcuse nouă seara. Trebuiau să-şi piardă nădejdea că Saint-Enoch se va desprinde la noapte. Creşterea fluxului, cum se ştie, avea să fie mai mică decât la mareea precedentă. Cu toate acestea, nevrând să lase nimic neîncercat, căpitanul Bourcart ordonă să fie lansate toate ambarcaţiunile, după ce încărcă în ele cele mai lungi şi grele bucăţi de lemn din arboradă, care să servească eventual drept catarge. N-avea rost să se mai gândească să

uşureze nava, în afară de cazul că ar fi demontat arborii gabieri şi arboretul împreună cu greementul, cu pânzele şi cu cergile lor. Acest lucru ar fi cerut o muncă foarte mare şi, admiţând că Saint-Enoch ar ajunge să se desprindă, ce s-ar întâmpla dacă vreo furtună l-ar surprinde când va fi lipsit de aceste piese atât de necesare? În fine, a doua zi, dacă ceaţa se va ridica, dacă soarele va permite calcule bune, care să determine cu precizie poziţia navei, se va vedea ce este de făcut mai departe.

Nici căpitanul Bourcart şi nici ofiţerii săi nu se gândeau să se ducă să se odihnească. Oamenii se întinseră pe punte, în loc să se culce în post. Îngrijorarea nu-i lăsa să închidă ochii. Numai câţiva elevi după ce se luptaseră în zadar împotriva somnului adormiră buştean. Nici bubuitul tunului nu i-ar fi putut trezi pe aceşti tineri şi pe cea mai mare parte a mateloţilor de pe Repton, zdrobiţi de oboseală. Meşterul Ollive umbla cu paşi mari de colo-colo pe dunetă, în timp ce un grup de 5-6 oameni, strânşi în jurul dogarului, ascultau cum Jean-Marie Cabidoulin povestea ceea ce lesne vă puteţi închipui.

Convorbirea care continua în careu trebuia să ducă la obişnuitul rezultat şi anume că fiecare se încăpăţâna mai tare în ideile sale despre existenţa sau inexistenţa monstrului marin. Schimbul de cuvinte între doctorul Filhiol şi locotenentul Allotte începuse chiar să devină tăios.

Deodată, un incident curmă discuţia.

— Atenţiune, atenţiune! Exclamă domnul Heurtaux, care sări de pe scaun.

— Nava este pusă pe linia de plutire, adăugă locotenentul Coquebert.

— Va pluti… Pluteşte! Rosti Romain Allotte, al cărui scaun, dat deoparte, alunecă pe podea gata să se răstoarne.

Câteva scuturături urniseră coca lui Saint-Enoch… Chila se degajase parcă, răzuind suprafaţa ascuţită a stâncii. O oarecare legănare se produse de la tribord la babord şi aplecarea pe care o avusese nava nu mai era atât de mare.

Într-o clipă domnul Bourcart şi tovarăşii săi ieşiră din careu.

În mijlocul acestei nopţi întunecoase, pe care ceaţa o făcea şi mai neagră, nu se zărea nici o licărire, nici o sclipire! Nu se simţea nici o boare de vânt! Marea se umflase şi forma o hulă domoală, iar valul nu clipocea deloc trecând peste povârnişul stâncii submarine.

Înainte ca domnul Bourcart să fi ajuns pe punte, mateloţii se treziseră în grabă. Şi ei, simţind zguduiturile, îşi spuneau că nava se despotmoleşte. Legănat încolo şi-ncoace de ruliu, Saint-Enoch se-ndreptase uşor… Cârma se clinti deodată în aşa fel, încât meşterul Ollive trebui să lege roata.

Şi atunci strigătele echipajului se uniră cu cele ale locotenentului Allotte:

— Pluteşte!… Pluteşte!

Căpitanul Bourcart şi căpitanul King, aplecaţi deasupra bastingajului, căutau să cerceteze întinderea neagră a mării. Şi, ceea ce-i miră, ceea ce mira pe toţi cei care stăteau să se gândească, era că se aflau în acest moment în plin reflux. Deci ridicarea navei pe chilă nu putea fi atribuită mareei.

— Ce s-a petrecut? Îl întrebă domnul Heurtaux pe meşterul Ollive.

— Nava s-a uşurat probabil, răspunse acesta, şi mi-e teamă să nu i se fi demontat cârma…

— Şi acum?

— Acum, domnule Heurtaux, suntem tot aşa de înţepeniţi ca înainte!

Domnul Bourcart, doctorul Filhiol şi locotenenţii urcară pe dunetă şi un matelot aduse două felinare aprinse, care le îngăduiau să se vadă cel puţin unul pe altul.

Căpitanul se gândise poate să trimită oameni în ambarcaţiuni, pentru a încerca printr-un nou efort să-l degajeze pe Saint-Enoch. Dar nava, rămânând din nou nemişcată, el înţelese că manevra ar fi inutilă. Mai bine să aştepte următoarea maree şi, în plină zi, să încerce să

desprindă corabia, dacă zguduirile ar urni-o iar din loc. Cât despre cauza acestor mişcări şi urmarea pe care au avut-o, cum să le lămureşti? Chila navei se desprinsese de pe fundul stâncos, sau i se înfundase şi mai mult călcâiul – ceea ce explica oarecum demontarea probabilă a cârmei?

— Asta trebuie să fie, îi zise domnul Bourcart secundului, şi noi ştim că marea este adâncă în jurul stâncii…

— Atunci, căpitane, răspunse domnul Heurtaux, ar fi suficient poate să dăm nava înapoi cu câteva picioare pentru ca să plutească. Dar cum am putea face această manevră?

— Sigur e, reluă domnul Bourcart, că poziţia navei s-a modificat şi cine ştie dacă în noaptea asta sau mâine, când marea va fi staţionară, nava nu se va degaja singură?

— Nu îndrăznesc să sper, căci mareea, în loc să crească, va scădea! Şi dacă trebuie să aşteptăm până la lună plină?

— Ar fi să stăm încă o săptămână în aceste condiţii, Heurtaux. Pe o mare calmă Saint-Enoch este ferit de mari primejdii. Adevărat că timpul nu va întârzia să se schimbe şi de obicei se dezlănţuie vijelii puternice după o ceaţă atât de densă.

— Cel mai rău, spuse secundul, este că n-avem habar unde ne aflăm…

— Dacă soarele s-ar arăta mâine dimineaţă, chiar dacă numai pentru o oră, zise domnul Bourcart, voi calcula poziţia şi vom şti unde suntem! În orice caz, fii sigur, scumpe domnule Heurtaux, ne aflam pe drumul bun când am eşuat… Nu! Curenţii nu ne-au împins mai la nord decât trebuia… Revin deci la explicaţia care mi se pare cea mai demnă de crezut… Deoarece nu-i cu putinţă ca hărţile să nu fi menţionat poziţia acestei stânci submarine, înseamnă că s-a format recent.

— Şi eu gândesc la fel, căpitane, şi ghinionul a vrut ca Saint-Enoch să treacă exact deasupra ei şi să eşueze.

— Ca şi Repton, care a dat peste o stâncă de aceeaşi natură, zise domnul Bourcart. Din fericire, nava noastră nu

s-a scufundat şi trag nădejdea s-o pot scoate de aici.

Aceasta era explicaţia pe care o dădea domnul Bourcart şi la fel de convinşi de ea erau şi domnul Heurtaux, doctorul Filhiol, şeful echipajului şi poate şi căpitanul King. Cei doi locotenenţi nu se pronunţară în această chestiune. Cât despre echipaj, părerea lui se vădi în următoarele împrejurări.

Oamenii stăteau de vorbă lângă arborele mare. Nu ţineau seama decât de un singur lucru, şi anume că zdruncinăturile n-au putut fi provocate nici de apa mării, care era foarte calmă, nici de flux. Apoi, aceste zdruncinături încetaseră cu desăvârşire şi, dacă Saint-Enoch se ridicase puţin la babord, acum rămăsese absolut nemişcat. Harponerul Pierre Kardek, după ce aminti faptele, încheie astfel:

— Trebuie că stânca… Da… Stânca a fost cea care s-a mişcat…

— Stânca? Exclamară doi sau trei oameni.

— Lasă, Kardek, replică fierarul Gille Thomas, ne iei drept nişte ageamii gata să înghită o astfel de gogoaşă?

Cuvintele batjocoritoare ale fierarului îşi atinseră ţinta. O stâncă ce se mişcă precum o geamandură, sau care se clatină ca o corabie pe hulă! Iată ceea ce nu se putea spune unor bravi marinari, cunoscători ai tainelor mării! Niciunul dintre ei n-ar fi putut crede că o mişcare submarină ar fi tulburat acest loc al Pacificului.

— Spune altora aceste baliverne! Exclamă dulgherul Ferut. Am văzut de toate ca fost maşinist, dar nu suntem aici pe scena Operei sau a Teatrului Chatelet! Nu găseşti nici o echipă care să pună o stâncă în mişcare, dacă nu-i de carton sau de pânză vopsită…

— Bun răspuns… Adăugă harponerul Louis Thiebaut şi nici măcar un elev de la bord n-ar înghiţi asemenea poveşti!

Nu, desigur, şi decât să accepţi această explicaţie, destul de naturală la urma urmei, toţi erau gata să-şi închipuie mai curând cele mai mari bazaconii.

În acest moment, harponerul Jean Durut vorbi destul de tare, încât domnul Bourcart să-l poată auzi de pe dunetă, pe care tocmai se afla.

— Nimic nu se alege din toată vorbăria asta. Fie că stânca s-a mişcat sau nu, am vrea să ştim dacă vom ajunge din nou pe linia de plutire.

Aceste cuvinte oglindeau ce-i frământa pe toţi. Dar, cum este lesne de înţeles, nu se putea da nici un răspuns.

— Hei, prieteni… Reluă Ferut rânjind, să nu vorbim toţi odată! Oare Saint-Enoch va rămâne veşnic agăţat de stâncă, precum o stridie?

— Nu! Răspunse o voce pe care echipajul o cunoştea bine.

— Tu ai spus nu, meştere Cabidoulin? Întrebă Jean Kardek.

— Eu…

— Vrei să ne asiguri că nava va sfârşi prin a pleca de aici?

— Da!

— Când?

— Când va voi monstrul.

— Care monstru? Exclamară mai mulţi mateloţi şi novici.

— Monstrul care l-a apucat pe Saint-Enoch şi care-l înlănţuie cu braţele sau îl ţine cu cleştii, monstrul care-l va duce la capătul călătoriei poate chiar în adâncurile Pacificului!

Trecuse vremea când echipajul îşi bătea joc de Jean-Marie Cabidoulin cu privire la krakeni sau alţi şerpi de mare. Credea chiar că dogarul avea dreptate, în pofida căpitanului, secundului, doctorului Filhiol şi tuturor celor care până atunci refuzau să-i împărtăşească vederile.

Meşterul Ollive exclamă supărat:

— N-ai terminat odată, flecar bătrân?

Dar un murmur se ridică şi era limpede că echipajul ţinea partea dogarului.

Da! Pentru toţi cei care-i ascultau, acesta era adevărul adevărat. Un monstru gigantic pustia meleagurile Pacificului şi fără-ndoială că nu altul decât cel semnalat de

pescarii din Petropavlovsk. El sfărâmase ambarcaţiunile şi coca navelor ale căror epave le întâlniseră pe drum! El sfârtecase balenele ce pluteau moarte pe suprafaţa mării! El se aruncase asupra lui Repton şi-l trăsese în adâncul apelor! Şi tot el îl apucase pe Saint-Enoch şi-l ţinea într-o încleştare formidabilă!

Domnul Bourcart, auzindu-l pe meşterul Cabidoulin, se întreba dacă vorbele sale nu vor stârni panică. Coborî cu secundul şi ofiţerii săi de pe dunetă.

Era şi timpul, sau poate că venise chiar prea târziu! Da! Groaza îi făcea pe oameni să-şi piardă sângele rece… Gândul că se găseau la cheremul acestui animal înspăimântător îi îmboldea să nu asculte de observaţiile şi ordinele căpitanului. Nu mai voiau să audă nimic şi căutau să se arunce în ambarcaţiuni! Câţiva dintre meşteri, care nu mai erau stăpâni pe ei, dădeau exemplu!

— Opriţi-vă!… Opriţi-vă, strigă căpitanul Bourcart. Primul care va încerca să părăsească bordul îi zbor creierii.

Şi, întinzând mâna prin fereastra deschisă a cabinei sale, apucă un revolver care se găsea pe masă.

Domnul Heurtaux, locotenentul Coquebert şi Allotte se alăturară şefului lor. Meşterul Ollive se repezi în mijlocul marinarilor pentru a menţine ordinea. Cât despre căpitanul King, nici el nu mai era ascultat de mateloţii de pe Repton.

Cum să opreşti oamenii înnebuniţi la gândul că monstrul putea să-i tragă în abisurile oceanului?

Dar deodată noi zdruncinături clintiră nava. Oscilaţiile se simţeau când la babord, când la tribord. Coca părea că se deplasează. Catargele gemură în călcâiele lor bine înfipte. Câteva pataraţine se desprinseră. Bara cârmei fu împinsă înapoi atât de brusc, încât una din troţe se rupse pe loc şi roata se-nvârti în direcţia inversă cu o asemenea forţă, încât doi timonieri n-ar fi putut s-o ţină pe loc.

— La ambarcaţiuni! La ambarcaţiuni!

Acesta fu strigătul care izbucni din toate piepturile; şi totuşi n-ar fi avut loc în ele toţi câţi erau.

Domnul Bourcart înţelese că nu va mai putea stăpâni bordul dacă nu-l va pedepsi pe autorul acestei dezordini. Prin urmare, îndreptându-se spre dogar, care era în picioare, sprijinit de arborele mare, zise:

— Cabidoulin, tu eşti vinovat de ceea ce se-ntâmplă!

— Eu… Domnule căpitan?

— Da… Tu!

Şi, adresându-se meşterului Ollive, zise:

— Pune-l în lanţuri şi du-l în fundul calei!

Se ridicară câteva proteste. Atunci dogarul se adresă căpitanului cu o voce calmă:

— Eu… În lanţuri, căpitane! Asta pentru că am spus adevărul?

— Adevărul? Exclamă domnul Bourcart.

— Da! Adevărul! Repetă Jean-Marie Cabidoulin.

Şi, ca şi cum ar fi vrut să-i întărească spusele, nava se ridică de la prova spre pupa într-o puternică mişcare de tangaj. În acelaşi timp, mugete teribile se auziră dinspre sud, la câteva cabluri depărtare. Apoi un val imens se înălţă în faţa lui Saint-Enoch şi, prin beznă, nava fu smulsă şi dusă cu o viteză de necalculat pe suprafaţa Pacificului.

XIV SPRE NORD.

Încotro se-ndrepta astfel Saint-Enoch sub acţiunea unui motor de o putere nemaipomenită, aflat în coastele sale, luând-o când spre nord-est, când spre nord-vest?

În întunericul de nepătruns nu se putea desluşi nimic.

Căpitanul Bourcart şi ofiţerii săi căutau în zadar să recunoască direcţia. Echipajul era în culmea spaimei. Nu mai rămăsese nici o ambarcaţiune în care s-ar fi putut refugia, deoarece parâmele cu care erau legate se rupseseră în momentul când nava se pusese în mişcare.

Între timp, Saint-Enoch mergea cu o repeziciune atât de mare, încât oamenii, stând în picioare, ar fi fost trântiţi jos de rezistenţa aerului. Trebuiră să se-ntindă pe lângă pereţi, să se culce la poalele catargelor, să se prindă de tacheţi şi să părăsească duneta pentru a nu fi aruncaţi peste bord.

Cei mai mulţi dintre mateloţi se bulucirăă în post sau se refugiară sub teuga de la prova. Cât despre domnul Bourcart, căpitanul King, doctorul Filhiol, secundul şi locotenenţii, se adăpostiră cu toţii în careu. Era primejdios să ieşi pe punte, căci arborada amenințа să se prăbuşească.

Şi apoi ce ar fi putut face? În mijlocul acestei nopţi întunecate nu se vedea om cu om, ba nici măcar nu se auzeau unul pe altul. Văzduhul răsuna de vuiete neîncetate, la care se adăugau şuierăturile aerului prin greement, cu toate că afară nu bătea nici un vânt. Dacă vântul s-ar fi dezlănţuit cu o asemenea furie, ar fi risipit ceaţa şi pe petecele de cer ivite printre norii destrămaţi s-ar fi zărit câteva stele

— Nu… Zise domnul Heurtaux, timpul n-a încetat să fie liniştit şi rafalele puternice nu se datorează decât vitezei!

— Trebuie că forţa acestui monstru e extraordinară, adăugă locotenentul Allotte.

— Monstru… Monstru! Repetă domnul Bourcart.

Şi, în pofida celor ce se petreceau şi păreau de netăgăduit, ca şi doctorul Filhiol, secundul şi meşterul Ollive, căpitanul refuza încă să admită existenţa unui animal, şarpe gigantic sau şopârlă colosală, capabilă să poarte cu sine, cu o iuţeală năvalnică, o navă de 500 de tone. O ridicare bruscă de teren provocată de un cutremur submarin, un val seismic care ar avea o putere nesfârşită, în fine, orice îşi putea închipui, dar nu credea în absurdele poveşti ale lui Jean-Marie Cabidoulin. Noaptea trecu în aceste condiţii. Nici direcţia şi nici poziţia navei nu se schimbară. La primele licăriri ale zorilor, căpitanul Bourcart şi tovarăşii săi voiră să constate starea mării, în cazul în care dogarul ar fi avut dreptate, cine ştie dacă animalul nu-şi arăta anumite părţi ale trupului? Şi atunci l-ar putea răni mortal scoţând astfel nava din înlănţuirea lui formidabilă. Aparţinea oare acelei specii de cefalopode cunoscute sub numele de caracatiţe, cu cap de cal, cioc de vultur şi tentacule, care s-au încolăcit strâns în jurul cocii lui Saint-Enoch? Ori făcea mai curând

parte din clasa vertebratelor acoperite cu o carapace groasă, ca ihtiosaurii, plesiosaurii sau crocodilii gigantici? Ori poate era vreunul din şerpii, krakenii sau mantele cu dimensiuni de neînchipuit din anumite regiuni ale Atlanticului sau Pacificului?

Se lumină de ziuă; o lumină palidă răzbătea prin perdeaua de ceaţă. Nimic nu prevestea că negurile se vor risipi sau vor mai pierde din desime. Viteza lui Saint-Enoch era aşa de mare, încât aerul biciuia feţele tăios ca briciul. Nu se putea sta pe punte. Domnul Bourcart şi ofiţerii săi fură nevoiţi să intre din nou în careu. Meşterul Ollive încercă să se târască până la bastingaj, dar nu putu să ajungă şi fu aruncat înapoi cu atâta violenţă, încât era gata să se izbească de scara dunetei.

— La naiba! Exclamă el, când cei doi locotenenţi îl ridicară, am crezut că nu voi mai fi în stare să plătesc sticla de rachiu acestui dobitoc bătrân de Cabidoulin.

Totuşi, căpitanul Bourcart constată că Saint-Enoch părea gata să se răstoarne. Se-nţelege de la sine că echipajul nu părăsise postul sau teuga de la prova. Era de altfel foarte greu, mai ales pe o astfel de ceaţă, să comunici de la prova la pupa. Din fericire, cambuza conţinea destule provizii – pesmeţi şi conserve, pentru a se putea asigura hrana la bord.

— Ce este de făcut? Zise secundul.

— Vom vedea, Heurtaux, răspunse domnul Bourcart. Această situaţie nu se poate prelungi prea mult.

— Numai să nu fim duşi până la Marea Arctică! Replică locotenentul Allotte.

— Şi Saint-Enoch să poată rezista, adăugă locotenentul Coquebert.

În acest moment urletele, care păreau că ies din fundul oceanului, fură însoţite de o trosnitură îngrozitoare.

Îndată meşterul Ollive, care se târî spre uşa dunetei, strigă:

— Arborada s-a prăbuşit!

Noroc că nimeni nu se putuse aventura pe punte. Şarturile, patarafinele şi straiurile se desprinseseră din cauza scuturăturilor, tangajului şi ruliului. Arboretul şi arborii gabieri se prăbuşiseră cu vergi cu tot. Unele dintre ele fuseseră menţinute în afară de greement şi riscau să năruie bordajul. Nu mai rămăseseră decât coloanele arborilor cu gabiile lor izbite de pânzele desfăcute care se făcură curând fâşii-fâşii. Nava dezechilibrată nu pierdu nimic din viteză şi toate aceste rămăşiţe o urmau în necurmata-i goană spre nordul Pacificului.

— Ah! Sărmanul meu Saint-Enoch!

Aceste cuvinte disperate scăpară de pe buzele căpitanului Bourcart. Până atunci nu pierduse speranţa că nava îşi va putea relua navigaţia, când se va afla iar în condiţii normale.

Într-adevăr, dacă admiteai existenţa unui monstru marin, era evident că acest monstru, oricât de puternic ar fi fost, nu avea forţa să-l tragă pe Saint-Enoch în abis. Ar fi făcut-o până acum. Deci va sfârşi prin a obosi ducând asemenea povară şi nu se va zdrobi odată cu ea de litoralul coastei asiatice sau americane.

Da! Domnul Bourcart sperase până acum că nava va scăpa teafără şi nevătămată. Dar în prezent iat-o fără catarge şi pânze. Puşi în imposibilitatea de a-i drege avariile, la ce le-ar mai servi?

Situaţie, în adevăr, neobişnuită! Jean-Marie Cabidoulin avea dreptate să spună:

— Nu poţi niciodată zice că ştii totul despre mare, întotdeauna mai rămâne ceva de aflat.

Totuşi, căpitanul Bourcart şi ofiţerii săi nu erau oameni pe care deznădejdea să-i copleşească. Atâta timp cât vor avea coca sub picioare, nu credeau c-au pierdut orice şansă de salvare. Dar vor putea oare stăvili groaza care cuprinsese echipajul?

Cronometrele arătau ora opt dimineaţa.

Evident, forţa de tracţiune – oricare ar fi fost ea – trebuie că era uimitoare, nu mai puţin uimitoare ca viteza imprimată navei. Anumiţi savanţi au calculat – dar ce n-au mai calculat şi câte nu vor mai calcula în viitor! – Puterea marilor cetacee. O balenă lungă de 23 de metri, cântărind circa 70 de tone are 140 de cai putere, adică forţa a 42 de cai de ham, pe care nu au dobândit-o încă locomotivele cele mai perfecţionate. Aşa cum zicea doctorul Filhiol, poate că într-o zi navele vor putea fi remorcate de un atelaj de balene şi balenele de un atelaj de vulturi, condori sau de acvile. Ţinând seama de aceste cifre, închipuiţi-vă care putea fi valoarea mecanică a unui monstru marin care trebuie că măsura 400-500 picioare lungime!

Când doctorul Filhiol îl întrebă pe căpitanul Bourcart cu ce viteză socotea că merge Saint-Enoch, viteză care de altfel părea constantă, acesta răspunse:

— Nu poate fi mai mică de 40 de leghe pe oră.

— Atunci înseamnă că am parcurs aproape 500 de leghe în 12 ore?

— Da, aproape 500 de leghe!

Cu toate că pare surprinzător, există exemple de viteză şi mai mare. Chiar în Oceanul Pacific, iată fenomenul care a fost semnalat cu câţiva ani în urmă de un comandant de port:

După un cutremur puternic pe coasta Perului, o imensă ondulaţie a oceanului s-a întins până pe litoralul australian. Cu salturi repezi, valul lung de două leghe parcursese aproape un sfert de glob cu o viteză vertiginoasă, apreciată la 183 de metri pe secundă, adică cu 658 de kilometri pe oră. Izbindu-se de numeroase arhipelaguri ale Pacificului, precedată de o depărtată oscilaţie submarină, sosirea lui se anunţa printr-un mare freamăt în apropierea uscatului; şi, după ce trecea sau înconjura obstacolul, valul se deplasa cu o viteză şi mai mare. Faptul a fost relatat în Journal de Havre şi domnul Bourcart îl cunoştea; după ce aminti de el tovarăşilor săi, adăugă:

— Nu m-ar mira prea tare să fim şi noi martorii şi victimele unui asemenea fenomen. O erupţie vulcanică a avut loc probabil pe fundul oceanului şi acolo trebuie căutată originea acestei stânci necunoscute pe care a eşuat Saint-Enoch. Apoi, la fel ca după cutremurul din Peru, a luat naştere un val enorm, un extraordinar val seismic, care ne-a smuls de pe stâncă şi acum ne duce spre nord.

— Da, declară domnul Heurtaux, văzând că şi căpitanul King încuviinţează din cap, pare mult mai demn de crezut decât existenţa unui monstru marin.

— Şi ce monstru! Adăugă domnul Filhiol. Unul care este în stare să transporte nava noastră cu o viteză de 400 de leghe pe oră!

— Bine, răspunse meşterul Ollive, duceţi-vă de-i explicaţi acest lucru lui Jean-Marie Cabidoulin şi veţi vedea dacă-şi va părăsi şopârla, krakenul sau şarpele de mare!

În fond, n-avea însemnătate că dogarul se încăpăţâna în poveştile sale fantastico-marine. Important, chiar esenţial, era să ştii la ce latitudine putea să fi ajuns Saint-Enoch până la această dată. Domnul Bourcart luă harta şi încercă să stabilească poziţia navei. Mai mult ca sigur că se-ndreptaseră spre nord. Se putea deci presupune că nava, după ce trecuse de lungul lanţ al insulelor Kurile, traversase Marea Bering. Altfel s-ar fi sfărâmat de mult, fie izbindu-se de unul din pământurile acestui arhipelag, fie de cel al Aleutinelor, situat mai la est. La suprafaţa apei nu se găsea însă acum nici un uscat care i-ar fi putut sta în cale. Probabil că, dat fiind viteza navei, Saint-Enoch depăşise strâmtoarea lată de numai 15 leghe. Trecând de ea, ar fi fost suficient ca imensul val să-şi schimbe direcţia cu câteva mile spre est sau spre vest, pentru a-i arunca pe Capul Orient din Asia sau pe Capul Prince Wales din America. Dar, pentru că această deviere nu se produsese, nu mai încăpea îndoială că Saint-Enoch a şi ajuns în plin Ocean Arctic.

Doctorul Filhiol îl întrebă aşadar pe domnul Bourcart:

— La ce distanţă se află marea polară de stânca submarină?

— La aproximativ 17 grade, răspunse căpitanul, ceea ce, socotind 25 de leghe de fiecare grad, ne arată că se găsea la circa 425 leghe depărtare.

— Prin urmare, declară domnul Heurtaux, suntem, probabil în preajma paralelei 70!

Paralela 70 mărgineşte Oceanul Arctic şi în această perioadă a anului banchiza polară trebuia să fie aproape.

Cei 56 de oameni îmbarcaţi pe Saint-Enoch erau expuşi la cea mai îngrozitoare catastrofă. Nava lor avea să se piardă în mijlocul pustietăţilor polare. La această latitudine vor întâlni de pe acum sloiurile imobilizate dincolo de strâmtoarea Bering, câmpurile de gheaţă, aisbergurile şi banchiza arctică, care este de netrecut.

Ce se va întâmpla cu echipajul, în cazul când nu va fi înghiţit de ape în urma unei puternice ciocniri? Ce soartă îl aştepta, dacă se va refugia pe un câmp de gheaţă, pe unul din arhipelagurile acestor regiuni ca Noua Siberie, Ţara lui Vranghel sau oricare alt grup insular, situat la mai multe sute de mile de coastele Asiei şi ale Americii, pe una din acele insule nelocuite şi de nelocuit, fără provizii şi fără adăpost, expus la gerurile teribile, care din luna octombrie se lasă peste regiunile Mării Arctice? Nu va putea ierna acolo şi nici să ajungă în provinciile Siberiei sau Alaskăi.

E drept că, la ieşirea din strâmtoarea Bering, enorma undă, având un spaţiu mai larg unde să se-ntindă, trebuia să piardă din forţă şi viteză. Şi apoi nu se cădea să ţină seama şi de scăderea pe care o arăta coloana barometrică? În mijlocul rafalelor, pe o mare dezlănţuită, când vântul se preschimbă în vijelie, gândeau că, poate, odată cu epuizarea puterii stihiilor i se va reda lui Saint-Enoch libertatea. Totuşi, dezechilibrată şi avariată, cum să reziste nava furtunilor în acest început de iarnă arctică şi ce se va alege din ea? Şi ce perspective îngrozitoare pentru căpitanul Bourcart şi tovarăşii săi pe nava pe care nu o vor

mai putea stăpâni, rătăcind în aceste îndepărtate meleaguri!

Iată care era situaţia şi nici energia, nici inteligenţa, nici curajul nu puteau s-o schimbe.

Toată dimineaţa Saint-Enoch fu purtat în aceeaşi goană nebună, când spre travers, când spre pupa sau spre prova, ca o epavă în voia toanelor mării. Ceea ce făcea şi mai înfricoşătoare această situaţie era că privirea nu putea răzbate prin perdeaua de ceaţă. Dată fiind imposibilitatea de a sta pe punte, domnul Bourcart şi ofiţerii săi n-aveau cum să cerceteze largul mării altfel decât prin ferestrele înguste ale careulului. Nu ştiau dacă nava trecea pe lângă o coastă, pe lângă unul sau celălalt mal al strâmtorii Bering, sau dacă se ivea vreo insulă a arhipelagurilor arctice, de care avea să se izbească formidabilul val şi Saint-Enoch împreună cu el!

În orice caz, sfârşitul nu putea fi decât un naufragiu care va avea loc în scurt timp şi nimeni nu va scăpa cu viaţă.

— Risipeşte-te odată, ceaţă blestemată! Exclamă locotenentul Allotte.

Ceaţa se destramă după-amiază datorită scăderii barometrului. Vaporii ei se ridicară în zonele înalte şi, dacă tot nu se putea zări soarele, cel puţin se vedea până la orizont.

Către orele patru, viteza lui Saint-Enoch începu să scadă. Se va desprinde în sfârşit? N-ar mai fi rămas din el decât o navă dezechilibrată, dar în cazul când căpitanul Bourcart ar fi reuşit să întindă vreo pânză, poate ar fi ajuns totuşi să se întoarcă spre sud.

— Orice… Zise domnul Heurtaux, orice ar fi mai bine decât să ne izbim de banchiză.

În acest moment meşterul Ollive încercă să iasă din careu. Rezistenţa aerului, fiind mai puţin puternică, izbuti. Domnul Bourcart, căpitanul King, doctorul Filhiol şi locotenenţii îl urmară şi, ţinându-se de tacheţi, ajunseră la bastingajul de la tribord, de care se rezemară.

Jean-Marie Cabidoulin, dulgherul şi fierarul, harponerii şi doisprezece mateloţi englezi şi francezi ieşiră din post şi se aşezară, ca să poată cerceta marea, pe cursiva dintre parapet şi cuptor.

Saint-Enoch se-ndrepta atunci spre nord-nord-est, dus de la pupa de val, a cărui înălţime scădea în timp ce-i descreştea şi viteza.

Împrejurul lor nu se vedea nici un uscat.

Cât despre monstrul marin, care înhăţase de vreo 20 de ore nava, după câte credeau, nu se zărea nicăieri, orice ar fi spus dogarul.

Cu toţii începură să spere şi să prindă curaj, ascultând cuvintele de îmbărbătare rostite de căpitanul Bourcart. Meşterul Ollive socoti chiar potrivit să-l ia peste picior pe Jean-Marie Cabidoulin pe seama crocodililor, caracatiţelor şi tuturor monştrilor marini.

— Ai pierdut sticla… Bătrâne! Îi zise el bătându-l pe umăr.

— Am câştigat-o, replică meşterul Cabidoulin, dar nici tu nici eu nu vom mai ajunge s-o bem!

— Ce? Pretinzi că monstrul tău…

— E tot aici şi, dacă te uiţi cu atenţie, îi zăreşti când coada, când capul!

— Toate astea sunt închipuiri ieşite din căpăţâna ta afurisită!

— Şi ne ţine în cleşti… Şi nu ne va da drumul… Şi ştiu bine unde ne duce…

— Ne duce acolo de unde ne vom întoarce, bătrâne, ripostă meşterul Ollive. Şi, după sticla de rachiu, să mai punem rămăşag şi pe o sticlă de rom că vom scăpa teferi şi nevătămaţi!

Jean-Marie Cabidoulin ridică din umeri şi aruncă meşterului Ollive o privire mai dispreţuitoare ca niciodată. Aplecat deasupra balustradei, avea credinţa de neclintit că vede capul monstrului, un fel de cap de cal cu un cioc enorm care ieşea dintr-o coamă deasă, apoi câteva sute de picioare mai încolo – coada sa monstruoasă bătând cu furie

apele răscolite pe o mare întindere! Şi trebuie să mărturisim că elevii şi mateloţii vedeau şi ei toate acestea prin ochii încăpăţânatului dogar.

Între timp, dacă înspre nord nu zăreau uscatul, în schimb sloiurile se vedeau plutind pe o mare întindere. Nu încăpea îndoială că Saint-Enoch străbătea regiunile polare de dincolo de strâmtoare. Cu câte grade peste paralela 70 nu se putea stabili decât calculând poziţia, lucru cu neputinţă de făcut la această oră târzie.

În plus, peste mai puţin de zece minute, matelotul Gastinet, care se urcase în gabia arborelui trinchet, strigă cu o voce răsunătoare:

— Banchiză la babord prova!

Un câmp de gheaţă apărea la o distanţă de trei mile spre nord. Neted ca oglinda, el răsfrângea ultimele raze ale soarelui. În fund apăreau primele blocuri ale banchizei, a cărei creastă se profila la vreo sută de stânjeni deasupra nivelului mării. Pe întinderea de gheaţă se putea vedea o lume de păsări, pescăruşi, pinguini, gării, fregate, în timp ce perechi numeroase de foci se târau pe margini.

Banchiza se găsea la o depărtare de 3-4 mile şi vântul care se-nteţea bătea într-acolo. Marea era mai agitată decât ar fi trebuit după puterea brizei, din cauză că enormul val mai înainta în mijlocul sloiurilor, care se izbeau între ele. Fără îndoială, talazul avea să se spargă de neclintita barieră arctică.

Valurile mari măturau puntea lui Saint-Enoch, ai cărui parapeţi fură dărâmaţi pe la traversul arborelui trinchet. La un moment dat se aplecă atât de mult, încât apa năvăli până la dunetă. Dacă n-ar fi rezistat bocaporturile, corabia s-ar fi scufundat.

Odată cu sosirea serii, vijelia creştea şi se dezlănţuiră rafale groaznice, amestecate cu fulgi de zăpadă.

În fine, pe la orele şapte, Saint-Enoch, ridicat de val pentru ultima oară, fu aruncat pe câmpul de gheaţă, pe

care-l străbătu alunecând pe suprafaţa netedă şi sfârşi prin a se lovi de blocurile banchizei.

XV ÎNCHEIERE.

În ce parte a Mării Arctice fusese dus Saint-Enoch din momentul când se desprinsese de stânci, adică de vreo 24 de ore încoace? După ce se ridicase ceaţa, domnul Bourcart putuse constata că nava se îndrepta spre nord-nord-vest. Dacă nu deviase de la această direcţie la ieşirea din strâmtoarea Bering, el şi tovarăşii săi ar fi putut ajunge pe coasta Siberiei sau a insulelor învecinate. Repatrierea s-ar efectua mai uşor decât dacă ar trebui să străbată nesfârşitele întinderi ale Alaskăi americane.

Se lăsase noaptea – o noapte neagră şi îngheţată, cu o temperatură de minus zece grade.

Ciocnirea fusese destul de puternică pentru ca să se rupă toate catargele şi să se sfarme coca. Era o minune că n-aveau nici un rănit grav şi oamenii se aleseseră numai cu câteva contuzii. Mateloţii, izbindu-se de bastingaj, putură să coboare pe câmpul de gheaţă, unde domnul Bourcart şi ofiţerii săi îi ajunseră imediat din urmă. Nu le mai rămânea decât să aştepte să se lumineze de ziuă. Totuşi, decât să stea în aerul rece timp de mai multe ore, era mai bine să urce înapoi la bord. Căpitanul le dădu ordin s-o facă. Dacă nu le va fi cu putinţă să aprindă focul nici în careu nici în post, ambele fiind distruse aproape în întregime, echipajul va găsi cel puţin unde să se adăpostească împotriva viscolului, care se dezlănţuise cu furie.

În zorii zilei domnul Bourcart va lua măsurile ce se cuveneau.

Saint-Enoch se-ndreptase după ce se izbise de baza banchizei. Dar cu ce avarii de nereparat! Coca era spartă în mai multe locuri sub linia de plutire, puntea desfundată sau desfăcută, iar pereţii interiori ai cabinelor se dizlocaseră. Totuşi, ofiţerii putură – de bine, de rău – să se instaleze în interiorul dunetei, iar mateloţii în cală şi în post.

Iată deznodământul acestor împrejurări în ceea ce priveşte cel puţin fenomenul provocat de o irezistibilă mişcare seismică a pragului oceanic între paralelele 50-70.

Acum ce se va-ntâmpla cu naufragiaţii de pe Saint-Enoch şi Repton?

Domnul Bourcart şi secundul îşi putuseră regăsi hârtiile printre dărâmăturile careului. La lumina unui felinar căutau să stabilească poziţia navei.

— Începând din seara de 22 până-n seara de 23 octombrie, zise domnul Bourcart, valul seismic a dus nava spre nord-vestul mării polare…

— Şi cu o viteză care nu poate fi estimată la mai puţin de 40 de leghe pe oră… Rosti domnul Heurtaux…

— Încât, declară căpitanul, n-aş fi surprins dacă am fi ajuns până-n regiunile Ţării lui Vranghel.

Dacă domnul Bourcart nu greşise, dacă banchiza se sprijinea pe acest pământ învecinat cu coasta siberiana, nu ar trebui decât să traverseze strâmtoarea De Long pentru a ajunge în Ţara Tehouktchis, al cărei capăt pe oceanul polar este Capul Nord. Dar poate că era păcat că Saint-Enoch nu fusese aruncat ceva mai la vest, pe arhipelagul Noii Siberii. La gurile fluviului Lena, repatrierea s-ar fi putut face în condiţii mai bune, căci orăşelele nu lipsesc în ţinutul iacuţilor, prin care trece cercul polar.

La drept vorbind, situaţia nu era disperată. Naufragiaţii aveau destule şanse de a fi salvaţi. Este adevărat că trebuiau să îndure multe oboseli, lipsuri şi mizerie. Să parcurgi sute de mile pe aceste câmpuri de gheaţă, fără adăpost, expus la toate rigorile climei în plină iarnă! În plus, trebuia ca strâmtoarea De Long să fie acoperită cu un strat gros de gheaţă pe toată lăţimea, pentru ca să se poată ajunge la coasta siberiana!

— Cea mai mare nenorocire, zise domnul Heurtaux, este că avariile lui Saint-Enoch nu se pot repara! Am fi săpat un canal prin câmpul de gheaţă şi nava noastră şi-ar fi reluat navigaţia.

— Şi, adăugă domnul Bourcart, nu mai avem nici măcar o singură ambarcaţiune! Ca să construim una cu rămăşiţele lui Saint-Enoch, în care să încapă vreo 50 de oameni, ar fi greu, căci proviziile ne vor lipsi înainte s-o fi terminat.

Se făcu ziuă şi soarele abia îşi arătă deasupra zării discul palid fără căldură şi aproape fără lumină. Câmpul de gheaţă se desfăşura cât vedeai cu ochii spre vest şi spre est.

La sud se afla strâmtoarea De Long plină de sloiuri din care iarna va face o suprafaţă neîntreruptă până la litoralul asiatic.

Este adevărat că, atâta timp cât aceste regiuni vor fi îngheţate pe toată întinderea lor, domnul Bourcart şi tovarăşii săi nu le vor putea străbate pentru a ajunge până la continent. Toţi părăsiră bordul şi căpitanul începu să cerceteze starea lui Saint-Enoch.

Nimeni nu-şi putea face vreo iluzie. Coca se sfărâmase la ciocnirea cu banchiza, nava avea coastele rupte, bordajul crăpat, chila desprinsă la călcâi, cârma demontată, etamboul retezat – avarii imposibil de reparat, aşa cum declarară, după examinarea lor, dulgherul Ferut şi fierarul Thomas.

Nu le mai rămânea deci de ales decât între două soluţii: ori să pornească la drum în aceeaşi zi, luându-şi tot ce mai aveau din provizii şi să se îndrepte spre vest, către acea parte din mare care era, poate, îngheţată până la litoral, sub influenţa curentului polar, ori să ridice o tabără la poalele banchizei şi să rămână acolo aşteptând ca strâmtoarea De Long să devină practicabilă pentru pietoni.

La ambele soluţii existau argumente pentru şi contra. În tot cazul, nu puteau ierna în acest loc până la venirea anotimpului cald. Chiar dacă ar fi săpat un adăpost dedesubtul banchizei, aşa cum au mai făcut oamenii de pe baleniere, cum să trăieşti aici încă şapte sau opt luni? Să nu uităm că trebuiau hrăniţi 56 de oameni, a căror alimentaţie nu era asigurată decât pentru vreo două săptămâni, cel mult trei, dacă raţia se reducea la strictul necesar. A te

bizui pe vânătoare sau pescuit ar fi fost foarte nesigur. Apoi, cum să organizezi încălzirea dacă nu arzând toate rămăşiţele corăbiei? Şi după aceea ce se va alege de naufragiaţi?

Cât despre sosirea vreunei nave, care să ajungă până la banchiză, se vor scurge încă două treimi din an înainte ca aceste meleaguri să devină navigabile!

Căpitanul Bourcart hotărî deci să se plece imediat ce se va termina construirea câtorva sănii care, în lipsă de câini, vor fi trase de oameni.

Trebuie să spunem că acest proiect, făcut de echipajul lui Saint-Enoch, fu adoptat fără discuţii de oamenii de pe Repton.

Naufragiaţii nu ştiau exact poziţia câmpului de gheaţă. Aveau oare măcar certitudinea că se află în vecinătatea Ţării lui Vranghel?

Atunci când doctorul Filhiol îl rugă pe căpitan să-i dea câteva lămuriri, acesta răspunse:

— Nu pot să vă spun nimic sigur. Cu instrumentele mele aş fi stabilit poziţia, dar s-au stricat. Cred că acest câmp de gheaţă trebuie să fie în apropierea Ţării lui Vranghel, în caz că n-a suferit influenţa vreunui curent care să-l fi deplasat la vest sau la est de strâmtoarea Bering. Dar, fără puncte de reper, cum să afli, dacă întinderea de gheaţă este nemişcată sau în derivă, împreună cu banchiza?

Într-adevăr, două curente puternice străbat aceste regiuni, unul vine din nord-vest, ocolind Capul Orient al peninsulei Tehouktchis, celălalt vine din nord pentru a se uni cu primul care urcă pe lângă coasta Alaskăi până la Point Barrow.

În orice caz, plecarea era hotărâtă. La ordinul căpitanului, meşterul Cabidoulin, dulgherul şi fierarul se puseră pe treabă. Voiau să construiască trei sănii din scândurile şi stinghiile scoase de pe Saint-Enoch, a cărui cocă le va sluji mai departe drept adăpost. Pentru combustibil, care

trebuia luat în cantităţi cât de mari cu putinţă, vor folosi catargele şi vergile.

Îşi propuseră ca această operaţie să dureze trei zile, ceea ce era posibil dacă nu pierdeau timp. Englezii îşi oferiră şi ei serviciile şi domnul Bourcart se gândi să recurgă la ele mai ales în timpul mersului. Nici aşa nu vor fi destule braţe pentru a trage aceste sănii grele în cursul unui drum atât de lung.

În mai multe rânduri, cei doi căpitani, locotenenţii şi doctorul Filhiol urcară pe creasta banchizei, ale cărei pante puteau fi suite destul de lesne. De la această înălţime de 300 de picioare, raza de vizibilitate era de aproape cincizeci de kilometri. Nici un fel de pământ nu apărea în câmpul ocheanelor.

În direcţia sud se zărea aceeaşi mare presărată cu sloiuri şi nu un câmp de gheaţă neîntrerupt! Era de presupus că vor mai trece câteva săptămâni înainte ca strâmtoarea De Long să îngheţe pe toată întinderea ei… Dacă într-adevăr cea care se vedea era strâmtoarea De Long.

Timp de trei zile cât lucrară la sănii tabăra nu fu tulburată de urşii albi.

Două sau trei din aceste animale, care sunt foarte primejdioase, după ce se arătară între sloiuri, se retraseră când se văzură urmărite.

În fine, la data de 26 octombrie, pe seară, terminară construcţia săniilor. Le încărcară cu lăzi de conserve, carne, legume şi pesmeţi, precum şi cu o mare cantitate de lemne şi un balot de pânze pentru ridicarea corturilor în cazul când viscolul ar împiedica mersul convoiului.

A doua zi, după o ultimă noapte petrecută în post şi în careu şi după o ultimă masă luată la bord, domnul Bourcart cu tovarăşii săi şi căpitanul King cu mateloţii lui porniră la drum. Nu plecară fără o profundă emoţie şi strângere de inimă! Nu-şi desprinseră privirile de la epava care fusese odată Saint-Enoch, până când nu pieri în spatele banchizei înalte.

Meşterul Ollive, plin de încredere ca întotdeauna, îi spuse dogarului:

— Ei bine, bătrâne! Ne vom descurca până la urmă şi vom revedea cheul din Havre!

— Noi… Cine ştie? Dar nu şi Saint-Enoch, se mulţumi să răspundă Jean-Marie Cabidoulin.

Nu este cazul să descriem în amănunt incidentele petrecute în timpul drumului pe suprafaţa câmpului de gheaţă. Cea mai mare primejdie era să le lipsească hrana şi combustibilul, dacă vor trebui să meargă prea mult.

Micuţa caravană păşea într-o ordine perfectă. Cei doi locotenenţi se găseau în frunte. Ei se depărtau câteodată în recunoaştere, pe o distanţă de una sau două mile, când blocurile de gheaţă barau drumul. Trebuiau atunci să înconjure aisberguri înalte, ceea ce lungea etapele.

Cât despre temperatură, ea oscila între 20 şi 30 de grade sub zero, media obişnuită la această latitudine în perioada începutului de iarnă.

Zilele treceau una câte una şi la sudul câmpului de gheaţă se arăta aceeaşi privelişte a mării acoperită de sloiuri plutitoare. Domnul Bourcart observă, de altfel, că un curent destul de rapid ducea aceste sloiuri spre vest, adică spre strâmtoarea De Long a cărei intrare de la apus fusese depăşită de sănii. Spre sud se desfăşura probabil braţul larg de mare care mărgineşte insulele Ljahov şi arhipelagul Noua Siberie.

Căpitanul Bourcart, când stătea de vorbă cu ofiţerii săi în privinţa eventualităţilor ce se puteau prevedea, îşi exprima teama de a fi obligat să meargă până la aceste insule, pe care le despart mai multesute de mile de continentul asiatic.

Caravana străbătea abia douăsprezece mile în 24 de ore, din care12 erau necesare, noaptea, pentru odihnă, şi cum zilele lui octombrie sunt destul de scurte la această latitudine înaltă, cum soarele nu mai descrie deasupra

orizontului decât o curbă din ce în ce mai strânsă, mergeau aproape pe întuneric, cu preţul unor eforturi istovitoare.

Totuşi, aceşti oameni curajoşi nu se plângeau. Nu aveai nimic de spus despre englezi, care trăgeau la sănii cum se stabilise. Când domnul Bourcart dădea semnalul de oprire, se ridicau imediat corturile cu ajutorul pânzelor şi grinzilor, apoi se distribuia hrana, se aprindea maşina de gătit, se prepara câte o băutură caldă, grog sau cafea şi toţi adormeau până în momentul plecării.

Dar câte suferinţe, când rafalele se dezlănţuiau cu o violenţă nemaipomenită, când viscolul spulbera zăpada pe câmpul de gheaţă sau când mergeau împotriva vântului, în mijlocul unei pulberi albe, dese şi orbitoare! Nu se vedea om cu om la câţiva metri depărtare. Direcţia nu putea fi stabilită decât cu busola, al cărei ac înnebunit nu mai indica ce trebuie. Domnul Bourcart – şi acest lucru nu-l încredinţa decât domnului Heurtaux – se simţea pierdut prin aceste imense pustietăţi… Era obligat să meargă la marginea câmpului de gheaţă de care se izbeau valurile în loc s-o pornească drept spre sud. Dar marea se-ntindea tot într-acolo… Va fi oare nevoit să se îmbarce pe aceste sloiuri în derivă şi să se lase în voia întâmplării ca să ajungă la coasta siberiana?… Nu, pe măsură ce temperatura va scădea, sloiurile, înghesuite unul într-altul, vor sfârşi prin a forma un câmp solid de gheaţă pe suprafaţa Bazinului polar. Dar dacă ar trece săptămâni înainte ca marea să îngheţe, proviziile de hrană, cu toate economiile ce se făceau, lemnele, al căror consum se reducea numai la încălzirea alimentelor, nu se vor termina?

Şi acum mai mulţi elevi erau la capătul puterilor şi doctorul Filhiol îi îngrijea cum putea mai bine. Ah! De câte oboseli ar fi fost scutiţi dacă săniile ar fi avut atelaje de câini obişnuiţi cu câmpiile Siberiei şi Kamciatkăi! Înzestraţi cu un admirabil simţ de orientare, aceste animale ştiu să găsească drumul prin viscolul turbat, atunci când stăpânii lor sunt reduşi la neputinţă.

În fine, s-a mers în felul acesta până la 19 noiembrie. Douăzeci şi patru de zile trecuseră din momentul plecării. N-a fost cu putinţă să coboare spre sud-vest, acolo unde domnul Bourcart spera să ajungă la capurile continentului din apropierea insulelor Ljahov.

Hrana era pe sfârşite şi în mai puţin de 48 de ore naufragiaţilor nu le va rămâne altceva de făcut decât să se oprească la ultima lor tabără şi să aştepte acolo cea mai groaznică moarte!

— Navă... Navă!...

În fine se auzi acest strigăt scos de Romain Allotte în dimineaţa zilei de 20 noiembrie! În faţa tuturor privirilor se ivi corabia semnalată de locotenent.

Era o navă cu trei catarge, o balenieră care, cu toate pânzele întinse, pe un vânt bun din nord-vest, se-ndrepta spre strâmtoarea Bering.

Domnul Bourcart şi tovarăşii săi, părăsind săniile, avură încă destulă putere să alerge spre marginea câmpului de gheaţă. Făcură semne şi traseră focuri de puşcă.

Curând fură zăriţi şi auziţi. Corabia se opri imediat şi două ambarcaţiuni porniră spre ei.

După o jumătate de oră, naufragiaţii se aflau la bord, salvaţi de această intervenţie, pe drept cuvânt providenţială. Această navă, World, din Belfast, având căpitan pe domnul Morris, după ce-şi încheiase cu întârziere campania de pescuit, se îndrepta acum spre Noua-Zeelandă.

De prisos să spunem că primirea făcută echipajului de pe Saint-Enoch, ca şi celui de pe Repton, fu din cele mai calde. Şi, când cei doi căpitani povestiră în ce împrejurări extraordinare se pierduseră navele lor, toată lumea abia îşi putea crede urechilor.

După o lună de zile, World îi debarca la Dunedin pe supravieţuitorii groaznicului naufragiu.

Căpitanul King zise căpitanului Bourcart, luându-şi rămas bun:

— Ne-aţi primit la bordul lui Saint-Enoch, şi vă mulţumim…

— Aşa cum şi noi mulţumim compatriotului dumneavoastră, căpitanul Morris, care ne-a primit la bordul navei World, răspunse domnul Bourcart.

— Aşadar suntem chit… Declară englezul.

— Cum doriţi…

— Bună seara!

— Bună seara!

Şi asta a fost tot.

Cât despre monstrul marin – sepie, cefalopod, şarpe de mare sau cum vreţi să-l numiţi – World, în pofida prevestirilor cu care meşterul Cabidoulin nu se zgârcea, avu norocul să nu-l întâlnească în timpul traversării din marea polară în Noua Zeelandă. Pe de altă parte, nici domnul Bourcart şi tovarăşii săi nu zăriră fantasticul animal în timpul călătoriei lor din Noua Zeelandă până în Europa.

Locotenenţii Coquebert şi Allotte îşi dădură în sfârşit seama că fusese vorba de un val imens, având o viteză nemaipomenită, care dusese nava Saint-Enoch până la banchiză.

Cât despre Jean-Marie Cabidoulin, el tot mai credea că peripeţiile lor se datorau uriaşului şarpe al mării.

În orice caz, nu avem nici o dovadă că oceanele ar adăposti asemenea animale. Astfel, până când ihtiologii vor constata că există şi vor decide în ce familie, gen sau specie să le clasifice, mai bine să punem ceea ce se povesteşte despre ele pe seama legendelor.

Căpitanul Bourcart şi tovarăşii săi ajunseră apoi teferi la Le Havre. Din păcate de data aceasta nu la bordul navei cu care plecaseră. Totuşi, graţie vânzării primei încărcături la Victoria din Vancouver, campania le aduse destule beneficii.

În ce-l priveşte pe Saint-Enoch, pierderea lui fu acoperită de societatea de asigurări. Dar căpitanului îi veneau lacrimi în ochi când se gândea la nefericita lui navă, părăsită la poalele banchizei arctice!

Meşterul Ollive şi meşterul Cabidoulin îşi oferiră unul altuia sticlele de rachiu şi rom pe care puseseră rămăşag în cursul călătoriei, după cum le pierduseră şi le câştigaseră pe rând fiecare. Primul spuse celui de-al doilea:

— Ei bine, bătrâne, tot mai crezi în prezicerile tale?

Iar acesta răspunse:

— Cum să nu cred după tot ce ni s-a întâmplat!

— Prin urmare susţii că ai văzut animalul?

— Cum te văd pe tine în carne şi oase!

— Vrei să spui cu alte cuvinte că seamănă cu mine?

— Da… Pentru că nu vrei să mă crezi!

— Mulţumesc.

Cum se vede, dogarul nu şi-a schimbat părerea. El e mai departe încredinţat de existenţa monstrului şi în veşnicele lui poveşti aminteşte fără încetare de peripeţiile lui Saint-Enoch. Dar puteţi fi siguri că această campanie de pescuit a fost ultima la care a luat parte Jean-Marie Cabidoulin.

SFÂRŞIT

1 Înălţimea exactă a acestui munte este de 8172 metri
2 Sol: monedă peruviană